

**ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΜΣ Διοίκηση και Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην οργάνωση και διοίκηση του
Νηπιαγωγείου»**

της

Πασσαλίδου Παρθένας

ΑΜ:078/2017

Επιβλέπων καθηγητής

Βιτούλης Μιχαήλ

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
ειδίκευσης στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων**

Θεσσαλονίκη, 9 Ιουνίου 2019

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων Creative Commons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- **Μοιραστείτε:** αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόστε:** αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- **Αναφορά Δημιουργού:** Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- **Μη Εμπορική Χρήση:** Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Παρόμοια Διανομή:** Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια Creative Commons όπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.

Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 9 Ιουνίου 2019

Η Δηλούσα: Πασσαλίδου Παρθένα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν πολύτιμο εργαλείο και μέσο εκσυγχρονισμού, τόσο στην εκπαιδευτική διαδικασία, όσο και στη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων μιας σχολικής μονάδας. Όπως όλα τα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, έτσι και το Νηπιαγωγείο όλο και περισσότερο αξιοποιεί τις ΤΠΕ για την διευκόλυνση του διοικητικού έργου. Το έναυσμα για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας αποτέλεσε το γεγονός, ότι, ενώ υπάρχει μεγάλος όγκος ερευνών σχετικά με τις ΤΠΕ και τη σχολική διοίκηση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι ελάχιστα τα ερευνητικά δεδομένα, που αφορούν αποκλειστικά τη διοίκηση των νηπιαγωγείων. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τις απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών του νηπιαγωγείου. Μελετά την εξοικείωση των νηπιαγωγών στις ΤΠΕ. Συγκεκριμένα, η έρευνα πραγματεύεται την ανάδειξη των παραμέτρων που καθιστούν αποτελεσματική την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των νηπιαγωγείων. Επίσης, διερευνά την αναγκαιότητα συνεχούς επιμόρφωσης των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων και εξετάζει την υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη των νηπιαγωγείων. Η έρευνα διεξήχθη κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου του 2019 και συμμετείχαν 121 νηπιαγωγοί. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν, πως οι νηπιαγωγοί θεωρούν, ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του προϊσταμένου/ης στις ΤΠΕ. Επίσης, θεωρούν αναγκαία τη συνεχή επιμόρφωση των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης. Πρόσθετα στοιχεία που προκύπτουν είναι, ότι στα νηπιαγωγεία δεν υπάρχει τεχνική υποστήριξη με σκοπό την επίλυση ενδεχόμενων διαδικτυακών ή μη προβλημάτων στη σχολική μονάδα. Με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας, προτείνονται λύσεις για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

Λέξεις κλειδιά: ΤΠΕ, διοίκηση, οργάνωση, νηπιαγωγείο, επιμόρφωση, τεχνική υποστήριξη

ABSTRACT

Information and Communication Technologies (ICT) are a valuable tool and a means of modernization both in the educational process and in the management of a school unit's administrative tasks. Like all Primary and Secondary Schools, Kindergarten is increasingly using ICT to facilitate administrative work. The stimulus for this research was the fact that, while there is a great deal of research on ICT and school administration in primary and secondary education, there is little research on the administration of kindergarten schools. The purpose of this research is to investigate the views of kindergarten teachers on the use of ICT in the management of kindergarten school. It studies the familiarization of kindergartens with ICT. In particular, research also addresses the development of the parameters that make effective use of ICT in kindergarten management. It also explores the necessity of continuous training of ICT education executives in school administration and organization issues and examines the existing technical support of kindergartens. The survey was conducted between January and February 2019, with 121 kindergarten teachers involved. The results of the survey show that kindergarten teachers believe that the efficiency of a school's administration depends to a large extent on the supervisor's knowledge of ICT. They, also, consider it necessary to continuously train ICT managers on organization and administration issues. Additional evidence is that kindergarten schools do not have technical support to solve possible online or not-problems in the school unit. Based on the findings of the research, solutions are proposed for the more efficient use of ICT in the administration of kindergarten schools.

Key words: ICT, administration, organization, kindergarten, training, technical support

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	1
Πίνακας περιεχομένων.....	3
Κατάλογος Διαγραμμάτων και σχημάτων.....	6
Ευχαριστίες.....	8
Εισαγωγή.....	9
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	13
Κεφάλαιο 1ο :Διοίκηση της εκπαίδευσης.....	13
1.1 Η έννοια της διοίκησης.....	13
1.2 Διοίκηση εκπαιδευτικών οργανισμών	14
1.3 Το ελληνικό πλαίσιο οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης.....	18
Κεφάλαιο 2ο :Διοίκηση Νηπιαγωγείων.....	21
2.1 Νηπιαγωγεία.....	21
2.2 Νομοθετικό πλαίσιο διοίκησης του Νηπιαγωγείου.....	21
2.3 Καθήκοντα και αρμοδιότητες προϊσταμένων Νηπιαγωγείων.....	23
Κεφάλαιο 3ο : Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων.....	26
3.1 Ορισμοί και έννοια ΤΠΕ.....	26
3.2 Η σπουδαιότητα των ΤΠΕ στη σχολική διοίκηση.....	27
3.3 Η συμβολή των ΤΠΕ στη βελτίωση της διοικητικής εργασίας.....	30
3.4 Παράμετροι αποτελεσματικής αξιοποίησης των ΤΠΕ στη Διοίκηση σχολικών μονάδων.....	35
Κεφάλαιο 4ο :Ερευνητικά δεδομένα για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων.....	38

Κεφάλαιο 5ο :Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	44
--	-----------

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 6ο :Μεθοδολογία έρευνας.....	45
--	-----------

6.1 Πληθυσμός στόχος-δειγματοληψία-δείγμα έρευνας.....	45
--	----

6.2 Εργαλείο συλλογής δεδομένων.....	46
--------------------------------------	----

6.3 Ερευνητική διαδικασία.....	47
--------------------------------	----

Κεφάλαιο 7ο :Αποτελέσματα.....	48
---------------------------------------	-----------

7.1 Περιγραφική στατιστική.....	48
---------------------------------	----

7.1.1. Κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία δείγματος.....	48
--	----

7.1.2 Στοιχεία τεχνολογικού εξοπλισμού.....	49
---	----

7.1.3 Γνώσεις-χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού.....	50
--	----

7.1.4 Χρήση ΤΠΕ στη διοίκηση του νηπιαγωγείου.....	52
--	----

7.2 Επαγωγική στατιστική.....	56
-------------------------------	----

7.2.1. Στατιστικοί έλεγχοι και επίπεδο σημαντικότητας.....	56
--	----

7.2.2. Προϋπηρεσία προϊσταμένων και αξιοποίηση των ΤΠΕ.....	56
---	----

7.2.3. Προϋπηρεσία νηπιαγωγών και αξιοποίηση των ΤΠΕ.....	59
---	----

7.2.4 Σημασία επιμόρφωσης και Τ.Π.Ε.....	63
--	----

7.2.5. Εξοικείωση με τον Η/Υ και ΤΠΕ.....	64
---	----

7.2.6. Εξοικείωση με τον Η/Υ, διοικητικός ρόλος και ΤΠΕ.....	65
--	----

7.2.7 Εξοικείωση με Η/Υ, αξιοποίηση ΤΠΕ, τεχνολογικά εργαλεία & οφέλη.....	65
--	----

Κεφάλαιο 8ο: Συμπεράσματα-Προτάσεις.....	70
---	-----------

8.1 Συμπεράσματα.....	70
-----------------------	----

8.2 Συζήτηση.....	77
-------------------	----

8.3 Περιορισμοί έρευνας.....	81
8.4 Προτάσεις.....	82
Βιβλιογραφία.....	84
Ελληνική.....	85
Ξενόγλωσση.....	94
Παράρτημα Α.....	99
Παράρτημα Β.....	105
Παράρτημα Γ.....	129

Κατάλογος Διαγραμμάτων και Πινάκων

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Στοιχεία νηπιαγωγών και σχολικής μονάδας.

Πίνακας 2: Στοιχεία τεχνολογικού εξοπλισμού.

Πίνακας 3: Γνώσεις-χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού.

Πίνακας 4: Αξιοποίηση ΤΠΕ στο διοικητικό έργο.

Πίνακας 5: Συχνότητα χρήσης τεχνολογικών εργαλείων στο διοικητικό έργο.

Πίνακας 6: Η συμβολή των ΤΠΕ στο διοικητικό έργο.

Πίνακας 7: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης ΤΠΕ.

Πίνακας 8: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης κειμενογράφου (word).

Πίνακας 9: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης λογιστικών φύλλων (excel).

Πίνακας 10: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης e-mail.

Πίνακας 11: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και δημιουργίας ηλεκτρονικού φακέλου σχολικής νομοθεσίας.

Πίνακας 12: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας και χρήσης κειμενογράφου(word).

Πίνακας 13: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήσης λογιστικών φύλλων (excel).

Πίνακας 14: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήσης διαδικτύου.

Πίνακας 15: Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήσης e-mail.

Πίνακας 16: Σημασία επιμόρφωσης για τους νηπιαγωγούς και αποτελεσματικότητα χωρίς ΤΠΕ.

Πίνακας 17: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και αποτελεσματικότητα χωρίς ΤΠΕ

Πίνακας 18: Εξοικείωση στις ΤΠΕ και αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας.

Πίνακας 19: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και ενίσχυση επικοινωνίας.

Πίνακας 20: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και διακίνηση ενημερωτικού υλικού.

Πίνακας 21: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και χρήση excel.

Πίνακας 22: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και ψηφιακή αρχειοθέτηση εγγράφων.

Πίνακας 23: Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης.

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στους Η/Υ.

Ευχαριστίες

Η ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας είναι το τελευταίο στάδιο στην ολοκλήρωση των σπουδών μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης «Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων». Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας κ.Βιτούλη για τη συνεχή βοήθεια, ενθάρρυνση και υποστήριξη σε όλα τα στάδια της διπλωματικής μου εργασίας, από την επιλογή του θέματος μέχρι και την ολοκλήρωση της.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους/τις συναδέλφους Νηπιαγωγούς και Προϊσταμένες Νηπιαγωγείων για το χρόνο που αφιέρωσαν και την πολύτιμη συμμετοχή τους στην έρευνα. Η συμβολή τους υπήρξε καθοριστική για την εξαγωγή συμπερασμάτων και την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής μου εργασίας.

Κυρίως όμως ευχαριστώ, τους γονείς μου Θεόδωρο και Αντωνία για την αμέριστη συμπαράσταση και στήριξη που μου προσέφεραν όλο αυτό το διάστημα των σπουδών μου.

Εισαγωγή

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται ως «Κοινωνία της πληροφορίας», αφού αναπτύσσει δράσεις για να ικανοποιηθούν ποικίλοι στόχοι ανάπτυξης και προόδου. Η υιοθέτηση εξελιγμένων υπηρεσιών και η ευρεία τους χρήση βοηθούν στην διαμόρφωση ενός ισχυρού πλαισίου κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής εξέλιξης. Η κοινωνία της Πληροφορίας βασίζεται σε αρχές, όπως η διαφύλαξη της δημοκρατίας, της ατομικής ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η διατήρηση των ίσων ευκαιριών στους πολίτες, η προώθηση καινοτόμων δράσεων, η δυνατότητα πρόσβασης στη διαθέσιμη γνώση και πληροφορία, ανεξάρτητα από γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς, καθώς και η διασφάλιση της αλληλεγγύης.

Στη σύγχρονη κοινωνία, η τεχνολογία αποτελεί την κινητήρια δύναμη και το μέσο για να υλοποιηθούν οι στόχοι της Κοινωνίας της Πληροφορίας σύμφωνα με τις νέες ανάγκες και απαιτήσεις, που έχουν πλέον δημιουργηθεί. Οι νέες τεχνολογίες ή συγκεκριμένα οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν πολύτιμο εργαλείο, καθώς συμβάλλουν στην πληρέστερη και αμεσότερη πληροφόρηση, στη μείωση ανθρωποωρών εργασίας, καθώς και στην αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών.

Οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο αξιοποιούν τις ΤΠΕ ως εργαλείο για τις εξελίξεις στην εκπαίδευση, την οικονομική πρόοδο και την απόκτηση πλούτου (Okonta, 2006). Στις μέρες μας, καμία χώρα δεν μπορεί να αγνοήσει και να μην αξιοποιήσει τις ΤΠΕ, αν θέλει να πετύχει και να προοδεύσει στην οικονομία, στην εκπαίδευση και κοινωνικά.

Στο πλαίσιο της νέας οικονομικής, κοινωνικής και τεχνολογικής πραγματικότητας, όπως όλοι οι τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, έτσι και η εκπαίδευση θα πρέπει να προσαρμοστεί στα δεδομένα που έχουν πλέον διαμορφωθεί. Στο χώρο της εκπαίδευσης οι ΤΠΕ συμβάλλουν σε όλες τις πτυχές λειτουργίας των σχολικών μονάδων, τόσο σε επίπεδο διοίκησης, όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικής διαδικασίας-μάθησης. Σύμφωνα με τον Μιχαηλίδη (2002), η Πληροφορική στο σχολείο νοείται ως προς τρεις άξονες: ως διοικητικό εργαλείο, ως μέσο διδασκαλίας και ως αντικείμενο μάθησης.

Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνει κανείς ότι με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στα σχολεία εξασφαλίστηκε ένα αναβαθμισμένο ηλεκτρονικό πλαίσιο οργάνωσης και διοίκησης. Ενώ παλιότερα κυριαρχούσε το γραφειοκρατικό-χειρωνακτικό μοντέλο, πλέον στις σχολικές μονάδες υπάρχουν ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα μοντελοποίησης διοικητικών διαδικασιών. Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στη διοίκηση σχολικών μονάδων, διευκολύνει την διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών και ταυτόχρονα ενισχύει την κάθε είδους μορφή επικοινωνίας με τη σχολική κοινότητα, μέσω της παροχής διαδικτυακών πληροφοριών.

Η εισαγωγή των ΤΠΕ στη διοίκηση των σχολικών μονάδων εξασφαλίζει ένα αναβαθμισμένο ηλεκτρονικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας, υιοθετώντας αναπτυγμένες ηλεκτρονικές εφαρμογές οργάνωσης και παρέχοντας προηγμένες και ταχύτερες διοικητικές συναλλαγές.

Συχνά, η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και στη διοίκηση εμφανίζεται χωρίς οργάνωση, επεξεργασία και σε βάθος μελέτη (Δημητρακοπούλου, 2004). Ταυτόχρονα, διαπιστώνει κανείς ότι παρά τη σπουδαιότητα και τη σημασία των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς στο διοικητικό έργο των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στα νηπιαγωγεία.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών τους εργασιών στο νηπιαγωγείο.

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι:

- α) να διερευνηθεί ο βαθμός αξιοποίησης και ο τρόπος υιοθέτησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων
- β) να μελετηθεί η εξοικείωση του ανθρώπινου δυναμικού της διοίκησης των Νηπιαγωγείων στις ΤΠΕ καθώς και να αναδειχθεί η αναγκαιότητα της συνεχούς επιμόρφωσης των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων και
- γ) να εξεταστεί η υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

Τα ερευνητικά ερωτήματα διατυπώθηκαν, όπως αυτά προκύπτουν από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και τους στόχους της έρευνας μας. Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχθηκε γιατί κρίνεται πλέον αναγκαία:

- ✓ η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση μιας σχολικής μονάδας,
- ✓ η συνεχής επιμόρφωση των προϊσταμένων των Νηπιαγωγείων
- ✓ η ύπαρξη επαρκούς τεχνολογικού εξοπλισμού και τεχνικής υποστήριξης στα Νηπιαγωγεία.

Η εργασία αναπτύσσεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος προσεγγίζονται θεωρητικά:

- η σημασία της αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων
- η συμβολή τους στη βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών
- ο ρόλος των στελεχών σε σχέση με την χρήση των ΤΠΕ
- οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων.

Στο πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιείται εννοιολογική αποσαφήνιση και οριοθέτηση της έννοιας της διοίκησης, της διοίκησης εκπαιδευτικών οργανισμών και γίνεται παρουσίαση του ελληνικού πλαισίου οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η διοίκηση των Νηπιαγωγείων, το νομοθετικό πλαίσιο διοίκησης και τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των προϊσταμένων στα Νηπιαγωγεία. Στο τρίτο κεφάλαιο αποσαφηνίζεται η έννοια των ΤΠΕ, παρουσιάζεται η συμβολή τους στη βελτίωση του διοικητικού έργου και αναλύονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική τους αξιοποίηση στη διοίκηση των σχολικών μονάδων. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ερευνητικά δεδομένα σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων. Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο, αναφέρεται ο σκοπός και οι στόχοι της παρούσας έρευνας.

Το δεύτερο μέρος αφορά την εμπειρική έρευνα και παρουσιάζεται

- η μεθοδολογία της έρευνας
- η ανάλυση των αποτελεσμάτων

- τα συμπεράσματα
- οι προτάσεις που έρχονται ως επιστέγασμα της έρευνας.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στη μεθοδολογία της έρευνας και συγκεκριμένα γίνεται περιγραφή του δείγματος, του εργαλείου συλλογής δεδομένων και της ερευνητικής διαδικασίας. Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται η στατιστική ανάλυση των δεδομένων και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής. Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα σε σχέση με πρότερα ερευνητικά δεδομένα και ακολουθεί συζήτηση των θεμάτων που ανακύπτουν και των ερευνητικών πορισμάτων. Η διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με την αναφορά των περιορισμών της έρευνας και την περιγραφή προτάσεων που σχετίζονται με τη μελλοντική αξιοποίηση των ευρημάτων, τόσο σε θεωρητικό, όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κεφάλαιο 1ο: Διοίκηση της εκπαίδευσης

1.1 Η έννοια της διοίκησης

Από την αρχαιότητα έως σήμερα, σε κάθε ανθρώπινο πολιτισμό αναγνωρίζεται η σημασία της διοίκησης. Παρόλα αυτά, η συστηματική μελέτη σχετικά με τη διοίκηση ξεκίνησε στις αρχές του περασμένου αιώνα, ως αποτέλεσμα της βιομηχανικής επανάστασης. Στην Ελλάδα, οι όροι «διοίκηση» και «management» χρησιμοποιούνται ως συνώνυμοι, ενώ παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί από διάφορους συγγραφείς, δεν υπάρχει πλήρης συμφωνία σε έναν ορισμό (Κατσαρός, 2008:14). Έχουν διαμορφωθεί πολλοί και διάφοροι ορισμοί σχετικά με τη διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικές παραμέτρους, διαφορετικά εννοιολογικά πλαίσια και τρόπους προσέγγισης κάθε φορά. Παρόλα αυτά οι περισσότεροι συγγραφείς θεωρούν ότι πρόκειται για μια διαδικασία συντονισμού δραστηριοτήτων και πόρων με σκοπό την επίτευξη των προκαθορισμένων σκοπών.

Ετυμολογικά ο όρος “διοίκηση” προέρχεται από το ρήμα διοικώ και σημαίνει μεριμνώ για την ολοκλήρωση ενός έργου. Σύμφωνα με τον Θεοφανίδη(1985) «διοίκηση είναι η εξειδικευμένη ανθρώπινη δραστηριότητα που γίνεται στο πλαίσιο μιας οργανωμένης συλλογικής προσπάθειας (οργανισμό, δημόσια υπηρεσία, επιχείρηση, συνεταιρισμό κτλ.) και επιδιώκει την πραγματοποίηση, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, κάποιου κοινού σκοπού(έργο, παροχή υπηρεσιών, πωλήσεις κτλ.) με την αξιοποίηση των διαθέσιμων μέσων, μέσα από λειτουργίες όπως ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η διεύθυνση, ο συντονισμός και ο έλεγχος.»

Ενώ υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για την διοίκηση, ως προς τις λειτουργίες της διοίκησης υπάρχει συμφωνία. Συγκεκριμένα, οι λειτουργίες της διοίκησης είναι:

- α) προγραμματισμός/σχεδιασμός
- β) οργάνωση
- γ) διεύθυνση/καθοδήγηση

δ) έλεγχος.

Όταν λέμε **προγραμματισμό** εννοούμε τη λειτουργία που θέτει τις βασικές κατευθύνσεις, τον προσδιορισμό και την καταγραφή των στόχων, καθώς και την διαμόρφωση του αρχικού πλάνου δράσης.

Οργάνωση είναι η διοικητική λειτουργία που περιλαμβάνει τη διαδικασία καταμερισμού και ομαδοποίησης των δραστηριοτήτων, καθώς και της μεταβίβασης εξουσίας στους επικεφαλής τμημάτων για να εκτελούν την αποστολή τους αποτελεσματικά..

Διεύθυνση είναι το στάδιο της εποπτείας και καθοδήγησης του ανθρώπινου δυναμικού ενός οργανισμού. Κύριο συστατικό της «διεύθυνσης» είναι η ηγεσία του ανθρώπινου δυναμικού και η υιοθέτηση αποτελεσματικού συστήματος καθοδήγησης για την υλοποίηση των αρχικών στόχων που έχουν τεθεί.

Έλεγχος είναι η φάση της αξιολόγησης σε αντιπαραβολή με τη στρατηγική του προγραμματισμού. Ενσωματώνει τη διαδικασία της μέτρησης των αποτελεσμάτων, και της διόρθωσης των διαδικασιών ή κάποιου μέρους αυτών που είναι αναγκαίο να αναπροσαρμοστούν ή να τροποποιηθούν (Κουτούζης, 1999; Σαΐτης, 2005; Σαΐτης, 2008).

1.2 Διοίκηση εκπαιδευτικών οργανισμών

Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί είναι ομάδες ατόμων-προσώπων που εργάζονται με σκοπό την παροχή «εκπαίδευσης». Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί παρουσιάζουν ιδιομορφίες σε σχέση με άλλους οργανισμούς, επειδή είναι δύσκολο να καθοριστούν με σαφήνεια οι στόχοι τους και ταυτόχρονα δεν υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ του «πελάτη», του «εργαζόμενου» και του «προϊόντος» που προσφέρεται από τους οργανισμούς αυτούς. (Κουτούζης, 2008:31).

Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί έχουν ιδιαίτερη δομή και διαφέρουν από τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Έχουν όμως υποχρέωση για αποτελεσματική λειτουργία και ορθολογική διαχείριση των πόρων τους (υλικών και άυλων), καθώς

για συνεχή βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών τους (Πετρίδου, 1998).

Η διοίκηση ενός εκπαιδευτικού οργανισμού είναι «μια διαρκώς εξελισσόμενη διαδικασία συντονισμού διαφορετικών ανθρώπων (διευθυντών, προϊσταμένων, μαθητών, εκπαιδευτικών, βοηθητικού προσωπικού), δραστηριοτήτων, υπαρχόντων πόρων και μέσων για την αποτελεσματική παροχή εκπαίδευσης» (Κουτούζης, 2008:34).

Σύμφωνα με τον Κατσαρό (2008:16), «διοίκηση είναι η εξειδικευμένη ανθρώπινη δραστηριότητα που αναπτύσσεται στο πλαίσιο πάσης φύσεως εκπαιδευτικών οργανισμών ή του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του και επιδιώκει την πραγματοποίηση, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, των σκοπών της εκπαίδευσης με την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων –ανθρωπίνων και υλικών –μέσα από λειτουργίες όπως ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η διεύθυνση, ο συντονισμός και ο έλεγχος». Ενώ ο Σαΐτης (2000), ορίζει τη διοίκηση στην εκπαίδευση ως «ένα σύστημα δράσης που συνίσταται στην ορθολογική χρησιμοποίηση των διαθέσιμων πόρων – ανθρωπίνων και υλικών- για την πραγματοποίηση των στόχων που επιδιώκονται από τους διάφορους τύπους εκπαιδευτικών οργανισμών».

Σύμφωνα με την Πετρίδου (2000), διοίκηση σχολικών μονάδων είναι: «η συνεχής και δυναμική διαδικασία του προγραμματισμού, της οργάνωσης, της διεύθυνσης και του ελέγχου όλων των παραγωγικών πόρων που συμμετέχουν στην εκπαιδευτική προσπάθεια, ώστε οι αποφάσεις, οι ενέργειες και τα προϊόντα της γνώσης να είναι αποτελεσματικά». Ο Bolam (1999, σ. 194) αναφέρει ότι «η εκπαιδευτική διοίκηση είναι μια εκτελεστική λειτουργία για να επιτευχθεί μια συμφωνημένη πολιτική»

Η διαδικασία της διοίκησης στις σχολικές μονάδες περιλαμβάνει τέσσερις φάσεις: προγραμματισμό, οργάνωση, διεύθυνση και έλεγχος. Κατά τη διάρκεια του προγραμματισμού καθορίζονται οι στόχοι του οργανισμού. Στη δεύτερη φάση, στην οργάνωση καθορίζονται οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του κάθε εργαζομένου στον οργανισμό, αλλά και οι πόροι και η υλικοτεχνική υποδομή. Στην επόμενη φάση, στη φάση της διεύθυνσης, οι εργαζόμενοι (διδασκτικό και βοηθητικό προσωπικό) πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες με σκοπό την επίτευξη των στόχων του οργανισμού. Στην τελευταία φάση, αυτή του ελέγχου, ελέγχονται και

αξιολογούνται οι ενέργειες που έγιναν ή που βρίσκονται σε εξέλιξη έχουν το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Η διοίκηση της εκπαίδευσης έχει ως πρωταρχικό στόχο τον αποτελεσματικό συντονισμό των ενεργειών εκείνων που θα οδηγήσουν στην ικανοποίηση του βασικού σκοπού της εκπαίδευσης όπως προβλέπεται από το Σύνταγμα και την υπάρχουσα νομοθεσία.

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Ν.1566/1985, άρθρο 11) περί δομής και λειτουργίας της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης η διοίκηση των σχολικών μονάδων ασκείται από τον διευθυντή, τον υποδιευθυντή και το σύλλογο διδασκόντων.

Σε ό, τι αφορά το θεσμό του διευθυντή σχολείου, στο άρθρο 11 του Ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167,τ.Α΄) ορίζεται ότι «ο διευθυντής του σχολείου είναι ιδίως υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου, το συντονισμό της σχολικής ζωής, την τήρηση των νόμων, των εγκυκλίων και των υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων. Μετέχει επίσης, στην αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών και συνεργάζεται με τους σχολικούς συμβούλους.....».

Με την υπ' αριθμ. Φ.353.1./324/105657/Δ1/8-10-2002 Υπουργική απόφαση ορίζονται και αναλυτικά τα καθήκοντα του υποδιευθυντή και του συλλόγου διδασκόντων, τα οποία έχουμε προαναφέρει.

Η διοίκηση του σχολείου απαιτεί ο διευθυντής να διαθέτει γνώσεις μάνατζμεντ και μια πολύπλευρη και συνεχή επιστημονική κατάρτιση σε θέματα όπως ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η συμβουλευτική υποστήριξη, η αξιολόγηση, η παρακίνηση, η αποδοτικότητα, η αποτελεσματικότητα, η επίτευξη στόχων, η διοίκηση και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού (Μάρδας & Βαλκάνος, 2002).

Σύμφωνα με τους Μπακαλμπάση και Φωκά (2014:146) «η σωστή διοίκηση της σχολικής μονάδας αποτελεί παράγοντα πρωταρχικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία της...Ο ρόλος του διευθυντή σχολικής μονάδας είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, διότι αυτός επωμίζεται τον κύριο συντονισμό όλων των δυνάμεων, που δρουν στη σχολική μονάδα. Η κρισιμότητα της θέσης αυτής απαιτεί τη στελέχωση των σχολείων με ανθρώπους ικανούς, που θα εξασφαλίζουν τις κατάλληλες συνθήκες, ούτως ώστε

οι εκπαιδευτικοί να αποδίδουν ικανοποιητικά στο έργο τους και παράλληλα να προωθείται αποτελεσματικά η διαδικασία της μάθησης».

Βασική μέριμνα της εκπαιδευτικής διοίκησης είναι η επιτυχής εκτέλεση των τεσσάρων λειτουργιών της, δηλαδή του προγραμματισμού/σχεδιασμού, της οργάνωσης, της διεύθυνσης/καθοδήγησης και του ελέγχου. Μάλιστα, οι λειτουργίες της διοίκησης δεν είναι ξεκομμένες μεταξύ τους αλλά συνδέονται και αποτελούν μια συνεχή και διαρκή διαδικασία. (Κουτούζης, 1999:17).

Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας παίζει σημαντικό ρόλο στην οργάνωση και διοίκηση του σχολείου, σε εκπαιδευτικά ζητήματα καθώς και στην ομαλή λειτουργία του σχολείου έχοντας πολλές και ποικίλες αρμοδιότητες διοικητικές, διαχειριστικές, οικονομικές, παιδαγωγικές, εκπαιδευτικές και διδακτικές (Στραβάκου, 2003).

Σύμφωνα με το Σαϊτή (2008), κάθε σχολείο για να πραγματοποιήσει τους στόχους του, απαιτείται να διαθέτει ικανή ηγεσία που να συντονίζει όλους τους παράγοντες που συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και να προσπαθεί αδιάκοπα για τη διαμόρφωση και διατήρηση ευνοϊκού εργασιακού περιβάλλοντος.

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ο διευθυντής σχολικής μονάδας βρίσκεται στην κατώτερη βαθμίδα διοικητικής οργάνωσης, διαδραματίζει όμως σημαντικό ρόλο διότι λειτουργεί ανάμεσα στα ανώτερα ηγετικά στελέχη της εκπαιδευτικής διοίκησης και τους υφισταμένους εκπαιδευτικούς. Για το λόγο αυτό οι διευθυντές σχολικών μονάδων δεν αρκεί πλέον να έχουν μόνο εμπειρία αλλά χρειάζεται να διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις σε θέματα εκπαιδευτικής διοίκησης. Τα σχολεία του 21ου αιώνα είναι οργανισμοί, οι οποίοι έχουν πλέον διαφορετικούς προσανατολισμούς και προοπτικές (Handy, 1996).

Με βάση τα παραπάνω διαπιστώνει κανείς, το πόσο επιφορτισμένος είναι ο διευθυντής σχολικής μονάδας, την ευθύνη που έχει σχετικά με τη λειτουργία της και τον πολλαπλό ρόλο που καλείται να διαδραματίσει: να οργανώσει και να διοικήσει το σχολείο, να συντονίσει μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων, να αναβαθμίσει το έργο του σχολείου κλπ. (Στραβάκου, 2003).

Οι σχολικές μονάδες βρίσκονται στη βάση της διοικητικής πυραμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα διακρίνεται από

συγκεντρωτισμό και οι διευθυντές σχολείων δεν έχουν πολλά περιθώρια άσκησης αποτελεσματικής και ουσιαστικής διοίκησης.

Σύμφωνα με το συγκεντρωτικό σύστημα, η κεντρική εξουσία εξασφαλίζει τη λειτουργία όλων των υπηρεσιών. Τα τελευταία χρόνια, η κεντρική διοίκηση μεταβιβάζει ένα μέρος της εξουσίας στα περιφερειακά όργανα διοίκησης (Περιφερειακή Δ/νση Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης). Παρόλα αυτά, όμως ο ρόλος των κατώτερων στελεχών εκπαίδευσης (διευθυντές/ντριες) είναι εξαιρετικά περιορισμένος, συνεχίζουν να μην έχουν περιθώρια άσκησης ουσιαστικής εξουσίας και έχουν κυρίως εκτελεστικές αρμοδιότητες.

1.3 Το ελληνικό πλαίσιο οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης

Όπως όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έτσι τα νηπιαγωγεία λειτουργούν και υφίστανται μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και σύστημα. Κεντρικός φορέας κάθε σχολικής μονάδας είναι ο διευθυντής. Στα Νηπιαγωγεία υπεύθυνος/η για τη διοίκηση και οργάνωση είναι ο/η προϊστάμενος/η.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα χωρίζονται σε συγκεντρωτικά και αποκεντρωτικά με βάση την κατανομή εξουσίας και των αρμοδιοτήτων των τμημάτων από τα οποία αποτελούνται. Συγκεκριμένα, το συγκεντρωτικό μοντέλο ακολουθεί την ιεραρχική δομή εξουσίας, καθώς και την υπαγωγή όλων των οργάνων στον κεντρικό φορέα. Το αποκεντρωτικό σύστημα μεταβιβάζει ένα μεγάλο μέρος της εξουσίας στα περιφερειακά όργανα, τα οποία ανήκουν σε διαφορετικές περιφέρειες και διαθέτουν ευθύνες, αρμοδιότητες και μεγάλα περιθώρια άσκησης εκπαιδευτικής διοίκησης.

Το πόσο αποκεντρωτικό θεωρείται ένα εκπαιδευτικό σύστημα εξαρτάται από το γενικό μοντέλο διοίκησης που ακολουθείται σε κάθε χώρα. Σύμφωνα με την Αργυροπούλου (2012), όταν το σύστημα μιας χώρας παρουσιάζει συγκεντρωτικό χαρακτήρα, τότε και το εκπαιδευτικό σύστημα θα παρουσιάζει αντίστοιχες τάσεις.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στηρίζεται στις αρχές του Fayol της «ιεραρχικής κλίμακας» και της «ενότητας διευθύνσεως» (Σαΐτης, 1992; Ζαβλανός, 1998). Μέσα στο σύστημα αυτό, ο κάθε εργαζόμενος υπόκειται στον προϊστάμενο, μέσω του

οποίου συνδέεται με τα ανώτερα ιεραρχικά κλιμάκια του συστήματος. Η τυπική διοικητική δομή ενός οργανισμού υποδηλώνει τον τρόπο που επιτυγχάνεται ο συντονισμός των ρόλων των μελών του, δηλαδή το ποιός κάνει κάτι, ποιός είναι υπεύθυνος για τι, ποιός αποφασίζει τι, ποιός αναφέρεται σε ποιόν (Μπουραντάς, 2005:113).

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει διαρθρωθεί και λειτουργεί σήμερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2817/2000, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 2986/2002 και καθιερώθηκαν τέσσερα επίπεδα διοίκησης:

α) **Το εθνικό επίπεδο.** Στο επίπεδο αυτό βρίσκεται η κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας με τις διευθύνσεις και τα αρμόδια τμήματα, τα κεντρικά υπηρεσιακά, γνωμοδοτικά και πειθαρχικά συμβούλια (Κ.Υ.Σ.Π.Ε., Κ.Υ.Σ.Δ.Ε., Κ.Υ.Σ.Δ.Ι.Π.) της εκπαίδευσης και οι διάφοροι οργανισμοί και θεσμοί (Ο.Ε.Δ.Β., Ο.Σ.Κ., Π.Ι., κλπ) οι οποίοι βοηθούν και υποστηρίζουν το εκπαιδευτικό έργο.

β) **Το περιφερειακό επίπεδο.** Είναι ένα νέο επίπεδο εκπαιδευτικής διοίκησης που δημιουργήθηκε σύμφωνα με το Ν. 2817/2000 και ιδρύθηκαν 13 Περιφερειακές διευθύνσεις σε κάθε μια περιφέρεια της χώρας και οι οποίες υπάγονται ιεραρχικά στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Στην περιφερειακή διεύθυνση εκπαίδευσης προΐσταται ο Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης ο οποίος είναι μετακλητός δημόσιος υπάλληλος και βοηθά άμεσα ή έμμεσα, με την εξουσία που του έχει ανατεθεί στην αποστολή της κεντρικής διοίκησης (Δρούλια & Πολίτης, 2008: 167 . Σαΐτης, 2008: 19-20).

Σε κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης εδρεύουν και λειτουργούν τα ανώτερα υπηρεσιακά και πειθαρχικά συμβούλια Α.Π.Υ.Σ.Π.Ε., Α.Π.Υ.Σ.Δ.Ε. και Π.Υ.Σ.Δ.Ι.Π. και Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π. , τα οποία ασχολούνται με θέματα υπηρεσιακής κατάστασης και πειθαρχικού δικαίου του προσωπικού.

γ) **Το νομαρχιακό επίπεδο.** Βρίσκεται στην έδρα κάθε νομού ή νομαρχιακών διαμερισμάτων της χώρας. Αποτελείται από τις διευθύνσεις και τα γραφεία εκπαίδευσης και από τα τοπικά υπηρεσιακά συμβούλια Π.Υ.Σ.Π.Ε. και Π.Υ.Σ.Δ.Ε.

δ) **Το τοπικό επίπεδο.** Είναι το τελευταίο επίπεδο και βρίσκεται στη σχολική μονάδα. Σ' αυτό περιλαμβάνονται ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων του σχολείου.

Το εκπαιδευτικό σύστημα στη χώρα μας διαθέτει έντονα γραφειοκρατικά χαρακτηριστικά (Ιορδανίδης, 2002: 59-70· Μιχαλακόπουλος, 1987), αφού στην κορυφή της ιεραρχίας βρίσκεται ο Υπουργός Παιδείας και η κεντρική υπηρεσία έχοντας γενικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες. Αμέσως μετά συναντάμε τους Περιφερειακούς διευθυντές και τους Προϊσταμένους Διευθύνσεων. Στην κατώτερη βαθμίδα της ιεραρχικής κλίμακας βρίσκουμε τους Διευθυντές και Υποδιευθυντές των σχολικών μονάδων και τέλος τους εκπαιδευτικούς. Σε όλη την ιεραρχική πυραμίδα η διεύθυνση κατέχει διαφορετικές αρμοδιότητες σε κάθε βαθμίδα ανάλογα πάντα με το βαθμό εξουσίας που υπάρχει. Καθένας ανάλογα με τη θέση που βρίσκεται στην ιεραρχία αποκτά το δικαίωμα να λαμβάνει αποφάσεις και όσο ψηλότερα βρίσκεται στην ιεραρχία τόσο αυξάνει και η σημαντικότητα, ενώ κάθε θέση επέρχεται από διορισμό από μια ανώτερη εξουσία (Σαΐτης, 2005: 209 . Κατσαρός, 2008: 32).

Κεφάλαιο 2ο: Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ

2.1 Νηπιαγωγεία

Σύμφωνα με το Π.Δ 200/198 τα Νηπιαγωγεία είναι αυτόνομες μονάδες παροχής προσχολικής αγωγής και λειτουργούν σε όλες τις περιοχές της χώρας. Διακρίνονται σε μονοθέσια και διθέσια, ανάλογα με τον αριθμό των νηπίων τα οποία φοιτούν σε αυτά. Σε περίπτωση πυκνοκατοικημένων περιοχών, μπορούν να λειτουργήσουν και Νηπιαγωγεία με τρία τμήματα (τριθέσια) και άνω.

Ως αυτόνομες μονάδες, από διοικητική άποψη, έχουν δική τους περιφέρεια από την οποία εγγράφονται τα νήπια που θα φοιτήσουν, δικό τους αρχείο με όλα τα προβλεπόμενα βιβλία, δικό τους πρόγραμμα εργασίας, δικό τους σύλλογο διδασκόντων και δική τους Διεύθυνση. Την άσκηση των διευθυντικών και άλλων καθηκόντων στα Νηπιαγωγεία, έχουν οι προϊστάμενοι αυτών, όπως συμβαίνει και στις άλλες διοικητικές υπηρεσίες.

Μια ικανή σχολική ηγεσία αποτελεί προϋπόθεση για ένα αποτελεσματικό Νηπιαγωγείο. Έτσι, αποκτά ιδιαίτερη σημασία το υπόβαθρο διοικητικών γνώσεων των προϊσταμένων Νηπιαγωγείων και ταυτόχρονα ο βαθμός επιμόρφωσής τους πάνω στα θέματα αυτά.

Σε όλες τις σχολικές μονάδες υπάρχουν μονομελή και συλλογικά όργανα. Έτσι και στα Νηπιαγωγεία μονομελές διοικητικό όργανο του Νηπιαγωγείου θεωρείται ο προϊστάμενος του Νηπιαγωγείου και συλλογικό ο σύλλογος διδασκόντων.

2.2 Το νομοθετικό πλαίσιο διοίκησης του Νηπιαγωγείου

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Ν.1566/1985) περί δομής και λειτουργίας της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης η διοίκηση των σχολικών μονάδων ασκείται από τον διευθυντή, τον υποδιευθυντή και το σύλλογο διδασκόντων. Σχετικά με το θεσμό του διευθυντή μιας σχολικής μονάδας, στο άρθρο 11 του Ν.1566/1985 (ΦΕΚ 167, τ. Α΄) ορίζεται ότι « ο διευθυντής του σχολείου είναι ιδίως υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου, το συντονισμό της σχολικής ζωής, την τήρηση

των νόμων, των εγκυκλίων, και των υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή αποφάσεων συλλόγου διδασκόντων. Επίσης, μετέχει στην αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών και συνεργάζεται με τους σχολικούς συμβούλους...».

Μέχρι το 2010, ο ορισμός της προϊσταμένης στα Νηπιαγωγεία πραγματοποιούνταν με βάση την αρχαιότητα και δεν υπήρχε σαφής καθορισμός καθηκόντων. (Αργυροπούλου, 2007, σ.75). Έτσι, με βάση το Νόμο 1566/85 για την επιλογή προϊσταμένων Νηπιαγωγείων το μόνο κριτήριο ήταν τα χρόνια υπηρεσίας και ο ανώτερος σε βαθμό εκπαιδευτικός καταλάμβανε τη θέση προϊσταμένου στο Νηπιαγωγείο. Συγκεκριμένα, ο Νόμος 1566/1985 (αρθ.12) περιγράφει τον τόπο ορισμού του προϊσταμένου και πως ασκεί διδακτικά και διοικητικά καθήκοντα.

Με την ψήφιση του Νόμου 3848/2010 «Περί αναβάθμισης ρόλου του εκπαιδευτικού, καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις» καθορίζονται ως βασικά κριτήρια για την επιλογή προϊσταμένων στα Νηπιαγωγεία η οκταετής τουλάχιστον διδακτική προϋπηρεσία (αρθ.11, παρ 5), η ύπαρξη σπουδών ή επιμορφώσεων στην Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης και η διοικητική εμπειρία (αρθ. 15).

Με την υπουργική απόφαση Φ.361.22/152/159720/Ε3 "Καθορισμός της διαδικασίας, υποβολής αιτήσεων και επιλογής προϊσταμένων Νηπιαγωγείων και προϊσταμένων δημοτικών σχολείων" για το ορισμό προϊσταμένων οι ενδιαφερόμενοι έπρεπε να καταθέσουν φάκελο βιογραφικό σημείωμα, αντίγραφο τίτλου σπουδών, αποδεικτικά γνώσης ξένων γλωσσών, πιστοποιητικό επιμόρφωσης ΤΠΕ και λοιπά έγγραφα. Τα περιφερειακά υπηρεσιακά συμβούλια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ορίστηκαν υπεύθυνα για την επιλογή.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (Ν. 4473/2017 και Ν. 4327/2015) ως προϊστάμενοι διθέσιων και τριθέσιων νηπιαγωγείων δύνανται να επιλεγούν εκπαιδευτικοί με τουλάχιστον οκτώ έτη διδακτικής εμπειρίας, που υπηρετούν κατά το χρόνο επιλογής σε οργανική θέση, την οποία αφορά η επιλογή. Ως κριτήρια επιλογής των προϊσταμένων Νηπιαγωγείων αναφέρονται: η προσωπικότητα και η γενική συγκρότησή του, η ικανότητά ανάληψης πρωτοβουλιών και επίλυσης ποικίλων προβλημάτων (διδακτικά, διοικητικά, οργανωτικά, λειτουργικά κλπ.) καθώς και η ικανότητά δημιουργίας και διατήρησης κατάλληλου παιδαγωγικού περιβάλλοντος και

έμπνευσης του εκπαιδευτικού προσωπικού κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Βασική προϋπόθεση αποτελεί η γνώση του αντικειμένου του προς άσκηση έργου, η οποία συνάγεται από τα παρακάτω:

- ✓ Την επιστημονική και παιδαγωγική συγκρότηση του υποψηφίου, που αφορά το επίπεδο των σπουδών του, την επιμόρφωσή του στην οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης, την πιστοποιημένη γνώση ξένων γλωσσών και Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την υλοποίηση εκπαιδευτικών και καινοτόμων προγραμμάτων, τη συμμετοχή σε συμβούλια, επιτροπές ή ομάδες εργασίας, αλλά και σε όργανα διοίκησης επιστημονικών και εκπαιδευτικών οργανώσεων ή σε όργανα λαϊκής συμμετοχής.
- ✓ Την πρότερη υπηρεσιακή του κατάσταση, αλλά και την προϋπηρεσία του στην άσκηση διοικητικού έργου.

Το Οικείο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΥΣΠΕ) είναι υπεύθυνο για την επικύρωση του διορισμού της Προϊσταμένης ενός Νηπιαγωγείου, η οποία εκτελεί ταυτόχρονα διοικητικά και διδακτικά καθήκοντα στο εκάστοτε Νηπιαγωγείο.

2.3 Καθήκοντα-Αρμοδιότητες των προϊσταμένων Νηπιαγωγείων

Το μοναδικό εγχειρίδιο που περιγράφει αποκλειστικά τη λειτουργία των Νηπιαγωγείων καθώς και τις αρμοδιότητες των Νηπιαγωγών είναι το Π.Δ 200/98. Συγκεκριμένα, ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας του Νηπιαγωγείου, ημερήσιου και αναλυτικού προγράμματος, απολογισμού του εκπαιδευτικού έργου, τήρησης υπηρεσιακών βιβλίων, διδακτικών επισκέψεων, αρμοδιοτήτων του συλλόγου διδασκόντων απέναντι στα νήπια, τους γονείς, τους διοικητικούς προϊστάμενους και τους σχολικούς συμβούλους.

Στην υπ' αριθμ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 Υπουργική απόφαση ορίζονται αναλυτικά τα καθήκοντα του διευθυντή, του υποδιευθυντή και του συλλόγου διδασκόντων, ενώ δεν περιγράφονται για τους προϊσταμένους των Νηπιαγωγείων

ειδικά καθήκοντα και αρμοδιότητες. Για τον λόγο αυτό τα διοικητικά καθήκοντα και αρμοδιότητες των προϊσταμένων των Νηπιαγωγείων είναι σχεδόν ίδια με αυτά των διευθυντών και των υποδιευθυντών Δημοτικών σχολείων. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι το ανθρώπινο δυναμικό του Νηπιαγωγείου είναι σαφώς λιγότερο από αυτό του Δημοτικού σχολείου και γι αυτό υπάρχει αδυναμία καταμερισμού των αρμοδιοτήτων.

Η Αργυροπούλου (2007, σ.76-78) έχοντας υπόψη την Υπουργική απόφαση, αναφέρει όλες τις αρμοδιότητες, προσαρμόζοντας τις στη διοίκηση της προσχολικής αγωγής και χωρίζοντας πέντε ομάδες καθηκόντων που αντιπροσωπεύουν τα πεδία της εκπαιδευτικής διοίκησης. Συγκεκριμένα, οι ομάδες αυτές είναι οι εξής:

- α) Η παιδαγωγική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών
- β) Ο προγραμματισμός και συντονισμός του εκπαιδευτικού έργου
- γ) Οι σχέσεις μεταξύ των ατόμων που αποτελούν τη σχολική μονάδα (εσωτερικό περιβάλλον)
- δ) Οι σχέσεις της σχολικής μονάδας με τα προϊστάμενα κλιμάκια διοίκησης και τους Σχολικούς Συμβούλους και
- ε) Οι σχέσεις της σχολικής μονάδας με το εξωτερικό περιβάλλον (γονείς, όργανα λαϊκής συμμετοχής κ.λ.π.)

Εξετάζοντας το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο παράλληλα με το προγενέστερο, θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν υπάρχει ακριβής περιγραφή της θέσης εργασίας των προϊσταμένων των Νηπιαγωγείων. Σύμφωνα με το Σαΐτη 2008, όταν δεν υπάρχει περιγραφή και προδιαγραφή των θέσεων εργασίας των διευθυντικών στελεχών, περιορίζεται η δυνατότητα προσδιορισμού και αξιολόγησης των θέσεων και των προσόντων που απαιτούνται για την πλήρωση τους.

Παρόλα αυτά στην καθημερινή πρακτική οι προϊστάμενοι των Νηπιαγωγείων πέρα από τα διδακτικά καθήκοντα, είναι υπεύθυνοι :

- για την ομαλή λειτουργία του Νηπιαγωγείου
- το συντονισμό σχολικής ζωής
- την τήρηση νόμων, των εγκυκλίων και των υπηρεσιακών εντολών

- την τήρηση, θεώρηση και κλείσιμο βιβλίων (βιβλίο μητρώου, πρωτόκολλο αλληλογραφίας, βιβλίο πράξεων διδακτικού προσωπικού, βιβλίο σχολικής ζωής κλπ.), (Π.Δ 200/98)
- την τήρηση του ταμείου της σχολικής επιτροπής της σχολικής μονάδας
- τον οικονομικό απολογισμό (έσοδα- έξοδα) της σχολικής επιτροπής (Ν. 1566/85, άρθρο 52)

Στην περίπτωση των μονοθέσιων Νηπιαγωγείων ο συντονισμός του ανθρώπινου δυναμικού είτε απουσιάζει, είτε θεωρητικά είναι ευκολότερος λόγω του μικρού αριθμού εκπαιδευτικών, δεν σημαίνει όμως πως δεν είναι απαραίτητος ο προγραμματισμός και η οργάνωση της σχολικής μονάδας (Θεοχαρίδη & Χριστόπουλος, 2012). Επίσης ο ρόλος των προϊσταμένων των Νηπιαγωγείων είναι διπλός, από τη μια πλευρά διδάσκουν στους μαθητές και από την άλλη ασκούν διοικητικό έργο. Για το λόγο αυτό οι προϊστάμενοι των Νηπιαγωγείων θα πρέπει να κατέχουν πολύπλευρη επιστημονική επιμόρφωση για να μπορούν να διεκπεραιώνουν αποτελεσματικά τα διοικητικά τους καθήκοντα.

Κεφάλαιο 3ο :Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων

3.1 Ορισμοί και έννοια ΤΠΕ

Ως Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε) «χαρακτηρίζονται οι τεχνολογίες που επιτρέπουν την επεξεργασία και τη μετάδοση μιας ποικιλίας μορφών αναπαράστασης της πληροφορίας (σύμβολα, εικόνες, ήχοι, βίντεο) και αφετέρου τα μέσα που είναι φορείς αυτών των άυλων μηνυμάτων» (Κόμης, 2004, σ. 16). Ενώ σύμφωνα με τον Κυρίτση (2003, σελ. 40) ΤΠΕ είναι το «σύνολο των δεξιοτήτων, τεχνικών και γνωστικών για την επίλυση προβλημάτων σχετικά με την πληροφόρηση και την επικοινωνία»

Στη διεθνή βιβλιογραφία συναντώνται αρκετές προσπάθειες εννοιολογικού προσδιορισμού των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Σύμφωνα με την UNESCO, για να προσδιοριστεί ο όρος ΤΠΕ, θα πρέπει πρώτα να οριστούν δύο άλλοι όροι, αυτοί της επιστήμης της Πληροφορικής και της Τεχνολογίας της Πληροφορικής (Anderson & Van Weert, 2002).

- Η επιστήμη της Πληροφορικής αφορά στο σχεδιασμό, υλοποίηση, αξιολόγηση, χρήση και συντήρηση συστημάτων επεξεργασίας της πληροφορίας, καθώς επίσης και στο υλικό των υπολογιστών και του λογισμικού τους.

- Η τεχνολογία της Πληροφορικής ορίζεται ως το σύνολο των υπολογιστικών συστημάτων και των τεχνολογικών εφαρμογών της Πληροφορικής στην κοινωνία. Με βάση αυτήν την οριοθέτηση, οι ΤΠΕ ορίζονται ως ο συνδυασμός της Τεχνολογίας της Πληροφορικής με άλλες συσχετιζόμενες τεχνολογίες και ειδικότερα με αυτές των επικοινωνιών.

Με βάση τα παραπάνω θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι ΤΠΕ είναι ο συνδυασμός της Τεχνολογίας της Πληροφορικής με άλλες συσχετιζόμενες τεχνολογίες και ειδικότερα με αυτές των επικοινωνιών.

3.2 Η σπουδαιότητα των ΤΠΕ στη σχολική διοίκηση

Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και το άνοιγμα της κοινωνίας στη λεγόμενη κοινωνία της Γνώσης και της Πληροφορίας, είχε ως αποτέλεσμα την επιτυχή ενσωμάτωση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση και συγκεκριμένα στην διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών κάθε σχολικής μονάδας.

Με τον όρο «ΤΠΕ στη Διοίκηση της Εκπαίδευσης» νοείται η αξιοποίηση πληροφοριακών εφαρμογών και συστημάτων για την εξασφάλιση των καλύτερων προϋποθέσεων για τις διαδικασίες επικοινωνίας και μάθησης (Nolan & Tatnall, 1995).

Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν τις μεθόδους, τις εφαρμογές και τα προϊόντα της συγχρόνης επιστήμης και τεχνολογίας, που αφορούν τη συγκέντρωση και ηλεκτρονική κωδικοποίηση, επεξεργασία, ταξινόμηση, επιλεκτική και συνδυαστική ανάσυρση, διακίνηση και διάχυση, γνωστοποίηση και μελέτη της όποιας πληροφορίας σε κάθε μορφή, όπως κείμενο, αριθμό, γράφημα, εικόνα, ήχος, βίντεο (Παπασταματίου, 2008).

Οι ΤΠΕ εισέρχονται δυναμικά στην εκπαίδευση και στη σύγχρονη παιδαγωγική πρακτική, και χρησιμοποιούνται ως:

- ✓ διοικητικό εργαλείο για τον εκσυγχρονισμό της σχολικής διοίκησης
- ✓ μέσο διδασκαλίας για την υποστήριξη των μαθημάτων του σχολικού προγράμματος
- ✓ αντικείμενο μάθησης (Μιχαηλίδης 2002).

Στην παρούσα εργασία ασχολούμαστε με την πρώτη παράμετρο αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, ως διοικητικό εργαλείο για τον εκσυγχρονισμό της σχολικής διοίκησης.

Στο χώρο της σχολικής διοίκησης οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται τόσο για την διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών μέσω ηλεκτρονικών εφαρμογών οργάνωσης, όσο και για την παροχή ταχύτερων διοικητικών συναλλαγών (ηλεκτρονικό ωρολόγιο πρόγραμμα, ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, πρακτικά, παρακολούθηση σχολικής επίδοσης). Έτσι, η σύγχρονη τεχνολογία στη σχολική διοίκηση, διευκολύνει τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών και ταυτόχρονα

παρέχει αποτελεσματικότερη επικοινωνία με τη σχολική κοινότητα (γονείς-κηδεμόνες μαθητών).

Στη δημόσια σχολική διοίκηση, η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται, αποτελεί καθοριστικό σημείο ένδειξης εκσυγχρονισμού, καθώς η υιοθέτηση των ΤΠΕ αποτελεί δείγμα ανάπτυξης που οδηγεί στη βελτίωση των δεικτών ποιότητας της ζωής. Το εκπαιδευτικό σύστημα γίνεται συνεχώς πιο περίπλοκο και για το λόγο αυτό κρίνεται αναγκαία η υιοθέτηση των ΤΠΕ γιατί μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση των εκπαιδευτικών και διοικητικών διαδικασιών (Παναγούλη, 2014). Οι Ράπτης και Ράπτη (2001) υποστηρίζουν ότι υπάρχει ανάγκη ενσωμάτωσης των ΤΠΕ και υιοθέτησης σύγχρονων τρόπων μάθησης, οργάνωσης και εργασίας.

Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, ειδικά στη δημόσια σχολική διοίκηση, είναι φανερό ότι καθιστά ένα ιδιαίτερα καθοριστικό σημείο ένδειξης εκσυγχρονισμού, καθώς η υιοθέτηση των ΤΠΕ αποτελεί δείγμα ανάπτυξης, το οποίο οδηγεί στη βελτίωση των δεικτών ποιότητας της ζωής. Η αυξανόμενη πολυπλοκότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, καθιστά αναγκαία την εισαγωγή τους, εφόσον οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στη βελτίωση όλων των εκπαιδευτικών και διοικητικών διαδικασιών.

Ενισχύεται λοιπόν, με βάση τους Ράπτη & Ράπτη (2001), η ανάγκη ένταξης των ΤΠΕ και η υιοθέτηση σύγχρονων τρόπων μάθησης, οργάνωσης και εργασίας. Ένα πρώτο βήμα για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 1997, με την ολοκλήρωση ενός νέου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών Πληροφορικής. Οι αλλαγές που προσπάθησαν να επιτευχθούν, δεν αφορούσαν μόνο το διδακτικό μέρος, αλλά σχετίζονταν και με το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται το σύγχρονο ελληνικό σχολείο, όπως για παράδειγμα τα προγράμματα σπουδών, η μεθοδολογία διδασκαλίας, οι προδιαγραφές σχολικών εργαστηρίων κτλ. Με το νόμο 2672/1998, άρθρο 14 (ΦΕΚ 290, τ. Α'), καθιερώθηκε στη δημόσια διοίκηση η ηλεκτρονική επικοινωνία, η οποία ισχύει από 1/3/1999 και σχετίζεται με τη διακίνηση εγγράφων με τηλεμοιοτυπία (FAX) και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) (Σαΐτης, 2005). Η προσπάθεια συνεχίστηκε τα τελευταία χρόνια από το Υπουργείο Παιδείας και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, μέσω του Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, εφόσον, δόθηκε ώθηση στα εκπαιδευτικά λογισμικά, στην

ανάπτυξή τους και στην γενικότερη αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Παπαδόπουλος, 2001).

Στα τέλη του 1997 με την ολοκλήρωση ενός νέου Προγράμματος Σπουδών Πληροφορικής πραγματοποιήθηκε το πρώτο βήμα για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και αφορούσε το γενικότερο πλαίσιο που κινείται το σύγχρονο ελληνικό σχολείο. Συγκεκριμένα οι αλλαγές σχετίζονταν με τα προγράμματα σπουδών, τη μεθοδολογία της διδασκαλίας, τις προδιαγραφές εργαστηρίων κτλ. (Παναγούλη, 2014). Με το αρθ.14 του Ν2672/1998 (ΦΕΚ 290, Τ. Α) καθιερώθηκε από 1/3/1999 η ηλεκτρονική επικοινωνία στη δημόσια διοίκηση και συγκεκριμένα η διακίνηση εγγράφων με τηλεομοιοτυπία (fax) και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) (Σαϊτης, 2005). Στη συνέχεια, το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και μέσω του Β΄ και Γ΄ Πλαισίου Στήριξης, συνέχισε την προσπάθεια δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη των εκπαιδευτικών λογισμικών και προωθώντας την γενικότερη αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, (Παπαδόπουλος, 2001).

Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνει κανείς ότι η παρουσία των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων είναι δυναμική και συνεχώς αυξανόμενη. Η διεκπεραίωση των περισσότερων διοικητικών εργασιών στα σχολεία πραγματοποιούνται πλέον ηλεκτρονικά, όπως το πρωτόκολλο αλληλογραφίας, τα στατιστικά, τα πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων και οι προσωπικοί φάκελοι των εκπαιδευτικών του σχολείου. Ταυτόχρονα, η επικοινωνία της κάθε σχολικής μονάδας με την Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης και με την κεντρική εκπαιδευτική διοίκηση γίνεται ηλεκτρονικά. Για το λόγο αυτό, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη όλα τα στελέχη της εκπαίδευσης να είναι επαρκώς ενημερωμένα για την χρήση των ΤΠΕ για να μπορούν ασκούν ομαλά τα διοικητικά τους καθήκοντα. (Τσακιρίδου, 2016).

Διεθνείς έρευνες όπως οι Ράπτης & Ράπτη (2000), Harris et al., (2001) και Fluck (2001), αναφέρουν ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στα σχολεία και δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση, ώστε να υπάρξουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Κάθε προσπάθεια σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, επικεντρώνεται περισσότερο στη διδακτική πράξη σε σχέση με το διοικητικό έργο.

Στην ελληνική βιβλιογραφία είναι λίγες οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί για τη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στη Διοίκηση της εκπαίδευσης. Η Προκοπιάδου

(2009) ασχολήθηκε με τη βελτίωση της διοικητικής λειτουργίας του σχολείου μέσα από τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Διαπιστώθηκε, ότι οι ΤΠΕ συμβάλλουν στη βελτίωση της διοικητικών εργασιών του σχολείου και επισημάνθηκαν οι παράμετροι που συμβάλλουν στην τεχνολογική αναβάθμιση της διοικητικής εργασίας των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με έρευνα (Δαδαμόγια κ.α, 2010) οι διευθυντές/ντριες των σχολείων έχουν θετική στάση απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ και συγκεκριμένα του διαδικτύου, ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτικούς των σχολείων να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες.

Σύμφωνα με τον Παναγούλη (2010), κάθε προσπάθεια αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση σχετίζεται με την υιοθέτηση-χρήση στη διδακτική πράξη και λιγότερο στη σχολική διοίκηση. Για το λόγο αυτό, αντιλαμβάνεται κανείς την υποβάθμιση που πραγματοποιείται στο ρόλο των ΤΠΕ ως διοικητικού μέσου, και μέσου βελτίωσης λήψης αποφάσεων.

3.3 Η συμβολή των ΤΠΕ στη βελτίωση της διοικητικής εργασίας

Τα τελευταία χρόνια στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, έχουν γίνει προσπάθειες αποκέντρωσης με αποτέλεσμα να αλλάξει ο διοικητικός ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας και να αυξηθούν οι αρμοδιότητες του. Για το λόγο αυτό, η προϊσταμένη στο Νηπιαγωγείο που είχε ούτως η άλλως καθημερινά να διεκπεραιώσει ένα πλήθος γραφειοκρατικών διαδικασιών, τώρα έρχονται να προστεθούν νέες διοικητικές αρμοδιότητες, με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσκολία στην άσκηση ουσιαστικής και αποτελεσματικής διοίκησης.

Οι νέες αυτές ανάγκες και απαιτήσεις που υπάρχουν στη διοίκηση μιας σχολικής μονάδας, καθιστούν τις ΤΠΕ κινητήρια δύναμη και κατάλληλο μέσο για την έγκυρη, ταχύτερη και αποτελεσματική διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών.

Σύμφωνα με τους Μακρή & Βλαχόπουλο (2015) η αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι επιβεβλημένη καθώς η συνεισφορά των ΤΠΕ στη διοίκηση της εκπαίδευσης συνίσταται στην υιοθέτηση δράσεων που στοχεύουν στην αναδιοργάνωση, τη

βελτίωση της απόδοσης και την επίτευξη των επιθυμητών στόχων στα πλαίσια του εκπαιδευτικού οργανισμού.

Οι ΤΠΕ παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διοίκηση της εκπαίδευσης, παρέχοντας πλείστες δυνατότητες τόσο στους Διευθυντές των σχολικών μονάδων όσο και στα κεντρικά και περιφερειακά όργανα διοίκησης. Οι ΤΠΕ ως πολυδιάστατο εργαλείο αποτελεί μέσο εκσυγχρονισμού στην εκπαιδευτική οργάνωση και διοίκηση, δημιουργώντας ευελιξία και απλοποίηση των καθημερινών διοικητικών διαδικασιών (European Schoolnet, 2006).

Πολλές από τις διοικητικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε μια σχολική μονάδα, μπορούν να υλοποιηθούν μέσα από τις ΤΠΕ (Προκοπίδου, 2009):

- ο τρόπος επικοινωνίας των μελών της σχολικής κοινότητας, εντός και εκτός του σχολικού χώρου, δύναται να πραγματοποιηθεί και μέσω ηλεκτρονικών εργαλείων (π.χ. ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), κ.ά.). Άλλωστε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του νόμου 2672/1998 (ΦΕΚ 290/Α) έχει καθιερωθεί στη δημόσια διοίκηση η ηλεκτρονική επικοινωνία, από 01/03/1999. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η διακίνηση της υπηρεσιακής αλληλογραφίας με τηλεομοιοτυπία (fax) και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail). Βέβαια, υπάρχουν περιορισμοί και εξαιρέσεις στην ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων και πληροφοριών, οι οποίες άπτονται κυρίως της εμπιστευτικότητας, της προφύλαξης προσωπικών δεδομένων, της διασφάλισης της εγκυρότητας και της διαφάνειας, της ηλεκτρονικής υπογραφής, και άλλα.
- η παραγωγή, η διατήρηση και η διακίνηση υπηρεσιακής αλληλογραφίας, διοικητικών πληροφοριών, καθώς και υπηρεσιακών βιβλίων – εντύπων, δύναται να εφαρμοστεί σε ψηφιακό περιβάλλον, στο οποίο ένα πληροφοριακό σύστημα αναλαμβάνει τη διαχείριση και διακίνηση του συνόλου της παραγόμενης διοικητικής πληροφορίας.
- η παρακολούθηση και τήρηση της σχολικής νομοθεσίας, δεδομένου ότι η τελευταία δεν αποτελεί στατικό στοιχείο της διοίκησης. Έτσι, λοιπόν, μέσω του διαδικτύου και των νομικών ηλεκτρονικών βάσεων, ο διευθυντής του σχολείου διαθέτει τη δυνατότητα να είναι συνεχώς ενήμερος σε θέματα εκπαίδευσης και διοίκησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα νομικής βάσης είναι

εκείνη του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr). Αρκεί, βέβαια, το σχολείο να διαθέτει σύνδεση με το διαδίκτυο.

- η οργάνωση και διατήρηση σχολικού αρχείου (έντυπου ή/και ηλεκτρονικού), συμπεριλαμβανομένου της αρχειοθέτησης των διοικητικών εγγράφων (έντυπων ή/και ηλεκτρονικών), καθώς το αρχείο αποτελεί τη συλλογική μνήμη του σχολείου και προϋπόθεση για τη δυνατότητα άμεσης και έγκυρης επαναχρησιμοποίησης της διοικητικής πληροφορίας.

Με βάση τα παραπάνω θα μπορούσαμε να πούμε η χρήση των ΤΠΕ στη διοίκηση των σχολικών μονάδων επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών. Οι ΤΠΕ προσφέρουν τη δυνατότητα υιοθέτησης προηγμένων τεχνολογιών με σκοπό την παραγωγή, την οργάνωση, τη διατήρηση και τη διακίνηση της δημόσιας πληροφορίας. Επίσης, προσφέρουν γρήγορη πρόσβαση σε πλήθος πληροφοριών και στην αποδοτική οργάνωση και επεξεργασία της διοικητικής πληροφορίας (Ρεντίφης, 2014). Η ένταξη των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών κρίνεται αναγκαία και επιτακτική γιατί με τη χρήση τους υπάρχει η δυνατότητα να υλοποιηθούν γρηγορότερα μια σειρά διαδικασιών και αποτελεσματικότερα πλήθος δραστηριοτήτων (Ράπτης, & Ράπτη, 2007).

Η υιοθέτηση εφαρμογής ενός συστήματος ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων προσφέρει τόσο στην υπηρεσία όσο και στους υπαλλήλους τα ακόλουθα πλεονεκτήματα (Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης 2001):

- την ελαχιστοποίηση της διακίνησης έντυπου υλικού μεταξύ των υπηρεσιακών μονάδων του οργανισμού,
- την αυτοματοποίηση της διακίνησης εγγράφων από την είσοδό τους στην υπηρεσία έως την έξοδο (εισερχόμενα - εξερχόμενα),
- την βελτίωση της ταχύτητας αναζήτησης, αποστολής και λήψης εγγράφων καθώς και την ελαχιστοποίηση των τυχόν καθυστερήσεων λαμβάνοντας υπόψη τον όγκο των διακινούμενων εγγράφων,
- την ασφαλέστερη αποθήκευση και διασφάλιση του περιεχομένου σημαντικών εγγράφων,
- τη μείωση των απαιτούμενων χώρων αποθήκευσης,

- την αποδοτικότερη και ευέλικτη πρόσβαση σε αρχειοθετημένα έγγραφα
- την αυτοματοποίηση της ανάθεσης και παρακολούθησης της υλοποίησης εργασιών της υπηρεσίας
- την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τους Haddad & Jurich (2002) στο (Προκοπιάδου, 2009) οι δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών μιας σχολικής μονάδας είναι οι παρακάτω:

- ✓ Αποδοτικότερη οργάνωση των διοικητικών λειτουργιών (προγραμματισμός, οργάνωση, διεύθυνση και έλεγχος).
- ✓ Καλύτερη παρακολούθηση της απόδοσης του εκπαιδευτικού οργανισμού.
- ✓ Αποδοτικότερη κατανομή και διαχείριση των σχολικών πόρων υλικών και ανθρώπινων.
- ✓ Εύκολη και φιλική προς τον χρήστη διαχείριση πολύπλοκων και τυποποιημένων διαχειριστικών διαδικασιών.
- ✓ Επικοινωνία μεταξύ των σχολικών μονάδων, των γονέων/κηδεμόνων και της κεντρικής διοίκησης.
- ✓ Καλλιέργεια υπευθυνότητας σχολικής διοίκησης.
- ✓ Αύξηση διαφάνειας διεκπεραίωσης διοικητικών ενεργειών.
- ✓ Διευκόλυνση διασυνδεσιμότητας των σχολικών δικτύων.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η συνεισφορά των ΤΠΕ στη βελτίωση του διοικητικού έργου θεωρείται πλέον αναμφισβήτητη καθώς αποτελούν βασική προϋπόθεση μιας επιτυχημένης και αποτελεσματικής εκπαιδευτικής διοίκησης. Οι ΤΠΕ αποτελούν ένα πολύ υποβοηθητικό μέσο για τα στελέχη όσον αφορά στη διαχείριση πληροφοριακών δεδομένων και συμβάλλει στην αποτελεσματική γραμματειακή υποστήριξη των σχολικών μονάδων. Σύμφωνα με τους Μακρή & Βλαχόπουλο (2015), οι ΤΠΕ καθημερινά διευκολύνουν τα στελέχη της διοίκησης σε πρακτικά ζητήματα όπως (Hepp et al., 2004· Δαγδιλέλης, 2005· Χαραλάμπους, 2008· Μπάκας, 2009· Νάκος, 2009· Oboegbulem & Ugwu, 2013):

- Η αποδοτικότερη γραμματειακή υποστήριξη και μηχανοργάνωση του σχολείου με την τήρηση του ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου, στο οποίο καταχωρούνται πράξεις π.χ. η έκδοση, κοινοποίηση και παραλαβή πάσης φύσεως εγγράφων. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να παρακολουθεί την διακίνηση των εγγράφων, να έχει άμεση πρόσβαση και να ενημερώνεται για την πορεία της υπόθεσης του μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Η έκδοση μαθητικών ενημερωτικών εντύπων (εγγραφές, έλεγχος φοίτησης, ετοιμασία ωρολογίου προγράμματος, απουσίες) μέσω των πληροφοριακών συστημάτων εξασφαλίζοντας γρήγορη πρόσβαση σε κάθε είδους δεδομένα που αφορούν τους μαθητές.
- Η εξάλειψη γεωγραφικών και χρονικών περιορισμών ενισχύοντας την πληροφόρηση και τη συμμετοχή όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας στα διοικητικά θέματα.
- Η αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας (δ/ντής, εκπαιδευτικοί, γονείς/κηδεμόνες) μέσω ιστοσελίδων και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail).
- Η άμεση και έγκυρη ενημέρωση του διδακτικού προσωπικού γύρω από υπηρεσιακά θέματα.
- Η ενημέρωση για διάφορες εκδηλώσεις μέσω της ιστοσελίδας του σχολείου.
- Η άμεση πρόσβαση στις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας μέσω του πανελλήνιου σχολικού δικτύου και η πλοήγηση σε διάφορες τοποθεσίες του δικτύου.
- Η περιήγηση και διασύνδεση με το διαδίκτυο, η χρήση βάσεων δεδομένων για ανταλλαγή διαφόρων δραστηριοτήτων.
- Η πιο γρήγορη επικοινωνία και διεκπεραίωση των αιτημάτων προς τον οργανισμό από πολίτες, άλλους οργανισμούς και εποπτεύοντες φορείς της εκπαίδευσης (Δήμος, άλλες σχολικές μονάδες, το Υπουργείο Παιδείας, Δ/νσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι).

- Η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων όπως βεβαιώσεις σπουδών, νομιμοποιητικών εγγράφων, δικαιολογητικών συμμετοχής, έκδοσης τίτλων κ.α.
- Η παρακολούθηση και ενημέρωση για θέματα εκπαιδευτικής νομοθεσίας μέσω του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων.
- Η σύνταξη κάθε είδους υπηρεσιακού εγγράφου όπως και η τήρηση αρχείου μαθητών και προσωπικού, τα αποδεικτικά φοίτησης και απολυτηρίων, το ηλεκτρονικό αρχείο του σχολείου με τη δυνατότητα αποθήκευσης, άμεσης ανάσυρσης και επαναχρησιμοποίησης κ.λπ.
- Η καταγραφή και η αποθήκευση στοιχείων του οργανισμού με δυνατότητα άμεσης ανάκτησης.
- Η επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού μέσω της εξ αποστάσεως και ασύγχρονης επιμόρφωσης μέσω διαδικτυακών εκπαιδευτικών κοινοτήτων.
- Η διευκόλυνση τήρησης των οικονομικών στοιχείων απλοποιώντας πολύπλοκες διαχειριστικές διαδικασίες μέσω εύχρηστων περιβαλλόντων διαχείρισης.

3.4 Παράμετροι αποτελεσματικής αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων.

Η πορεία και η διαδικασία ένταξης των ΤΠΕ στη σχολική διοίκηση επηρεάζεται από ένα πλήθος παραμέτρων, που ομαδικά και όχι μεμονωμένα, καθορίζουν το βαθμό αποτελεσματικής αξιοποίησης και υιοθέτησης των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση του διοικητικού έργου μιας σχολικής μονάδας. Οι ΤΠΕ ενώ παρέχουν ένα πλήθος δυνατοτήτων στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών μιας σχολικής μονάδας, η αποτελεσματική υιοθέτηση και χρήση τους εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες, όπως η υλικοτεχνική υποδομή, η τεχνική υποστήριξη και η επιμόρφωση του προσωπικού.

Προβλήματα ένταξης των ΤΠΕ εντοπίζονται είτε στη διδακτική διαδικασία είτε στη διοίκηση, τα οποία σχετίζονται με τις συνθήκες που επικρατούν στις σχολικές μονάδες. Συγκεκριμένα επηρεάζονται από την υλικοτεχνική υποδομή, την έλλειψη

συνεχούς τεχνικής υποστήριξης και την έλλειψη αποτελεσματικής επιμόρφωσης (Χλαπάνης, 2002).

Σύμφωνα με την Tearle (2004), η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών εξαρτάται απ' τον ίδιο τον οργανισμό και τα χαρακτηριστικά που έχει σε σχέση με τη δομή και την κουλτούρα του ανθρώπινου δυναμικού. Σε σχέση με τη δομή θα πρέπει να υπάρχει επαρκής τεχνολογικός εξοπλισμός σε κατάλληλες χωροταξικές συνθήκες και με αποτελεσματική δικτυακή υποδομή, διαθέτοντας τη δυνατότητα συντήρησης, τεχνικής υποστήριξης και αναβάθμισης λογισμικού. Σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό η Tearle (2004), αναφέρει ότι θα πρέπει να ενσωματωθούν τα νέα τεχνολογικά δεδομένα στο πρόγραμμα σπουδών των μελλοντικών εκπαιδευτικών.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή θα πρέπει να αναφέρουμε ότι μια σχολική μονάδα οφείλει να διαθέτει όλα εκείνα τα απαραίτητα τεχνολογικά μέσα (υπολογιστές, διαδίκτυο, δικτυακή υποδομή) εγκατεστημένα στους κατάλληλους χώρους και με την παροχή τεχνικής υποστήριξης.

Ο ανθρώπινος παράγοντας αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες αποτελεσματικότητας της ενσωμάτωσης και αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Σύμφωνα με τον Carter (1999), η επένδυση στην τεχνολογία δεν είναι εφικτή εάν δεν υπάρχει επένδυση στο προσωπικό που θα την αξιοποιήσει. Σύμφωνα με τους Πιτσιάβα & Βλαχόπουλο (2015) «η ουσιαστική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διοίκηση επιτυγχάνεται μόνο όταν οι επικεφαλείς αποφασίσουν να αναλύσουν τα καταχωρημένα ηλεκτρονικά δεδομένα για να θέσουν στόχους». Στόχος είναι η αλλαγή της νοοτροπίας του ανθρώπινου εκπαιδευτικού δυναμικού, ο βαθμός εξοικείωσης των εκπαιδευτικών και η αποφυγή διστακτικότητας ως προς τις καινοτομίες εκπαιδευτικών και διευθυντικών στελεχών (Τζιμογιάννης, 2002; Tearle, 2004).

Σύμφωνα με τον Teodoro (2002), ο ανθρώπινος παράγοντας είναι καθοριστικής σημασίας για μια καινοτομία, άρα για να επιτευχθεί η επιτυχής ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Επομένως, η καθυστερημένη και μη ικανοποιητική ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση οφείλεται στο ανθρώπινο δυναμικό και στην έλλειψη κατάλληλης επιμόρφωσής του. Η επιμόρφωση στις ΤΠΕ αποτελεί μια διαρκή, συνεχιζόμενη και απαραίτητη προσπάθεια, η οποία σε διεθνές επίπεδο, δεν

περιορίζεται στη χρήση τους, αλλά σε μεθόδους που σχετίζονται με την ολοκληρωτική αξιοποίησή τους στη σχολική πραγματικότητα (Χλαπάνης, 2006).

Παρόλα αυτά, οφείλουμε να έχουμε κατά νου ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα διέπεται από έντονο συγκεντρωτισμό και για να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά οι ΤΠΕ απαιτείται η καλλιέργεια νέας νοοτροπίας του ανθρώπινου δυναμικού και η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου. Συγκεκριμένα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ένα σύνολο συντονισμένων ενεργειών όπως η ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής και των διαθέσιμων οικονομικών πόρων με δικτυακό και υπολογιστικό εξοπλισμό, η ανάπτυξη των κατάλληλων εκπαιδευτικών λογισμικών, η δημιουργία τεχνικών υποστηρικτικών δομών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, η εξεύρεση μηχανισμών συντήρησης και επισκευής του υπάρχοντος τεχνολογικού εξοπλισμού, η αλλαγή στην αντίληψη για τη χρησιμότητα των Τ.Π.Ε. και η συνεχής επιμόρφωση των διευθυντών και όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού στην ένταξη και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση (Βλαχάβας κ.ά., 2004· Παπαδανήλ, 2005).

Κεφάλαιο 4ο: Ερευνητικά δεδομένα για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, η υιοθέτηση και η χρήση των ΤΠΕ συνεισφέρει στη λεπτομερειακή αποτύπωση της σχολικής μονάδας, διευκολύνοντας και απλουστεύοντας το διοικητικό έργο και διαφοροποιώντας την επικοινωνία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας τόσο στο εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό της περιβάλλον.

Έχουν γίνει αρκετές έρευνες παγκοσμίως, αλλά και στη χώρα μας, οι οποίες εξετάζουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων στις Τ.Π.Ε. (Offir & Katz, 1990, Μεϊμάρης, 1993, Katz & Francis, 1995, Μπίκος, 1995, Whitley, 1996, Anthony et al., 2000, Κάτσης και συν., 2003, Κυρίδης και συν., 2003, De young & Spence, 2004, Ρούσσος & Πολίτης, 2004, Ζαράνης & Οικονομίδης, 2005, Καρατζά και συν., 2005, Κονιδάρη, 2005). Ελάχιστες όμως είναι οι έρευνες που επικεντρώνονται στις απόψεις των προϊσταμένων Νηπιαγωγείων. Η συγκεκριμένη έρευνα διαφοροποιείται και εστιάζει μόνο στις προϊσταμένες των Νηπιαγωγείων.

Τα ευρήματα της έρευνας των McGarr & Keamey (2009), αναφέρουν ότι τα χαμηλά επίπεδα τεχνολογικής υποστήριξης σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την επιτυχή ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Επίσης, όταν παρουσιάζεται έλλειψη τεχνικής υποστήριξης αυξάνεται η αίσθηση ανασφάλειας και επιφυλακτικότητας στους εκπαιδευτικούς μειώνοντας σημαντικά το ενδιαφέρον τους για την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Ταυτόχρονα, η Παπαδανιήλ (2005) επισημαίνει ότι για να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη χρήση των ΤΠΕ στη σχολική διοίκηση, θα πρέπει να υπάρχει τόσο ο κατάλληλος τεχνολογικός εξοπλισμός όσο και η τεχνική υποστήριξη αυτού. Αντίστοιχα, η έρευνα της Prokoriadou (2012), έδειξε ότι η εξασφάλιση ποιοτικής και μόνιμης τεχνικής βοήθειας του τεχνολογικού εξοπλισμού σχετίζεται με υψηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας στη χρήση του.

Σύμφωνα με την έρευνα των Δημακόπουλου κ.ά. (2011), οι ΤΠΕ συνεισφέρουν στη διευκόλυνση των επαναλαμβανόμενων εργασιών, στην απλοποίηση των διδακτικών και διοικητικών εργασιών, στην εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος και λειτουργούν με σεβασμό προς το περιβάλλον.

Τα παραπάνω ευρήματα συμφωνούν με την η έρευνα του Selwood (2004), που δείχνει ότι η χρήση των ΤΠΕ συμβάλλει τόσο στην μείωση της γραφειοκρατίας όσο και στην βελτίωση της ποιότητας της διοικητικής εργασίας. Σε παρόμοια αποτελέσματα καταλήγει και η έρευνα της Shah (2014), που αναφέρει ότι η χρήση των Νέων Τεχνολογιών διευκολύνει την καθημερινή λειτουργία της διοίκησης, καθώς μειώνεται ο φόρτος εργασίας και ο χρόνος που απαιτείται για αναζήτηση των πληροφοριών.

Όλοι σχεδόν οι ερευνητές συμφωνούν ότι οι ΤΠΕ διαφοροποιούν τη ταχύτητα, την ακρίβεια και την ενίσχυση των δικτύων αμφίδρομης επικοινωνίας μεταξύ όλων των «μετόχων» της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Χαραλάμπους, 2008).

Η τάση εκσυγχρονισμού της σχολικής μονάδας υποδηλώνεται από τη θετική απάντηση των διευθυντών ως προς τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο και τη χρήση e-mail, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η επικοινωνία της σχολικής μονάδας (Παναγούλη, 2010).

Σύμφωνα με τους Καπαχτσή & Τσιμπλίδου (2009), οι στάσεις των διευθυντών απέναντι στις ΤΠΕ είναι καθοριστικής σημασίας όσον αφορά την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στα σχολεία και στην ανάδειξη τους σε αποτελεσματικούς οργανισμούς. Σύμφωνα με τους Fullan & Stielgebauer (1991), οι στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ αποτελούν σημαντικό παράγοντα διότι κάθε εκπαιδευτική καινοτομία για το αν θα έχει επιτυχή εφαρμογή εξαρτάται από αυτές

Όταν γίνεται αναφορά στις ΤΠΕ δεν εννοείται μόνο η απλή στάση των εργαζομένων απέναντι σε αυτές αλλά και ο τρόπος που αξιοποιούνται για να προσφέρουν αποτελεσματικότερα τις υπηρεσίες που απαιτούνται στον τομέα ευθύνης τους και επιπρόσθετα το κατά πόσο συμβάλλουν στην διευκόλυνση των συνθηκών εργασίας ή και το αντίθετο.

Σύμφωνα με την έρευνα του Κουτρομάνου (2008), οι διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων έχουν θετική στάση απέναντι στην ενσωμάτωση και αξιοποίηση ΤΠΕ στα σχολεία. Ταυτόχρονα όμως από την έρευνα των Δαδαμόγια, Οικονόμου & Σαχινίδη (2009), προκύπτει ότι οι διευθυντές των σχολείων διακινούν περιορισμένο υλικό (έγγραφα, εγκύκλιοι κτλ) κάνοντας χρήση των ΤΠΕ και είναι λίγοι οι φορείς που επικοινωνούν (π.χ Δ/ση, Δήμος). Επίσης ,γίνεται αναφορά ότι δεν έχει επιτευχθεί

ουσιαστική αξιοποίηση και ενσωμάτωση όλων των δυνατοτήτων των ΤΠΕ τόσο στο εκπαιδευτικό όσο και στο διοικητικό έργο των σχολικών μονάδων.

Πολλοί είναι οι ερευνητές που έχουν εξετάσει τις στάσεις των εκπαιδευτικών και συγκεκριμένα των διευθυντών σχολικών μονάδων απέναντι στις ΤΠΕ σε συνάρτηση με παράγοντες όπως η ηλικία, το φύλο, η εκπαιδευτική προϋπηρεσία, οι σπουδές, χρόνια υπηρεσίας σε θέση διευθυντή κλπ.

Ο Σταχτέας & Γείτονας (2007) επισημαίνουν ότι παράγοντες όπως το φύλο, η ηλικία, η εκπαιδευτική προϋπηρεσία και η διάρκεια διευθυντικής θητείας σχετίζονται με το κατά πόσο αξιοποιούνται οι νέες τεχνολογίες στη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού και διοικητικού έργου.

Συγκεκριμένα, η ηλικία αποτελεί σημαντικό παράγοντα σε σχέση με τη στάση που έχουν οι εκπαιδευτικοί απέναντι στις νέες τεχνολογίες και στην έρευνα των Τσιμπλίδου και Βαλαγιάννη (2007) η ηλικία συνδέεται και με τα χρόνια υπηρεσίας των εκπαιδευτικών. Ένας ακόμη παράγοντας που σχετίζεται και επηρεάζει την επίδραση της ηλικίας στη διαμόρφωση των στάσεων που έχουν οι εκπαιδευτικοί απέναντι στις Νέες Τεχνολογίες είναι οι σπουδές τους. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εκπαιδευτικοί δεν είχαν παρακολουθήσει στις σπουδές τους μαθήματα σχετικά με τις Νέες Τεχνολογίες, σε αντίθεση με τους νεότερους αποφοίτους.

Επίσης, η έρευνα των Σταχτέα & Γείτονα(2008), απευθύνεται σε διευθυντές σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έδειξε ότι η ηλικία των διευθυντών σχετίζεται με την εξοικείωση τους απέναντι στη χρήση υπολογιστών, αφού παρατηρήθηκε ότι οι μικρές ηλικίες διαθέτουν μεγαλύτερη εξοικείωση και θετικότερες στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ σε σχέση με τις μεγαλύτερες.

Σύμφωνα με την έρευνα των Τζαβάρα & Κόμη (2004), η εμπειρία στη χρήση του υπολογιστή σχετίζεται με την υιοθέτηση θετικής ή αρνητικής στάσης του κάθε ανθρώπου σε σχέση με τη χρησιμοποίησή του.

Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας (2009), έδειξε ότι οι διευθυντές υστερούν στις δεξιότητες και στη χρήση ΤΠΕ, αλλά παρόλα αυτά αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητα τους στο εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο. Οι διευθυντές διαθέτουν υποδεέστερες δεξιότητες στις ΤΠΕ σε σχέση με τους υφισταμένους τους.

Ο Σταχτέας & Γείτονας (2007), πραγματοποίησαν έρευνα με σκοπό τη διερεύνηση των γνώσεων και αποτύπωση των αντιλήψεων των διευθυντών δημοτικών σχολείων του Νομού Μαγνησίας σε σχέση με τη διευκόλυνση που παρέχουν οι ΤΠΕ. Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι οι διευθυντές δεν είναι εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες και καταγράφεται σύγχυση σχετικά με την κατανόηση του ρόλου και της προσφοράς των πληροφοριακών συστημάτων στην εκπαίδευση. Επίσης, οι διευθυντές θεωρούν τη συνεχή, συστηματική και αναγνωρισμένη επιμόρφωση επιβεβλημένη και την προτείνουν σαν βασική λύση για να καλυφθεί το έλλειμμα εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων σε έρευνα του Κουτρομάνου (2008) που έχει προαναφερθεί, καταγράφηκε ότι η έλλειψη υπολογιστών, κατάλληλων λογισμικών και ουσιαστικής επιμόρφωσης προσωπικού, αποτελούν εμπόδιο στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων. Επίσης, στην ίδια έρευνα καταγράφεται ότι οι διευθυντές επιθυμούν συνεχή υποστήριξη με επιμόρφωση σχετικά με τις ΤΠΕ.

Σε παρόμοιες έρευνες έχει δοθεί μεγάλη έμφαση στην επιμόρφωση σε σχέση με τις ΤΠΕ ως παράγοντας αποτελεσματικής άσκησης διοικητικού έργου. Τα παραπάνω ευρήματα έρχονται σε συμφωνία με την έρευνα του Δούκα (2015), όπου καταγράφηκαν οι απόψεις των διευθυντών και προϊσταμένων σε σχέση με την επάρκεια τους στις ΤΠΕ. Το μεγαλύτερο ποσοστό των διευθυντών θεωρεί ότι οι εξειδικευμένες γνώσεις και τα αυξημένα προσόντα αποτελούν σημαντικό εφόδιο τόσο για την ιεραρχική τους εξέλιξη, όσο και για την εκτέλεση των διοικητικών διαδικασιών στο πλαίσιο των διοικητικών τους καθηκόντων.

Από τα όσα προαναφέρθηκαν, μπορούμε να συμπεράνουμε πως όλες σχεδόν οι έρευνες συμφωνούν ότι οι στάσεις των στελεχών της διοίκησης σχολικών μονάδων είναι θετικές σε σχέση με τις ΤΠΕ. Υπάρχει όμως διαφωνία στο αν οι στάσεις αυτές διαμορφώνονται και διαφοροποιούνται από τα ατομικά τους χαρακτηριστικά. Έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές έρευνες σε εκπαιδευτικούς και στελέχη διοίκησης σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά αποκλειστικά και μόνο στο ανθρώπινο δυναμικό του Νηπιαγωγείου δεν έχουν διεξαχθεί. Πάνω σ' αυτή την επισήμανση η παρούσα έρευνα καθίσταται πρωτότυπη και αναγκαία στο να

διερευνήσει το βαθμό αξιοποίησης και τον τρόπο υιοθέτησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

Κεφάλαιο 5ο: Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας

ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών τους εργασιών στο Νηπιαγωγείο.

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι:

α) να διερευνηθεί ο βαθμός αξιοποίησης και ο τρόπος υιοθέτησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων

β) να μελετηθεί η εξοικείωση του ανθρώπινου δυναμικού της διοίκησης των Νηπιαγωγείων στις ΤΠΕ καθώς και να αναδειχθεί η αναγκαιότητα της συνεχούς επιμόρφωσης των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων και

γ) να εξεταστεί η υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

Τα ερευνητικά ερωτήματα διατυπώθηκαν, όπως αυτά προκύπτουν από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και τους στόχους της έρευνας μας.

1ο Ερευνητικό ερώτημα: Με ποιον τρόπο αξιοποιούν οι προϊσταμένες τις ΤΠΕ και τι είδους τεχνολογικά εργαλεία χρησιμοποιούν κατά την άσκηση του διοικητικού έργου;

2ο Ερευνητικό ερώτημα: Ποιές είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών για τη συμβολή των ΤΠΕ στο διοικητικό έργο;

3ο Ερευνητικό ερώτημα: Σε ποιο βαθμό εξαρτάται η αποτελεσματικότητα της διοίκησης των Νηπιαγωγείων σε σχέση με τις γνώσεις της προϊσταμένης στις ΤΠΕ και πόσο εξοικειωμένες νιώθουν με τη χρήση Η/Υ;

4ο Ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει επάρκεια τεχνολογικού εξοπλισμού και ποια είναι η υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη για την επίλυση τυχόν προβλημάτων;

5ο Ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στην ηλικία των προϊσταμένων και στη χρήση Η/Υ;

6ο Ερευνητικό ερώτημα: Πόσο σημαντική κρίνεται η επιμόρφωση στις ΤΠΕ για την άσκηση διοικητικού έργου;

Οι ερευνητικές υποθέσεις (Υ) της παρούσας έρευνας διαμορφώθηκαν βάση των θεωριών για τη χρήση των ΤΠΕ από τα διοικητικά στελέχη των σχολικών μονάδων και είναι οι ακόλουθες:

1η Ερευνητική υπόθεση: Τα νηπιαγωγεία διαθέτουν επαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό αλλά δεν διαθέτουν τεχνική υποστήριξη.

2η Ερευνητική υπόθεση: Οι προϊσταμένες των Νηπιαγωγείων κάνουν συχνή χρήση των ΤΠΕ αξιοποιώντας τες κατά τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών.

3η Ερευνητική υπόθεση: Η προϋπηρεσία και τα χρόνια υπηρεσίας διοικητικού έργου σχετίζονται με τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ και τη συχνότητα χρήσης των τεχνολογικών εργαλείων στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

4η Ερευνητική υπόθεση: Οι νηπιαγωγοί ανεξαρτήτως ηλικίας, χρόνων υπηρεσίας ή επιπέδου σπουδών είναι εξοικειωμένες με τις ΤΠΕ και δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά την χρήση τους στη διοίκηση της σχολικής τους μονάδας.

5η Ερευνητική υπόθεση: Η χρήση διαδικτύου είναι απαραίτητη και χρησιμοποιείται συχνά κατά την άσκηση του διοικητικού έργου στα Νηπιαγωγεία.

6^η Ερευνητική υπόθεση: Οι προϊσταμένες των Νηπιαγωγείων θεωρούν τις ΤΠΕ σημαντικές για τη βελτίωση του διοικητικού έργου.

7^η Ερευνητική υπόθεση: Σημαντικοί παράγοντες για την αποτελεσματικότητα άσκησης του διοικητικού έργου αποτελούν οι γνώσεις των προϊσταμένων στις ΤΠΕ και η συνεχής επιμόρφωση τους σε αυτές.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 6ο: Μεθοδολογία έρευνας

Με βάση τη βιβλιογραφία και προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας και να διερευνηθούν οι ερευνητικές υποθέσεις, χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική μέθοδος και συγκεκριμένα η δειγματοληπτική έρευνα, που είναι ένας δημοφιλής σχεδιασμός στην εκπαίδευση. Στην ποσοτική έρευνα οι δειγματοληπτικοί ερευνητικοί σχεδιασμοί αποτελούν τις διαδικασίες, όπου ο ερευνητής χορηγεί ένα ερωτηματολόγιο σε ένα δείγμα ή σε ολόκληρο τον πληθυσμό για να περιγραφούν στάσεις, γνώμες, συμπεριφορές ή τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού αυτού (Creswell, 2011). Η μέθοδος αυτή επιλέχθηκε, επειδή η συγκεκριμένη έρευνα επικεντρώνεται στις απόψεις των νηπιαγωγών σε σχέση με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων. Η συλλογή των δεδομένων της έρευνας πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια αυτοσχεδίου ερωτηματολογίου. Ως ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο γιατί:

- ✓ υπάρχει μηδενικό κόστος κατασκευής και διαμόρφωσης
- ✓ εξασφαλίζεται η ανωνυμία των συμμετεχόντων
- ✓ προσφέρει στον ερευνητή ευκολία ως προς τον τρόπο επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας.

6.1 Πληθυσμός στόχος-δείγμα έρευνας

Τον πληθυσμό στόχο της παρούσας έρευνας αποτελούν οι νηπιαγωγοί και προϊστάμενοι/ες των Νηπιαγωγείων του Ν.Κιλκίς. Εξαιτίας της μικρής κλίμακας της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η ευκαιριακή δειγματοληψία, μη πιθανοτήτων. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκαν νηπιαγωγοί που βρίσκονται στο ευρύτερο εργασιακό περιβάλλον του Ν.Κιλκίς μέχρι να φτάσουμε στο προαπαιτούμενο μέγεθος δείγματος.

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 121 νηπιαγωγοί και προϊστάμενοι/ες Νηπιαγωγείων.

6.2 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου και διαμορφώθηκε με βάση τη βιβλιογραφική επισκόπηση και τις ερευνητικές υποθέσεις. Επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο, ως μέσο συλλογής πληροφοριών γιατί είναι ένα μέσο επιστημονικής έρευνας που προκαλεί το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων, αυξάνοντας τη συμμετοχή τους στην όλη διαδικασία. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε ηλεκτρονικά κάνοντας χρήση της εφαρμογής Google forms. Επιλέχθηκε η συγκεκριμένη εφαρμογή, επειδή είναι απλή, εύχρηστη, με μηδενικό κόστος, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζει αρκετά πλεονεκτήματα. Στα πλεονεκτήματα αυτά είναι οι άμεσες απαντήσεις και το γεγονός ότι ο ερευνητής μπορεί να θέσει υποχρεωτικά πεδία, ώστε να εξαλειφθούν εντελώς οι αναπάντητες ερωτήσεις, παράγοντας που θα μείωνε την αξιοπιστία της έρευνας,

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2019 σε Νηπιαγωγεία του Ν.Κιλκίς. Στους συμμετέχοντες στάλθηκε το ερωτηματολόγιο ηλεκτρονικά. Συνοδευόταν με επιστολή που περιείχε στοιχεία σχετικά με το σκοπό της έρευνας και διαβεβαίωνε για την ανωνυμία και την εμπιστευτικότητα. Η διαδικασία αυτή εξασφάλιζε την ανωνυμία των συμμετεχόντων, γεγονός που τους οδήγησε να ανταποκριθούν σε μεγάλο βαθμό και να απαντήσουν με ειλικρίνεια. Με τη χρήση διαδικτύου η ηλεκτρονική συγκέντρωση δεδομένων στην ποσοτική έρευνα έγινε πλέον δημοφιλής. Η συγκέντρωση ηλεκτρονικών δεδομένων αποτελεί μια εύκολη και γρήγορη μορφή με χαμηλό κόστος και ευρεία κατανομή του δείγματος (Creswell, 2011).

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε είναι δομημένο σε 5 θεματικές ενότητες και περιέχει 32 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Αρκετές από τις ερωτήσεις είναι διχοτομικές δίνοντας την επιλογή της απάντησης «Ναι» ή «Όχι» και πολλές διαμορφώθηκαν με απαντήσεις της κλίμακας Likert με πέντε περιπτώσεις επιλογών όπως «Καθόλου», «Λίγο», «Αρκετά», «Πολύ» και «Πάρα πολύ». Επίσης, υπάρχουν και ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών.

Η πρώτη ενότητα του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων στην έρευνα, τα οποία αφορούν το φύλο, την ηλικία, σχέση εργασίας, την προϋπηρεσία, τα χρόνια υπηρεσίας ως προϊστάμενος/ης και το αν κατέχουν θέση

προϊσταμένου/ης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η δεύτερη ενότητα με τίτλο “Στοιχεία τεχνολογικού εξοπλισμού” περιέχει στοιχεία σχετικά με το σχολείο που υπηρετούν οι συμμετέχοντες και περιλαμβάνει δύο ερωτήσεις. Η τρίτη ενότητα που έχει ως τίτλο “Γνώσεις-Χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού” περιλαμβάνει έξι ερωτήσεις σχετικά με τα στοιχεία τεχνολογικού εξοπλισμού. Οι τρεις ερωτήσεις είναι διχοτομικές και οι υπόλοιπες τρεις διαμορφώθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα Likert. Στη συνέχεια, ακολουθεί η τέταρτη ενότητα με τίτλο “Χρήση ΤΠΕ στη διοίκηση του Νηπιαγωγείου” και περιλαμβάνει έξι ερωτήσεις σχετικά με τις γνώσεις και το χειρισμό τεχνολογικού εξοπλισμού. Η μια ερώτηση είναι πολλαπλών επιλογών και οι άλλες πέντε διαμορφώθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα Likert. Η πέμπτη και τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου έχει τίτλο “η χρήση των ΤΠΕ στη διοίκηση του Νηπιαγωγείου” και αποτελείται από δώδεκα ερωτήσεις. Η μια ερώτηση είναι διχοτομική, οι οκτώ πενταβάθμιας κλίμακας Likert και οι υπόλοιπες τρεις πολλαπλών επιλογών και πενταβάθμιας κλίμακας Likert.

6.3 Ερευνητική διαδικασία

Αφού ολοκληρώθηκε η συλλογή των δεδομένων του ερωτηματολογίου, αμέσως μετά ακολούθησε η κωδικοποίηση και η εισαγωγή των δεδομένων στο λογισμικό. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων της παρούσας έρευνας πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS 17. Για την ανάλυση και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε, τόσο η περιγραφική στατιστική, όσο και η επαγωγική στατιστική. Στην περιγραφική στατιστική χρησιμοποιήθηκαν πίνακες συχνοτήτων και διαγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο επόμενο κεφάλαιο, αλλά και στο παράρτημα. Επίσης, στην επαγωγική στατιστική πραγματοποιήθηκε έλεγχος συσχετίσεων μεταξύ μεταβλητών και ταυτόχρονα μελετήθηκαν τρεις δείκτες. Συγκεκριμένα, μελετήθηκε ο συντελεστής χ^2 , ο δείκτης σημαντικότητας p που θα έπρεπε να κυμαίνεται κάτω από 0,05 ($<0,05$) και ο δείκτης gamma που σχετίζεται με την κατεύθυνση που λαμβάνουν οι συσχετίσεις των μεταβλητών.

7.0 Αποτελέσματα

7.1. Περιγραφική Στατιστική

7.1.1. Κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία δείγματος

Στην παρούσα έρευνα έλαβαν μέρος συνολικά 121 νηπιαγωγοί. Από αυτούς, οι 6 (5%) ήταν άνδρες και οι 115 (95%) ήταν γυναίκες. Το 71.9% των νηπιαγωγών ήταν μεταξύ 30 έως 40 ετών, το 13.2% ήταν κάτω από 30 ετών, ενώ το 14.9% ήταν άνω των 50 ετών. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (73.6%) ήταν μόνιμοι νηπιαγωγοί, ενώ οι υπόλοιποι (26.4%) ήταν αναπληρωτές. Συγκεντρωτικά στοιχεία που αφορούν στην προϋπηρεσία, στην κατοχή θέσης προϊσταμένου, στα έτη εργασιακής εμπειρίας αναφορικά με την εν λόγω θέση, στον τύπο του Νηπιαγωγείου και στην περιοχή όπου αυτό βρίσκεται, παρατίθενται στον Πίνακα 1 παρακάτω.

Πίνακας 1

Στοιχεία Νηπιαγωγών και Σχολικής Μονάδας

Μεταβλητές	Συχνότητες	Ποσοστά %
Προϋπηρεσία		
<10	34	28.1%
10-15	53	43.8%
16-20	19	15.7%
21-25	15	12.4%
Θέση Προϊσταμένου		
Ναι	45	37.2%
Όχι	76	62.8%
Προϋπηρεσία Προϊσταμένου		
0 έτη	48	39.7%
1-5 έτη	37	30.6%
6-10 έτη	14	11.6%
11-15 έτη	6	5.0%
16 και άνω	16	13.2%
Τύπος Νηπιαγωγείου		
Μονοθέσιο	35	28.9%
Διθέσιο	64	52.9%
Πολυθέσιο	22	18.2%
Περιοχή Νηπιαγωγείου		
Αγροτική	46	38.0%
Ημιαστική	38	31.4%
Αστική	37	30.6%

7.1.2. Στοιχεία Τεχνολογικού Εξοπλισμού

Σχεδόν 6 στους 10 νηπιαγωγούς θεωρούν ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός της σχολικής τους μονάδας επαρκεί «πολύ» έως «πάρα πολύ» προκειμένου να διεκπεραιώνονται οι διοικητικές εργασίες, ενώ 3 στους 10 πιστεύουν ότι επαρκεί σε μέτριο βαθμό. Όλοι οι νηπιαγωγοί αναφέρουν ότι η μονάδα διαθέτει σύνδεση στο διαδίκτυο. Περίπου 8 στους 10 νηπιαγωγούς, δηλώνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν καθόλου ή ότι αντιμετωπίζουν κάποια ελάχιστα/μετρίου βαθμού προβλήματα κατά τη σύνδεσή τους στο διαδίκτυο. Η συντριπτική πλειοψηφία (95.9%) των νηπιαγωγών, αναφέρει ότι ο προϊστάμενός τους διαθέτει Η/Υ στο γραφείο, ενώ το 82.6% δηλώνει ότι δεν υπάρχουν καθόλου ή ότι υπάρχουν ελάχιστες/μέτριοι βαθμού δυσκολίες κατά τη χρήση των Τ.Π.Ε. στη διοίκηση της μονάδας. Τέλος, 6 στους 10 νηπιαγωγούς αναφέρουν ότι δεν υπάρχει τεχνική υποστήριξη με σκοπό την επίλυση ενδεχόμενων διαδικτυακών και μη προβλημάτων στην σχολική μονάδα όπου εργάζονται. Στον Πίνακα 2 παρακάτω, παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα παραπάνω στοιχεία.

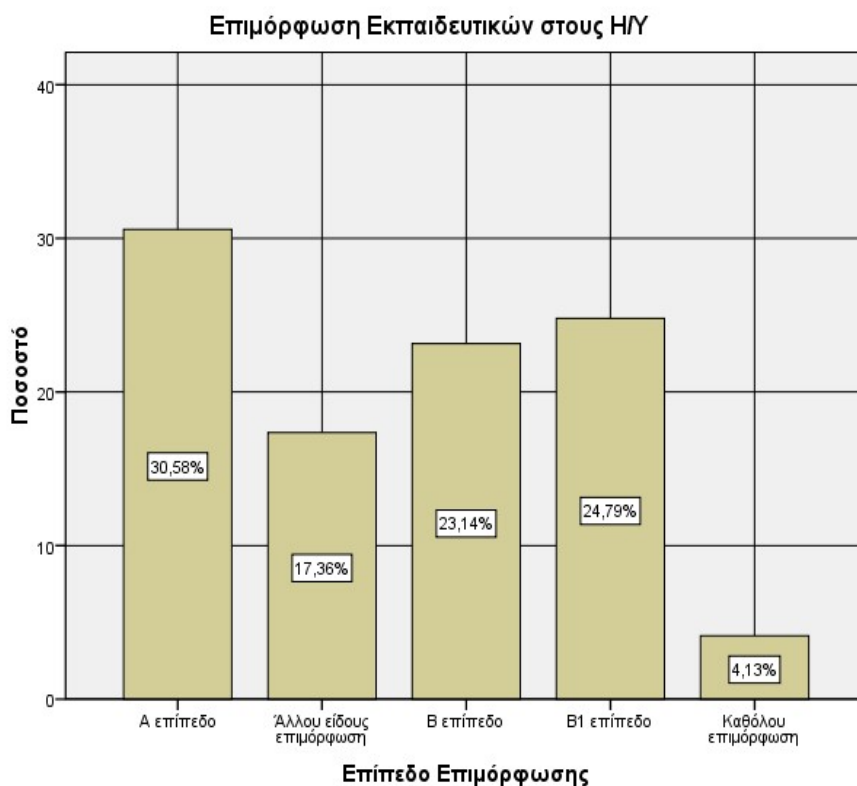
Πίνακας 2
Στοιχεία Τεχνολογικού Εξοπλισμού

Στοιχεία Τεχνολογικού Εξοπλισμού	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Στη σχολική σας μονάδα διαθέτετε επαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό, για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών	0.8%	14%	28.1%	38.8%	18.2%
Αντιμετωπίζετε προβλήματα σύνδεσης στο διαδίκτυο	26.4%	24%	28.9%	17.4%	3.3%
Αντιμετωπίζετε δυσκολίες κατά τη διάρκεια χρήσης των ΤΠΕ στη διοίκηση της σχολικής σας μονάδας.	20.7%	33.1%	28.9%	14.9%	2.5%

7.1.3 Γνώσεις-χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού

7 στους 10 νηπιαγωγούς θεωρούν ότι είναι «πολύ» έως «πάρα πολύ» εξοικειωμένοι με την χρήση Η/Υ, ενώ η πλειονότητα αυτών (93.4%) θεωρεί «πολύ» έως «πάρα πολύ» χρήσιμες τις Τ.Π.Ε. για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών της σχολικής τους μονάδας. Στο *Διάγραμμα 1* παρακάτω, παρουσιάζονται αναλυτικά τα ποσοστά που αφορούν στην επιμόρφωση των νηπιαγωγών στους Η/Υ.

Διάγραμμα 1

Πάνω από 8 στους 10 νηπιαγωγούς θεωρούν την επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε. από «πολύ» έως «πάρα πολύ» χρήσιμη για την διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων που σχετίζονται με τη μονάδα. Επίσης, το 75.2% των νηπιαγωγών πιστεύει «πολύ» έως «πάρα πολύ» ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας εκπαιδευτικής μονάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε. Τέλος, σχεδόν 9 στους 10 εκπαιδευτικούς θεωρούν από

«πολύ» έως «πάρα πολύ» αναγκαία τη συνεχή επιμόρφωση των στελεχών εκπαίδευσης στις Τ.Π.Ε. σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων. Στον Πίνακα 3 παρακάτω, παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Πίνακας 3
Γνώσεις-χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού

Γνώσεις-χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Πόσο εξοικειωμένοι/ες είστε με τη χρήση Η/Υ		2.5%	27.3%	45.5%	24.8%
Θεωρείτε χρήσιμες τις ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών της σχολικής σας μονάδας		1.7%	5%	28.1%	25.3%
Πόσο σημαντική θεωρείτε την επιμόρφωση στις ΤΠΕ σε σχέση με τη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων	0.8%	1.7%	12.4%	28.1%	57%
Θεωρείτε ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του προϊσταμένου/νης στις ΤΠΕ	1.7%	5.8%	17.4%	38%	37.2%
Θεωρείτε αναγκαία τη συνεχή επιμόρφωση των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων		1.7%	9.1%	38%	51.2%

7.1.4 Χρήση ΤΠΕ στη διοίκηση του νηπιαγωγείου

Πάνω από τα 2/3 των νηπιαγωγών αναφέρουν ότι η σχολική τους μονάδα δεν διαθέτει ιστοσελίδα. Σχεδόν 8 στους 10 νηπιαγωγούς χρησιμοποιούν τον Η/Υ της μονάδας για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών. Ακόμα, πάνω από 8 στους 10 νηπιαγωγούς (84.3%) απαντούν ότι δεν αισθάνονται αποτελεσματικοί ή ότι είναι από ελάχιστο έως μέτριο βαθμό αποτελεσματικοί όταν δεν αξιοποιούν τις Τ.Π.Ε. στο διοικητικό τους έργο. Το 90.9% των νηπιαγωγών θεωρεί «πολύ» έως «πάρα πολύ» απαραίτητη τη χρήση διαδικτύου στο διοικητικό έργο της σχολικής τους μονάδας.

Πάνω από 8 στους 10 νηπιαγωγούς, χρησιμοποιούν «πολύ» έως «πάρα πολύ» συχνά το διαδίκτυο κατά την διάρκεια άσκησης του διοικητικού τους έργου, ενώ το 86% πιστεύει «πολύ» έως «πάρα πολύ» ότι η χρήση του διαδικτύου συμβάλλει στην επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σχολείων για τη διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών στο Νηπιαγωγείο. 4 στους 10 νηπιαγωγούς δηλώνουν ότι επισκέπτονται «πολύ» έως «πάρα πολύ» συχνά τα κοινωνικά δίκτυα ή εκπαιδευτικούς ιστότοπους για να συμμετέχουν σε συζητήσεις και να αντλούν πληροφορίες που αφορούν το διοικητικό έργο της σχολικής τους μονάδας, ενώ 3 στους 10 αναφέρουν ότι χρησιμοποιούν με «μέτρια» συχνότητα το διαδίκτυο για τον παραπάνω σκοπό.

Το 76% των συμμετεχόντων δηλώνει ακόμα ότι χρησιμοποιεί «πολύ» έως «πάρα πολύ» συχνά το διαδίκτυο για να ενημερώνετε σχετικά με τη σχολική νομοθεσία, ενώ περίπου 2 στους 10 νηπιαγωγούς αναφέρουν ότι χρησιμοποιούν σε μέτριο βαθμό το διαδίκτυο για αυτόν τον σκοπό. Επίσης, σχεδόν 9 στους 10 νηπιαγωγούς θεωρούν «πολύ» έως «πάρα πολύ» σημαντική τη χρήση των ΤΠΕ για την αρχειοθέτηση και αξιοποίηση δεδομένων (στοιχεία μαθητών, στοιχεία προσωπικού, προγραμματισμός-αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου κτλ.).

Στους Πίνακες 4, 5 και 6 παρακάτω, συνοψίζονται κάποια στοιχεία σχετικά με τους τρόπους αξιοποίησης, τα τεχνολογικά εργαλεία και τη συμβολή των Τ.Π.Ε. αναφορικά με το διοικητικό έργο των νηπιαγωγών.

Συγκεκριμένα, στον πίνακα 4 παρακάτω παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τους τρόπους αξιοποίησης των ΤΠΕ στο διοικητικό έργο των νηπιαγωγείων και τη συχνότητα χρήσης τους.

Πίνακας 4

Αξιοποίηση Τ.Π.Ε. στο Διοικητικό Έργο

Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. γίνεται με	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Την δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για την σχολική αλληλογραφία.	4.1%	13.2%	33.1%	36.4%	13.2%
Την ενίσχυση κάθε είδους επικοινωνίας.	2.5%	14%	25.6%	33.1%	24.8%
Την διακίνηση ενημερωτικού υλικού.	4.1%	12.4%	16.5%	38%	28.9%
Την ψηφιακή αρχειοθέτηση και αξιοποίηση δεδομένων της σχολικής μονάδας.	28.9%	19.8%	15.7%	23.1%	12.4%
Την έκδοση μαθητικών ενημερωτικών φυλλαδίων.	5%	8.3%	19%	26.4%	41.3%
Δακτυλογράφηση και εκτύπωση εγγράφων, πρακτικών, βεβαιώσεων κτλ.		3.3%	9.1%	27.3%	60.3%
Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο αλληλογραφίας.	19.8%	9.1%	13.2%	20.7%	37.2%

Στον πίνακα 5 παρακάτω παρουσιάζονται τα τεχνολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούν οι νηπιαγωγοί κατά τη διάρκεια άσκησης του διοικητικού τους έργου στο νηπιαγωγείο και η συχνότητα χρήσης τους.

Πίνακας 5

Συχνότητα Χρήσης Τεχνολογικών Εργαλείων στο Διοικητικό Έργο

Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Τον κειμενογράφο (π.χ. word) για τη σύνταξη εγγράφων	1.7%%	4.1%	4.1%	21.5%	68.6%
Τα λογιστικά φύλλα (π.χ. excel) για την τήρηση οικονομικών-στατιστικών στοιχείων.	11.6%	18.2%	21.5%	22.3%	26.4%
Το διαδίκτυο	1.7%	3.3%	6.6%	15.7%	72.7%
Την ψηφιακή αρχειοθέτηση των εγγράφων	11.6%	8.3%	22.3%	28.1%	29.8%
Την ιστοσελίδα	35.5%	9.9%	21.5%	17.4%	15.7%
Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	1.7%	5%	4.1%	14%	75.2%

Στον πίνακα 6 παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία σχετικά τη συμβολή των Τ.Π.Ε. στο διοικητικό έργο των νηπιαγωγών.

Πίνακας 6

Η συμβολή των Τ.Π.Ε. στο Διοικητικό Έργο

Οι Τ.Π.Ε βελτιώνουν το διοικητικό έργο μέσω	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Της εξοικονόμησης πόρων.	4.1%	4.1%	19.8%	31.4%	40.5%
Της απλοποίησης διοικητικών εργασιών.	0.8%	5%	13.2%	30.6%	50.4%
Της καλύτερης οργάνωσης.		5%	9.9%	33.9%	51.2%
Της εξοικονόμησης χρόνου.	0.8%	5%	11.6%	38%	44.6%
Της βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος.	0.8%	5.8%	16.5%	42.1%	34.7%
Της μείωσης της γραφειοκρατίας.	1.7%	5%	12.4%	32.2%	48.8%
Της αύξησης του κύρους της σχολικής μονάδας στην κοινωνία.	0.8%	10.7%	22.3%	33.1%	33.1%

7.2 Επαγωγική Στατιστική

7.2.1. Στατιστικοί έλεγχοι και επίπεδο σημαντικότητας

Η διερεύνηση πιθανών στατιστικά σημαντικών σχέσεων μεταξύ των κατηγορικών μεταβλητών της παρούσας έρευνας πραγματοποιήθηκε με την χρήση του χ^2 -τεστ. Για να διερευνηθεί ο βαθμός και το είδος συσχέτισης (αρνητική ή θετική συσχέτιση) μεταξύ των μεταβλητών, υπολογίστηκε ο δείκτης gamma. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ορίστηκε κάτω από το 5%.

7.2.2. Προϋπηρεσία προϊσταμένων και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.

Η προϋπηρεσία του προϊσταμένου βρέθηκε ότι σχετίζεται σημαντικά με την σημασία της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην σχολική μονάδα ($\chi^2=43.09$, $p<.05$). Πιο συγκεκριμένα (βλ. Πίνακα 7), φαίνεται ότι οι νέοι προϊστάμενοι θεωρούν πιο σημαντική τη χρήση των Τ.Π.Ε συγκριτικά με τους προϊσταμένους που έχουν περισσότερη προϋπηρεσία. Ο δείκτης gamma (-0.017) δείχνει ότι υπάρχει μια απειροελάχιστη αρνητική συσχέτιση η οποία δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p=.088$). Αυτό σημαίνει ότι όσο αυξάνονται τα έτη της προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών, τόσο μειώνεται η σημασία που αποδίδουν στην χρήση των Τ.Π.Ε. στην σχολική μονάδα.

Πίνακας 7

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης Τ.Π.Ε

Προϋπηρεσία προϊσταμένου	Σημασία χρήσης ΤΠΕ					Σύνολο
	καθόλου	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
0 έτη	0	0	6	15	27	48
1-5 έτη	1	0	4	10	22	37
11-15 έτη	0	2	0	1	3	6
16 και άνω	0	0	3	5	8	16
6-10 έτη	0	0	2	3	9	14
Σύνολο	1	2	15	34	69	121

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της προϋπηρεσίας του προϊσταμένου και της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. όσον αφορά τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών του Νηπιαγωγείου (βλ. Πίνακα 8). Οι νέοι προϊστάμενοι (0-5 έτη προϋπηρεσία) είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούν συχνότερα τον κειμενογράφο (word) για τη σύνταξη εγγράφων σε σχέση με αυτούς που έχουν περισσότερα χρόνια εργασιακής εμπειρίας. Η τιμή του χ^2 -τεστ του Pearson ήταν 53.65 ($p < .05$).

Πίνακας 8

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης κειμενογράφου

Προϋπηρεσία προϊσταμένου	Χρήση κειμενογράφου (word)					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	Σύνολο
0 έτη	0	1	2	15	30	48
1-5 έτη	0	2	1	8	26	37
11-15 έτη	2	0	0	0	4	6
16 και άνω	0	2	2	0	12	16
6-10 έτη	0	0	0	3	11	14
Σύνολο	2	5	5	26	83	121

Επίσης, οι προϊστάμενοι με τα λιγότερα χρόνια εργασιακής εμπειρίας φαίνεται ότι χρησιμοποιούν πιο συχνά τα λογιστικά φύλλα τύπου excel για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων που αφορούν στη σχολική τους μονάδα. Η τιμή του χ^2 -τεστ του Pearson ήταν 35.58 ($p < .05$). Ο δείκτης gamma ήταν -0.23 και στατιστικά σημαντικός ($p < .05$), υποδηλώνοντας ότι οι προϊστάμενοι μεγαλύτερης ηλικίας τείνουν να αξιοποιούν λιγότερο τις Τ.Π.Ε. στην σχολική τους μονάδα σε σχέση με τους νεότερους σε ηλικία προϊσταμένους όσον αφορά την χρήση των λογιστικών φύλλων τύπου excel (βλ. Πίνακα 9).

Πίνακας 9

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης λογιστικών φύλλων (excel)

Προϋπηρεσία προϊσταμένου	Χρήση λογιστικών φύλλων (excel)					Σύνολο
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πολύ	
0 έτη	4	6	7	9	22	48
1-5 έτη	5	10	10	5	7	37
6-10 έτη	1	1	4	6	2	14
11-15 έτη	3	0	2	1	0	6
16 και άνω	1	5	3	6	1	16
Σύνολο	14	22	26	27	32	121

Τέλος, οι προϊστάμενοι με τα λιγότερα έτη προϋπηρεσίας έτειναν να χρησιμοποιούν πιο συχνά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ($\chi^2= 26.45, \text{gamma}= -0.3, p<.05$) και να πιστεύουν περισσότερο ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. βελτιώνει το εργασιακό περιβάλλον ($\chi^2= 39.5, p<.05$) συγκριτικά με τους πιο έμπειρους προϊσταμένους. Σε αυτήν την περίπτωση, παρόλο που ο δείκτης gamma ήταν -0.196 , η αρνητική συσχέτιση μεταξύ των χρόνων προϋπηρεσίας του προϊσταμένου και της θεώρησης ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. βελτιώνει το εργασιακό περιβάλλον δεν ήταν στατιστικά σημαντική ($p=.052$). Ωστόσο, και στις δύο περιπτώσεις τα αποτελέσματα δείχνουν ότι όσο αυξάνεται η εργασιακή εμπειρία των προϊσταμένων, τόσο μειώνεται η χρήση της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και ο αριθμός αυτών που πιστεύουν ότι η χρήση των Τ.Π.Ε βελτιώνει το εργασιακό περιβάλλον, αντίστοιχα.

Πίνακας 10

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας προϊσταμένων και χρήσης e-mail

Προϋπηρεσία προϊσταμένου	Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail)					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πολύ	Σύνολο
0 έτη	1	2	1	32	12	48
1-5 έτη	0	2	2	30	3	37
11-15 έτη	1	0	0	5	0	6
16 και άνω	0	2	2	10	2	16
6-10 έτη	0	0	0	14	0	14
Σύνολο	2	6	5	91	17	121

7.2.3 Προϋπηρεσία νηπιαγωγών και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.

Η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών βρέθηκε να έχει στατιστικά σημαντική σχέση με την συχνότητα χρήσης των Τ.Π.Ε. για την διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών της σχολικής μονάδας. Πιο συγκεκριμένα, οι νηπιαγωγοί με προϋπηρεσία 10-15 ετών χρησιμοποιούσαν συχνότερα την δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για την σχολική νομοθεσία ($\chi^2= 21.49, p<.05$). Αν και ο δείκτης gamma (0.055) υποδηλώνει ότι υπάρχει μια θετική απειροελάχιστη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας των νηπιαγωγών και της δημιουργίας ηλεκτρονικού φακέλου για την σχολική νομοθεσία (βλ. Πίνακα 11), αυτή η συσχέτιση δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p= 0.627$). Ωστόσο, φαίνεται ότι όσο αυξάνεται η εργασιακή εμπειρία των προϊσταμένων, τόσο συχνότερα χρησιμοποιείται η δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για την σχολική νομοθεσία.

Πίνακας 11

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και δημιουργίας ηλεκτρονικού φακέλου για σχολική νομοθεσία

Προϋπηρεσία νηπιαγωγών	Δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για σχολική νομοθεσία					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	Σύνολο
<10 έτη	1	6	12	13	2	34
10-15 έτη	3	3	21	17	9	53
16-20 έτη	0	1	4	11	3	19
21-25 έτη	1	6	3	3	2	15
Σύνολο	5	16	40	44	16	121

Επίσης, η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών βρέθηκε ότι σχετίζεται σημαντικά με την χρήση του κειμενογράφου (word) για την σύνταξη εγγράφων ($\chi^2 = 28.57, p < .05$). Συγκεκριμένα, οι νηπιαγωγοί με προϋπηρεσία 10-15 ετών χρησιμοποιούσαν συχνότερα τον κειμενογράφο (word) για την σύνταξη εγγράφων (βλ. Πίνακα 12). Ο δείκτης gamma ήταν 0.016 δείχνοντας ότι υπάρχει μια απειροελάχιστη θετική, αλλά μη στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($p = 0.920$).

Πίνακας 12

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήσης κειμενογράφου

Προϋπηρεσία	Χρήση κειμενογράφου (word)					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πόλυ	Πάρα πολύ	Σύνολο
<10 έτη	0	1	1	13	19	34
10-15 έτη	1	0	1	9	42	53
16-20 έτη	0	1	1	4	13	19
21-25 έτη	1	3	2	0	9	15
Σύνολο	2	5	5	26	83	121

Αντίθετα, ενώ η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών σχετιζόταν σημαντικά με την συχνότητα χρήσης λογιστικών φύλλων τύπου excel για την τήρηση οικονομικών-λογιστικών στοιχείων που αφορούν στη σχολική μονάδα ($\chi^2= 28.57, p<.05$), ο δείκτης gamma ήταν -0.28 φανερώνοντας ότι οι νηπιαγωγοί με τη λιγότερη προϋπηρεσία τείνουν να αξιοποιούν συχνότερα τις Τ.Π.Ε με τον συγκεκριμένο τρόπο (βλ Πίνακα 13). Η αρνητική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών ήταν στατιστικά σημαντική ($p<.05$). Αυτό σημαίνει ότι όσο αυξάνεται η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών, τόσο μειώνεται η συχνότητα χρήσης λογιστικών φύλλων τύπου excel για την τήρηση οικονομικών-λογιστικών στοιχείων που αφορούν στη σχολική μονάδα.

Πίνακας 13**Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήσης λογιστικών φύλλων excel**

Προϋπηρεσία	Συχνότητα χρήσης λογιστικών φύλλων(excel)					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	Σύνολο
<10 έτη	2	3	6	5	18	34
10-15 έτη	7	13	13	12	8	53
16-20 έτη	2	3	3	6	5	19
21-25 έτη	3	3	4	4	1	15
Σύνολο	14	22	26	27	32	121

Ακόμα, η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών βρέθηκε να σχετίζεται σημαντικά με τη συχνότητα χρήσης του διαδικτύου ($\chi^2=31, p<.05$). Συγκεκριμένα (βλ. Πίνακα 14), οι νηπιαγωγοί με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας έτειναν να χρησιμοποιούν περισσότερο το διαδίκτυο ($\text{gamma} = -0.5, p<.05$). Συνεπώς, όσο αυξάνονται τα χρόνια προϋπηρεσίας των νηπιαγωγών, τόσο μειώνεται η συχνότητα χρήσης του διαδικτύου από μέρους τους.

Πίνακας 14**Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήση διαδικτύου**

Προϋπηρεσία	Χρήση διαδικτύου					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	Σύνολο
<10 έτη	0	1	0	23	10	34
10-15 έτη	1	0	2	45	5	53
16-20 έτη	0	1	2	13	3	19
21-25 έτη	1	2	4	7	1	15
Σύνολο	2	4	8	88	19	121

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της προϋπηρεσίας των νηπιαγωγών και της συχνότητας χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ($\chi^2=28.9, p<.05$), με τους νηπιαγωγούς με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας να δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν περισσότερο το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ($\text{gamma} = -0.505, p<.05$). Τέλος, η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών σχετιζόταν με την πεποίθησή τους ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων ($\chi^2=23.25, p<.05$) και βελτιώνει το εργασιακό περιβάλλον ($\chi^2=35.6, p<.05$). Πιο συγκεκριμένα, οι νηπιαγωγοί με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας πίστευαν περισσότερο ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. βελτιώνει το εργασιακό περιβάλλον ($\text{gamma} = -0.33, p<.05$).

Πίνακας 15

Σχέση μεταξύ προϋπηρεσίας νηπιαγωγών και χρήσης e-mail

Προϋπηρεσία	Χρήση e-mail					
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	Σύνολο
<10 έτη	0	2	0	22	10	34
10-15 έτη	2	0	1	45	5	53
16-20 έτη	0	1	2	15	1	19
21-25 έτη	0	3	2	9	1	15
Σύνολο	2	6	5	91	17	121

7.2.4. Σημασία επιμόρφωσης και Τ.Π.Ε.

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση (βλ. Πίνακα 16) μεταξύ της σημασίας που έχει η επιμόρφωση για τους νηπιαγωγούς και της πεποίθησής τους αναφορικά με το πόσο αποτελεσματικοί αισθάνονται όταν δεν χρησιμοποιούν τις Τ.Π.Ε στο διοικητικό τους έργο ($\chi^2=21.94, p<.05$). Όπως ήταν αναμενόμενο, όσο πιο σημαντική θεωρούν οι νηπιαγωγοί την επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε., τόσο λιγότερο αποτελεσματικοί αισθάνονται όταν δεν χρησιμοποιούν τις Τ.Π.Ε. στο διοικητικό τους έργο ($\text{gamma} = -0.37, p<.05$).

Πίνακας 16

Σημασία επιμόρφωσης για τους νηπιαγωγούς και αποτελεσματικότητα χωρίς ΤΠΕ

Επιμόρφωση	Αποτελεσματικότητα χωρίς τη χρήση ΤΠΕ					
	καθόλου	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
λίγο	0	0	2	0	0	2
μέτρια	0	3	6	1	1	11
πολύ	1	16	21	7	1	46
πάρα πολύ	17	19	17	6	3	62
Σύνολο	18	38	46	14	5	121

7.2.5. Εξοικείωση με τον Η/Υ και Τ.Π.Ε.

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση (βλ. Πίνακα 17) μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της πεποίθησής τους αναφορικά με το πόσο αποτελεσματικοί αισθάνονται όταν δεν χρησιμοποιούν τις Τ.Π.Ε στο διοικητικό τους έργο ($\chi^2=21.27, p<.05$). Ο δείκτης gamma ήταν θετικός, αλλά μη στατιστικά σημαντικός ($p=0.81$).

Πίνακας 17

Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και αποτελεσματικότητα χωρίς ΤΠΕ

Αποτελεσματικότητα χωρίς τη χρήση ΤΠΕ	Εξοικείωση στη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
καθόλου	0	6	5	7	18
λίγο	2	9	20	7	38
μέτρια	0	16	20	10	46
πολύ	0	2	6	6	14
πάρα πολύ	1	0	4	0	5
Σύνολο	3	33	55	30	121

7.2.6 Εξοικείωση με τον Η/Υ, διοικητικός ρόλος και Τ.Π.Ε

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της πεποίθησής τους αναφορικά με το πόσο εξαρτάται η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας από τις γνώσεις του/της προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε. ($\chi^2=29.56, p<.05$). Συγκεκριμένα (βλ. Πίνακα 18), όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νηπιαγωγοί στους Η/Υ., τόσο περισσότερο πιστεύουν ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται από τις γνώσεις του/της προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε. ($\text{gamma}=0.31, p<.05$).

Πίνακας 18

Εξοικείωση στις ΤΠΕ και αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας

Αποτελεσματικότητα από τις γνώσεις τις προϊσταμένης στις ΤΠΕ	Εξοικείωση με τη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
Καθόλου	0	5	3	2	10
Λίγο	1	4	11	3	19
Μέτρια	2	11	15	2	30
Πολύ	0	6	22	10	38
Πάρα πολύ	0	7	4	13	24
Σύνολο	3	33	55	30	121

7.2.7. Εξοικείωση με Η/Υ, αξιοποίηση Τ.Π.Ε., τεχνολογικά εργαλεία & οφέλη

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση (βλ. Πίνακα 19) μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στο διοικητικό έργο της μονάδας μέσω της ενίσχυσης κάθε είδους επικοινωνίας μεταξύ γονέων/κηδεμόνων, διδακτικού προσωπικού και εμπλεκόμενων φορέων ($\chi^2=23.33, p<.05$). Όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νηπιαγωγοί στη χρήση Η/Υ., τόσο

περισσότερο αξιοποιούν τις Τ.Π.Ε. με τον συγκεκριμένο τρόπο ($\text{gamma}=0.315$, $p<.05$).

Πίνακας 19

Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και ενίσχυση επικοινωνίας

Ενίσχυση επικοινωνίας	Εξοικείωση στη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
Καθόλου	1	1	1	0	3
Λίγο	1	5	9	2	17
Μέτρια	1	12	10	8	31
Πολύ	0	11	20	9	40
Πάρα πολύ	0	4	15	11	30
Σύνολο	3	33	55	30	121

Στατιστικά σημαντική σχέση (βλ. Πίνακα 20) υπήρξε και μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. μέσω της ηλεκτρονικής διακίνησης ενημερωτικού υλικού ($\chi^2=22.97, p<.05$). Όπως αναμενόταν, οι περισσότερο εξοικειωμένοι με τη χρήση Η/Υ νηπιαγωγοί, χρησιμοποιούν πιο συχνά τις Τ.Π.Ε για να διακινήσουν με ηλεκτρονικό τρόπο ενημερωτικό υλικό ($\text{gamma}=0.306, p<.05$).

Πίνακας 20

Εξοικείωση στην χρήση Η/Υ και διακίνηση ενημερωτικού υλικού

Διακίνηση ενημερωτικού υλικού	Εξοικείωση στη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
Καθόλου	0	2	3	0	5
Λίγο	2	5	8	0	15
Μέτρια	1	4	9	6	20
Πολύ	0	14	23	9	46
Πάρα πολύ	0	8	12	15	35
Σύνολο	3	33	55	30	121

Επίσης, στατιστικά σημαντική σχέση (βλ. Πίνακα 21) βρέθηκε μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της χρήσης των λογιστικών φύλλων τύπου excel για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων της μονάδας ($\chi^2=21.82, p<.05$). Όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νηπιαγωγοί στη χρήση Η/Υ, τόσο περισσότερο χρησιμοποιούν τεχνολογικά εργαλεία όπως είναι τα λογιστικά φύλλα τύπου excel για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων της μονάδας ($\text{gamma}= 0.365, p<.05$).

Πίνακας 21**Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και χρήση λογιστικών φύλλων (excel)**

Χρήση λογιστικών φύλλων (excel)	Εξοικείωση στη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Total
Καθόλου	1	6	7	0	14
Λίγο	1	8	10	3	22
Μέτρια	0	10	12	4	26
Πάρα πολύ	0	4	10	13	27
Πόλυ	1	5	16	10	32
Total	3	33	55	30	121

Στατιστικά σημαντική σχέση(βλ. Πίνακα 22) βρέθηκε μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. μέσω της ψηφιακής αρχειοθέτησης εγγράφων ($\chi^2=24.97, p<.05$). Όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νηπιαγωγοί στη χρήση Η/Υ, τόσο περισσότερο χρησιμοποιούν τεχνολογικά εργαλεία όπως είναι η ψηφιακή αρχειοθέτηση εγγράφων ($\text{gamma}=0.35, p<.05$).

Πίνακας 22**Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και ψηφιακή αρχειοθέτηση εγγράφων**

Ψηφιακή αρχειοθέτηση εγγράφων	Εξοικείωση στη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
Καθόλου	0	8	6	0	14
Λίγο	1	3	5	1	10
Μέτρια	0	10	14	3	27
Πάρα πολύ	1	6	13	16	36
Πόλυ	1	6	17	10	34
Σύνολο	3	33	55	30	121

Τέλος, βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση (βλ. Πίνακα 23) μεταξύ της εξοικείωσης των νηπιαγωγών στη χρήση Η/Υ και της πεποίθησής τους ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. βελτιώνει την άσκηση του διοικητικού τους έργου παρέχοντάς τους τη δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης ($\chi^2=17.38, p<.05$). Ωστόσο, παρόλο που ο δείκτης συσχέτισης gamma δεν ήταν στατιστικά σημαντικός ($p=0.97$), φαίνεται να δείχνει ότι όσο αυξάνεται ο βαθμός εξοικείωσης των εκπαιδευτικών στη χρήση Η/Υ, τόσο ισχυροποιείται και η πεποίθησή τους ότι η χρήση των Τ.Π.Ε. βελτιώνει την άσκηση του διοικητικού τους έργου παρέχοντάς τους την δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης.

Πίνακας 23

Εξοικείωση στη χρήση Η/Υ και δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης

Δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης	Εξοικείωση στη χρήση ΗΥ				
	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	Σύνολο
Λίγο	1	1	2	2	6
Μέτρια	0	7	4	1	12
Πάρα πολύ	1	14	26	21	62
Πολύ	1	11	23	6	41
Σύνολο	3	33	55	30	121

Κεφάλαιο 8^ο: Συμπεράσματα-Προτάσεις

8.1 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται τα κυριότερα συμπεράσματα, όπως αυτά προέκυψαν από την ερμηνεία των ερευνητικών αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας σε σχέση με τα ερευνητικά δεδομένα πρότερων ερευνών. Στη συνέχεια διατυπώνονται προτάσεις που σχετίζονται με τη μελλοντική αξιοποίηση των ευρημάτων, τόσο σε θεωρητικό, όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

1η Ερευνητική υπόθεση: *Τα νηπιαγωγεία διαθέτουν επαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό, αλλά δεν διαθέτουν τεχνική υποστήριξη.*

Σχετικά με την **πρώτη ερευνητική υπόθεση**, από τα ευρήματα της έρευνας διαπιστώνεται, ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων αναφέρει ότι ο προϊστάμενος/ή στο νηπιαγωγείο διαθέτει Η/Υ στο γραφείο του/της. Ταυτόχρονα πολλοί συμμετέχοντες θεωρούν ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός επαρκεί προκειμένου να διεκπεραιώνονται οι διοικητικές εργασίες στο νηπιαγωγείο. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας του Κουτρουμάνου (2008), η υλικοτεχνική υποδομή είναι ένας σημαντικός παράγοντας που αποτελεί εμπόδιο στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διοίκηση σχολικών μονάδων. Επομένως, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας αποδεικνύουν ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός στα Νηπιαγωγεία είναι επαρκής και γι αυτό δεν αποτελεί εμπόδιο στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διοίκηση του Νηπιαγωγείου.

Όσον αφορά την τεχνική υποστήριξη, από την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας προκύπτει ότι δεν υπάρχει τεχνική υποστήριξη με σκοπό την επίλυση ενδεχόμενων διαδικτυακών και μη προβλημάτων στην σχολική μονάδα, όπου εργάζονται. Σύμφωνα με έρευνες, το ζήτημα της τεχνικής υποστήριξης αποτελεί έναν απ'τους παράγοντες που σε πρακτικό επίπεδο καθορίζουν το βαθμό αξιοποίησης των διαθέσιμων τεχνολογικών εργαλείων. Συγκεκριμένα τα αποτελέσματα της έρευνας των McGarr & Keamey (2009), αποδεικνύουν ότι τα χαμηλά επίπεδα τεχνολογικής υποστήριξης επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την επιτυχή ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Όταν υπάρχει έλλειψη τεχνικής υποστήριξης, αυξάνεται η αίσθηση ανασφάλειας και επιφυλακτικότητας από τους εκπαιδευτικούς μειώνοντας σημαντικά

το ενδιαφέρον τους για την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Ταυτόχρονα, η Παπαδανήλ (2005) επισημαίνει ότι για να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη χρήση των ΤΠΕ στη σχολική διοίκηση, θα πρέπει να υπάρχει, τόσο ο κατάλληλος τεχνολογικός εξοπλισμός, όσο και η τεχνική υποστήριξη αυτού. Αντίστοιχα, η έρευνα της Προκοριάδου (2012), έδειξε ότι η εξασφάλιση ποιοτικής και μόνιμης τεχνικής βοήθειας του τεχνολογικού εξοπλισμού σχετίζεται με υψηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας στη χρήση του.

2η Ερευνητική υπόθεση: *Οι προϊσταμένες των νηπιαγωγείων κάνουν συχνή χρήση των ΤΠΕ, αξιοποιώντας τες κατά τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών.*

Αναφορικά με τη **δεύτερη ερευνητική υπόθεση** και με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στο διοικητικό έργο των νηπιαγωγείων, η πλειονότητα των Νηπιαγωγών θεωρεί πολύ χρήσιμες τις ΤΠΕ και τις χρησιμοποιεί συχνά για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών της σχολικής τους μονάδας. Ταυτόχρονα από τα ευρήματα της έρευνας διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί πολύ σημαντική την χρήση των ΤΠΕ και τις αξιοποιεί για τη δακτυλογράφηση και εκτύπωση εγγράφων, πρακτικών, βεβαιώσεων κτλ, τη διακίνηση ενημερωτικού υλικού, την έκδοση ενημερωτικών εντύπων και την ενίσχυση κάθε είδους επικοινωνίας.

Σύμφωνα με την έρευνα του Κουτρομάνου (2008), οι διευθυντές των δημοτικών σχολείων έχουν θετική στάση απέναντι στην ενσωμάτωση και αξιοποίηση ΤΠΕ στα σχολεία. Ταυτόχρονα όμως από την έρευνα των Δαδαμόγια, Οικονόμου & Σαχινίδη (2009), προκύπτει ότι οι διευθυντές των σχολείων διακινούν περιορισμένο υλικό (έγγραφα, εγκύκλιοι κτλ) κάνοντας χρήση των ΤΠΕ και είναι λίγοι οι φορείς που επικοινωνούν (π.χ Δ/ση, Δήμος). Επίσης γίνεται αναφορά ότι δεν έχει επιτευχθεί ουσιαστική αξιοποίηση και ενσωμάτωση όλων των δυνατοτήτων των ΤΠΕ, τόσο στο εκπαιδευτικό, όσο και στο διοικητικό έργο των σχολικών μονάδων.

Επίσης, από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων παρατηρούμε ότι η χρήση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου και η δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για τη σχολική νομοθεσία δεν είναι αρκετά διαδεδομένη. Τα παραπάνω ευρήματα έρχονται σε συμφωνία με την έρευνα των Δημοσθενίδη και Χατζή (2014), που αναφέρουν ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία και εξαιτίας της ανάγκης συχνής αποστολής εγγράφων θα πρέπει να τηρείται ηλεκτρονικά φάκελος πρωτοκόλλου. Παρόλα αυτά όμως τα διευθυντικά στελέχη δεν διαθέτουν κάποιο κατάλληλο λογισμικό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου.

3η Ερευνητική υπόθεση: *Η προϋπηρεσία και τα χρόνια υπηρεσίας διοικητικού έργου σχετίζονται με τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ και με τη συχνότητα χρήσης των τεχνολογικών εργαλείων στη διοίκηση των νηπιαγωγείων.*

Από τη μελέτη των δεδομένων της έρευνας προκύπτει ότι όσον αφορά την **τρίτη ερευνητική υπόθεση**, η προϋπηρεσία και τα χρόνια άσκησης διοικητικού έργου επηρεάζουν τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

Τα αποτελέσματα του στατιστικού ελέγχου των συσχετίσεων έδειξαν ότι η προϋπηρεσία σε θέση προϊσταμένου/ης σχετίζεται σημαντικά με την σημασία της χρήσης των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών του Νηπιαγωγείου. Φαίνεται δηλαδή ότι οι νέοι προϊστάμενοι (με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας) θεωρούν πιο σημαντική τη χρήση των ΤΠΕ συγκριτικά με τους προϊσταμένους που έχουν περισσότερα χρόνια προϋπηρεσίας. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, οι νέοι προϊστάμενοι (0-5 έτη προϋπηρεσία) είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούν πιο συχνά τον κειμενογράφο (word) για τη σύνταξη εγγράφων και τα λογιστικά φύλλα τύπου excel για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων που αφορούν στη σχολική τους μονάδα, απ'ότι οι προϊστάμενοι με τα περισσότερα χρόνια προϋπηρεσίας. Επίσης οι προϊστάμενοι με τα λιγότερα έτη προϋπηρεσίας προέκυψε ότι χρησιμοποιούν πιο συχνά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Επιπρόσθετα, η προϋπηρεσία των νηπιαγωγών βρέθηκε να έχει στατιστικά σημαντική σχέση με την συχνότητα χρήσης των Τ.Π.Ε. για την διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών της σχολικής μονάδας. Οι νηπιαγωγοί με προϋπηρεσία 10-15 ετών χρησιμοποιούσαν συχνότερα την δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για την σχολική νομοθεσία και τον κειμενογράφο (word) για την σύνταξη εγγράφων. Επίσης οι νηπιαγωγοί με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας προέκυψε ότι χρησιμοποιούν περισσότερο το διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Με τα παραπάνω ευρήματα συμφωνούν αρκετές έρευνες, οι οποίες αποδεικνύουν ότι οι νεότεροι προϊστάμενοι/νες είναι καλύτεροι γνώστες των ΤΠΕ σε σχέση με τους μεγαλύτερους. Πολλοί είναι οι ερευνητές που έχουν εξετάσει τις στάσεις των εκπαιδευτικών και συγκεκριμένα των διευθυντών σχολικών μονάδων απέναντι στις ΤΠΕ σε συνάρτηση με παράγοντες, όπως η ηλικία, το φύλο, η εκπαιδευτική προϋπηρεσία, οι σπουδές, χρόνια υπηρεσίας σε θέση διευθυντή κλπ.

Σύμφωνα με συναφής έρευνες (Τσιμογιάννης & Κόμης, 2006· Προκοσιάδου, 2009·Πιτσιάβας & Βλαχόπουλος, 2015), τα νεώτερα διευθυντικά στελέχη νιώθουν περισσότερο εξοικειωμένοι με τη χρήση των ΤΠΕ και έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για αυτές. Ο Σταχτέας & Γείτονας (2007) επισημαίνουν ότι παράγοντες όπως το φύλο, η ηλικία, η εκπαιδευτική προϋπηρεσία και η διάρκεια διευθυντικής θητείας σχετίζονται με το κατά πόσο αξιοποιούνται οι νέες τεχνολογίες στη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού και διοικητικού έργου.

Επίσης, η έρευνα των Σταχτέα & Γείτονα(2008), απευθύνεται σε διευθυντές σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έδειξε ότι η ηλικία των διευθυντών σχετίζεται με την εξοικείωση τους απέναντι στη χρήση υπολογιστών, αφού παρατηρήθηκε ότι οι μικρές ηλικίες διαθέτουν μεγαλύτερη εξοικείωση και θετικότερες στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ σε σχέση με τις μεγαλύτερες.

Σε προηγούμενη έρευνα των Σταχτέα & Γείτονα (2007), επισημαίνεται ότι παράγοντες, όπως το φύλο, η ηλικία, η εκπαιδευτική προϋπηρεσία και η διάρκεια διευθυντικής θητείας σχετίζονται με το κατά πόσο αξιοποιούνται οι νέες τεχνολογίες στη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού και διοικητικού έργου.

4η Ερευνητική υπόθεση: *Οι νηπιαγωγοί ανεξαρτήτως ηλικίας, χρόνων υπηρεσίας ή επιπέδου σπουδών είναι εξοικειωμένες με τις ΤΠΕ και δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά την χρήση τους στη διοίκηση της μονάδας.*

Σχετικά με την **τέταρτη ερευνητική υπόθεση** και την εξοικείωση των νηπιαγωγών σε σχέση τη χρήση των ΤΠΕ, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αισθάνονται πολύ εξοικειωμένες, όταν χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών και αναφέρουν ότι δεν συναντούν ιδιαίτερες δυσκολίες. Επίσης, τα αποτελέσματα στατιστικού ελέγχου των συσχετίσεων έδειξαν ότι, όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νηπιαγωγοί στους Η/Υ., τόσο περισσότερο πιστεύουν ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται από τις γνώσεις του/της προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε.

Αναφορικά, με τις απαντήσεις του δείγματος βρέθηκε στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του βαθμού εξοικείωσης στις ΤΠΕ και του τρόπου αξιοποίησης στο διοικητικό έργο του Νηπιαγωγείου. Συγκεκριμένα θα μπορούσαμε να πούμε, όσο πιο εξοικειωμένοι/ες είναι οι νηπιαγωγοί, τόσο περισσότερο:

- ✓ ενισχύεται κάθε είδους επικοινωνία (μεταξύ γονέων/κηδεμόνων, διδακτικού προσωπικού και εμπλεκόμενων φορέων)
- ✓ γίνεται ηλεκτρονική διακίνηση ενημερωτικού υλικού
- ✓ χρησιμοποιούν το excel για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων της σχολικής μονάδας
- ✓ χρησιμοποιούν την ψηφιακή αρχειοθέτηση εγγράφων.

5η Ερευνητική υπόθεση: *Η χρήση διαδικτύου είναι απαραίτητη και χρησιμοποιείται συχνά κατά την άσκηση του διοικητικού έργου στα Νηπιαγωγεία.*

Όσον αφορά την **πέμπτη ερευνητική υπόθεση** και τη χρήση διαδικτύου κατά την άσκηση διοικητικού έργου στα Νηπιαγωγεία, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αναφέρει ότι το διαδίκτυο χρησιμοποιείται πολύ συχνά για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών στα Νηπιαγωγεία. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί πως η χρήση του διαδικτύου προάγει την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σχολείων, αναφορικά με το διοικητικό έργο. Σχετικά με τη σχολική νομοθεσία, οι περισσότεροι συμμετέχοντες κάνουν πολύ συχνή χρήση του διαδικτύου, προκειμένου να ενημερωθούν για θέματα που σχετίζονται με αυτή. Επίσης, τα αποτελέσματα του στατιστικού ελέγχου συσχετίσεων έδειξε ότι οι νηπιαγωγοί με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας χρησιμοποιούν περισσότερο το διαδίκτυο απ' αυτούς, που έχουν περισσότερα χρόνια προϋπηρεσίας

Όσον αφορά τη χρήση του διαδικτύου, οι Μακρή & Βλαχόπουλος (2015) και η Παναγούλη, (2014) συμφωνούν με τα ευρήματα της παρούσας έρευνας και τονίζουν τη σημασία της ύπαρξης του διαδικτύου στα πλαίσια άσκησης του διοικητικού έργου της σχολικής μονάδας. Σύμφωνα με τους Δαδαμόγια, Οικονόμου & Κρύσιλας, (2010) και την έρευνά που πραγματοποιήθηκε σε διευθυντές και προϊσταμένους Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων συμφώνησε πως το διαδίκτυο είναι αναγκαίο και χρήσιμο μέσο και για το λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρχει σε όλες τις σχολικές μονάδες. Συγκεκριμένα, ανέφεραν ότι το διαδίκτυο μπορεί να χρησιμοποιηθεί, ως μέσο διοίκησης της σχολικής μονάδας και ταυτόχρονα, ως μέσο επικοινωνίας.

Στην έρευνα της η Παναγούλη (2010), αναφέρει ότι η τάση εκσυγχρονισμού στη σχολική μονάδα υποδηλώνεται από τη θετική στάση των διευθυντών, ως προς τη δυνατότητα πρόσβασης που έχουν στο διαδίκτυο και τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με σκοπό την επικοινωνία της σχολικής μονάδας.

6^η Ερευνητική υπόθεση: *Οι προϊσταμένες των νηπιαγωγείων θεωρούν τις ΤΠΕ σημαντικές για τη βελτίωση του διοικητικού έργου.*

Από την επεξεργασία των στοιχείων για την **έκτη ερευνητική υπόθεση** προκύπτει ότι οι προϊστάμενοι/νες θεωρούν τις ΤΠΕ σημαντικές για τη βελτίωση του διοικητικού έργου. Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί ότι οι ΤΠΕ βελτιώνουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το διοικητικό έργο στα Νηπιαγωγεία, παρέχοντας εξοικονόμηση πόρων, απλοποίηση διοικητικών εργασιών, καλύτερη οργάνωση, εξοικονόμηση χρόνου, βελτίωση εργασιακού περιβάλλοντος, μείωση γραφειοκρατίας και αύξηση κύρους στην κοινωνία.

Τα παραπάνω ευρήματα συμφωνούν με την η έρευνα του Selwood (2004), που δείχνει ότι η χρήση των ΤΠΕ συμβάλλει, τόσο στην μείωση της γραφειοκρατίας, όσο και στην βελτίωση της ποιότητας της διοικητικής εργασίας. Σε παρόμοια αποτελέσματα καταλήγει και η έρευνα της Shah (2014), που αναφέρει ότι η χρήση των νέων τεχνολογιών διευκολύνει την καθημερινή λειτουργία της διοίκησης, καθώς μειώνεται ο φόρτος εργασίας και ο χρόνος που απαιτείται για αναζήτηση των πληροφοριών. Ομοίως στην έρευνα των Δημακόπουλου κ.ά. (2011), παρατηρούμε ότι οι ΤΠΕ συνεισφέρουν στη διευκόλυνση των επαναλαμβανόμενων εργασιών, στην απλοποίηση των διδακτικών και διοικητικών εργασιών, στην εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος και λειτουργούν με σεβασμό προς το περιβάλλον.

7^η Ερευνητική υπόθεση: *Σημαντικοί παράγοντες για την αποτελεσματικότητα άσκησης του διοικητικού έργου αποτελούν οι γνώσεις των προϊσταμένων στις ΤΠΕ και η συνεχής επιμόρφωση τους σε αυτές.*

Σχετικά με την **έβδομη ερευνητική υπόθεση** και την επιμόρφωση των προϊσταμένων των Νηπιαγωγείων στις ΤΠΕ, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα θεωρούν την επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε. πολύ χρήσιμη για την διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων. Ταυτόχρονα, από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει ότι η πλειοψηφία του δείγματος πιστεύει ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας

εκπαιδευτικής μονάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε. Για το λόγο αυτό η πλειοψηφία των υποκειμένων της έρευνας κρίνει ότι υπάρχει μεγάλη αναγκαιότητα, στο να υπάρχει συνεχής επιμόρφωση των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ, σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων.

Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα του στατιστικού ελέγχου συσχετίσεων έδειξαν ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της επιμόρφωσης και της πεποίθησης των συμμετεχόντων αναφορικά με το κατά πόσο αποτελεσματικοί αισθάνονται, όταν δεν χρησιμοποιούν τις Τ.Π.Ε στο διοικητικό τους έργο. Συγκεκριμένα, όσο πιο σημαντική θεωρούν οι νηπιαγωγοί την επιμόρφωση, τόσο λιγότερο αποτελεσματικοί αισθάνονται, όταν δεν χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ στη διεκπεραίωση του διοικητικού έργου στο Νηπιαγωγείο.

Σε παρόμοιες έρευνες έχει δοθεί μεγάλη έμφαση στην επιμόρφωση σε σχέση με τις ΤΠΕ, ως παράγοντας αποτελεσματικής άσκησης διοικητικού έργου. Τα παραπάνω ευρήματα έρχονται σε συμφωνία με την έρευνα του Δούκα (2015), όπου καταγράφηκαν οι απόψεις των διευθυντών και προϊσταμένων σε σχέση με την επάρκεια τους στις ΤΠΕ. Το μεγαλύτερο ποσοστό των διευθυντών θεωρεί ότι οι εξειδικευμένες γνώσεις και τα αυξημένα προσόντα αποτελούν σημαντικό εφόδιο, τόσο για την ιεραρχική τους εξέλιξη, όσο και για την εκτέλεση των διοικητικών διαδικασιών στο πλαίσιο των διοικητικών τους καθηκόντων.

Στην έρευνα του Κουτρομάνου (2008) που έχει προαναφερθεί, καταγράφεται ότι οι διευθυντές επιθυμούν συνεχή υποστήριξη με επιμόρφωση σχετικά με τις ΤΠΕ.

Στην έρευνα των Τσιμπλίδου και Βαλαγιάννη (2007), αναφέρεται ότι η επιμόρφωση στις ΤΠΕ κατά τη διάρκεια των σπουδών σχετίζεται και επηρεάζει την επίδραση της ηλικίας στη διαμόρφωση των στάσεων που έχουν οι εκπαιδευτικοί στις ΤΠΕ. Συγκεκριμένα, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εκπαιδευτικοί δεν είχαν παρακολουθήσει στις σπουδές τους μαθήματα σχετικά με τις Νέες Τεχνολογίες, σε αντίθεση με τους νεότερους αποφοίτους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας των Σταχτέα & Γείτονα (2007), οι διευθυντές θεωρούν τη συνεχή, συστηματική και αναγνωρισμένη επιμόρφωση

επιβεβλημένη και την προτείνουν, σαν βασική λύση για να καλυφθεί το έλλειμμα εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες.

8.2 Συζήτηση

Στη σημερινή εποχή όλες οι σχολικές μονάδες οφείλουν να διαθέτουν ικανούς διευθυντές που να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική τους λειτουργία. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα χρησιμοποιεί και επεξεργάζεται καθημερινά, ένα τεράστιο όγκο ψηφιακής πληροφορίας. Οι ΤΠΕ, λοιπόν, διαδραματίζουν ρόλο καθοριστικής σημασίας, καθώς συνεισφέρουν σε έναν αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο τρόπο διοίκησης των σχολικών μονάδων. Με τη χρήση των ΤΠΕ μειώνεται η γραφειοκρατία και υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες με μεγαλύτερη ευκολία.

Φαίνεται λοιπόν ότι η υιοθέτηση και χρήση των ΤΠΕ στη διοίκηση του Νηπιαγωγείου συνεισφέρει στη λεπτομερειακή αποτύπωση της σχολικής μονάδας, διευκολύνοντας και απλουστεύοντας το διοικητικό έργο και διαφοροποιώντας την επικοινωνία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, τόσο στο εσωτερικό, όσο και με το εξωτερικό της περιβάλλον. Γι αυτό το λόγο, θα πρέπει όλοι οι διευθυντές των σχολικών μονάδων να έχουν επιμορφωθεί στις ΤΠΕ και να διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις για να μπορούν να ανταποκριθούν στο σύγχρονο τρόπο διοίκησης.

Έχουν γίνει αρκετές έρευνες παγκοσμίως, αλλά και στη χώρα μας, οι οποίες εξετάζουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων στις Τ.Π.Ε. Ελάχιστες όμως είναι οι έρευνες που επικεντρώνονται στις απόψεις των νηπιαγωγών. Η συγκεκριμένη έρευνα διαφοροποιείται και εστιάζει μόνο στο διδακτικό προσωπικό των Νηπιαγωγείων.

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στη διερεύνηση των απόψεων των νηπιαγωγών σχετικά με το βαθμό και τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών του Νηπιαγωγείου. Μελετά την εξοικείωση των νηπιαγωγών στις ΤΠΕ και πραγματεύεται την ανάδειξη των παραμέτρων που καθιστούν αποτελεσματική την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων. Συγκεκριμένα, επικεντρώνεται στην αναγκαιότητα συνεχούς επιμόρφωσης των

στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων. Τέλος, εξετάζει την υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη στις σχολικές διοικήσεις των Νηπιαγωγείων.

Στην παρούσα έρευνα φάνηκε ότι υπάρχει επάρκεια τεχνολογικού εξοπλισμού για την διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών στα Νηπιαγωγεία. Μάλιστα η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος αναφέρει ότι σε κάθε Νηπιαγωγείο ο προϊστάμενος/η διαθέτει Η/Υ στο γραφείο του/της. Ο σύγχρονος τρόπος διοίκησης στα Νηπιαγωγεία απαιτεί τη διασφάλιση της καθημερινής χρήσης των ΤΠΕ. Από τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας επιβεβαιώνεται η μεγάλη βαρύτητα που έχει δοθεί για την κάλυψη όλων των σχολικών μονάδων με τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό.

Ως προς την υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη στα Νηπιαγωγεία, η παρούσα έρευνα αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει τεχνική υποστήριξη με σκοπό την επίλυση των ενδεχόμενων διαδικτυακών και μη προβλημάτων στα Νηπιαγωγεία. Κατά συνέπεια, μπορούμε να αντιληφθούμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι προϊστάμενοι/ες, όταν συναντούν εμπόδια κατά την καθημερινή χρήση των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών. Ιδιαίτερα δύσκολες είναι οι περιπτώσεις που θα πρέπει οι διοικητικές εργασίες να ολοκληρωθούν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η συγκεκριμένη έρευνα αποκαλύπτει ότι οι νηπιαγωγοί αξιοποιούν σε μεγάλο βαθμό τις ΤΠΕ κατά την άσκηση του διοικητικού τους έργου. Κάνουν ευρεία χρήση αυτών, τόσο στη διεκπεραίωση εγγράφων, όσο και στην επικοινωνία και συνεργασία της σχολικής μονάδας με όλη τη σχολική κοινότητα. Σχετικά με τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων, τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι οι νηπιαγωγοί θεωρούν πολύ σημαντική τη χρήση των ΤΠΕ και τις αξιοποιούν για:

- τη δακτυλογράφηση και εκτύπωση εγγράφων, πρακτικών, βεβαιώσεων κτλ,
- τη διακίνηση ενημερωτικού υλικού,
- την έκδοση ενημερωτικών εντύπων
- την ενίσχυση κάθε είδους επικοινωνίας(μεταξύ γονέων/κηδεμόνων, διδακτικού προσωπικού και εμπλεκόμενων φορέων)
- τη δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για τη σχολική νομοθεσία

- το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο
- τη ψηφιακή αρχειοθέτηση και αξιοποίηση δεδομένων της σχολικής μονάδας

Από τη συγκεκριμένη έρευνα βρέθηκε ακόμα, ότι οι νηπιαγωγοί κάνουν συχνή χρήση των τεχνολογικών εργαλείων κατά τη διεκπεραίωση των διοικητικών τους εργασιών. Συγκεκριμένα, οι νηπιαγωγοί κάνουν συχνή χρήση του κειμενογράφου (word), του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email), του διαδικτύου, της ψηφιακής αρχειοθέτησης και των λογιστικών φύλλων (excel) για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι νηπιαγωγοί με λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας και χρόνων άσκησης διοικητικού έργου χρησιμοποιούν συχνότερα το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), το διαδίκτυο, τον κειμενογράφο (word) και τα λογιστικά φύλλα (τύπου excel) για την τήρηση των οικονομικών-στατιστικών στοιχείων που αφορούν τη σχολική τους μονάδα συγκριτικά με τους προϊσταμένους που έχουν περισσότερα χρόνια προϋπηρεσίας. Τα παραπάνω ευρήματα αποκαλύπτουν ότι οι νεότεροι σε προϋπηρεσία νηπιαγωγοί είναι πιο εξοικειωμένοι στη χρήση των ΤΠΕ, επειδή είχαν ενδεχομένως την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μαθήματα και εργαστήρια σχετικά με τις ΤΠΕ στα πλαίσια των πανεπιστημιακών τους σπουδών.

Ένα μεγάλο μέρος της σύγχρονης διοίκησης των Νηπιαγωγείων οργανώνεται και στηρίζεται στις ΤΠΕ. Η παρούσα έρευνα δείχνει ότι οι νηπιαγωγοί ανεξαρτήτως ηλικίας και χρόνων υπηρεσίας αισθάνονται εξοικειωμένες στη χρήση των ΤΠΕ, καθώς ένα μεγάλο μέρος της διοίκησης των νηπιαγωγείων πλέον οργανώνεται και στηρίζεται σε αυτές. Επίσης η πλειοψηφία των νηπιαγωγών αναφέρει ότι δεν συναντά ιδιαίτερες δυσκολίες κατά τη χρήση τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα στατιστικού ελέγχου συσχετίσεων, όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νηπιαγωγοί στους Η/Υ, τόσο περισσότερο πιστεύουν ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται από τις γνώσεις του/της προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε.

Οι νηπιαγωγοί καθημερινά χρησιμοποιούν στο διοικητικό τους έργο το διαδίκτυο και τις δυνατότητες που τους παρέχει. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας δείχνουν ότι η χρήση του διαδικτύου, ως τεχνολογικό εργαλείο, συμβάλλει, τόσο στην επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σχολείων σε σχέση με το διοικητικό έργο, όσο και για την ενημέρωση για θέματα που σχετίζονται με τη σχολική νομοθεσία. Το διαδίκτυο αποδεικνύεται ότι αποτελεί αποτελεσματικό και αναγκαίο

εργαλείο για την προώθηση της επικοινωνίας και της συνεργασίας των Νηπιαγωγείων.

Οι ΤΠΕ βελτιώνουν την ποιότητα του διοικητικού έργου του Νηπιαγωγείου, παρέχοντας στους/στις προϊσταμένους/νες τη δυνατότητα να απαλλαχτούν από τη γραφειοκρατία και τις χρονοβόρες διαδικασίες. Ως προς τα οφέλη των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων, τα αποτελέσματα της έρευνας αποκαλύπτουν ότι οι προϊστάμενοι/ες των Νηπιαγωγείων θεωρούν τις ΤΠΕ σημαντικές για τη βελτίωση του διοικητικού έργου. Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί ότι οι ΤΠΕ βελτιώνουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το διοικητικό έργο στα Νηπιαγωγεία παρέχοντας:

- ✓ εξοικονόμηση πόρων
- ✓ απλοποίηση διοικητικών εργασιών
- ✓ καλύτερη οργάνωση
- ✓ εξοικονόμηση χρόνου
- ✓ βελτίωση εργασιακού περιβάλλοντος
- ✓ μείωση γραφειοκρατίας
- ✓ αύξηση κύρους σχολικής μονάδας στην κοινωνία.

Αναφορικά με την επιμόρφωση στις ΤΠΕ, ως παράγοντα αποτελεσματικής άσκησης διοικητικού έργου στα νηπιαγωγεία, φαίνεται ότι η πλειοψηφία των νηπιαγωγών θεωρεί πολύ χρήσιμη την επιμόρφωση στις ΤΠΕ, για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών. Ταυτόχρονα πιστεύει ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας εκπαιδευτικής μονάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του προϊσταμένου/νης στις Τ.Π.Ε. και υποστηρίζει ότι υπάρχει μεγάλη αναγκαιότητα συνεχούς επιμόρφωσης των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ, σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων. Τα παραπάνω ευρήματα αποκαλύπτουν την τάση των νηπιαγωγών για συνεχή επιμόρφωση στις ΤΠΕ, ώστε να είναι πιο αποτελεσματικοί σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης του Νηπιαγωγείου. Ιδιαίτερα αναγκαία θεωρούν την επιμόρφωση των προϊσταμένων, καθώς πρώτιστα αυτοί αναλαμβάνουν την ευθύνη της διεκπεραίωσης των διοικητικών εργασιών.

Συμπερασματικά, καταλήγουμε ότι τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας κρίνονται σημαντικά καθώς διαφαίνεται ότι στα Νηπιαγωγεία με την καθημερινή χρήση των ΤΠΕ και όλων των τεχνολογικών εργαλείων διευκολύνεται και απλουστεύεται το διοικητικό έργο, διαφοροποιώντας την επικοινωνία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας τόσο στο εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό της περιβάλλον.

8.3 Περιορισμοί της έρευνας

Όπως συμβαίνει με όλες τις έρευνες, έτσι και η παρούσα έρευνα έχει ορισμένους περιορισμούς που θα πρέπει να αναφερθούν καθώς καθίσταται απαραίτητη η διεξαγωγή περαιτέρω ερευνών. Ένας σημαντικός παράγοντας στην έρευνα μας, που θα πρέπει να επισημανθεί, είναι ότι το εργαλείο συλλογής δεδομένων της ποσοτικής έρευνας (ερωτηματολόγιο) είναι αυτοσχέδιο, δεν βασίζεται σε προγενέστερα ερωτηματολόγια και για αυτό το λόγο δημιουργούνται αμφιβολίες και επιφυλάξεις σχετικά με το βαθμό αξιοπιστίας και εγκυρότητας.

Ένας ακόμα σημαντικός περιορισμός, που θα πρέπει να επισημανθεί για την έρευνα μας, είναι ο γεωγραφικός, ο οποίος επιβλήθηκε για καθαρά πρακτικούς λόγους. Συγκεκριμένα το δείγμα δεν θεωρείται αντιπροσωπευτικό, με πιθανόν ανεπαρκή στατιστική ισχύ, αφού προέρχεται από ένα πολύ μικρό πληθυσμό. Έτσι, τα συμπεράσματα που έχουν προαναφερθεί αντλήθηκαν από ένα μικρό ποσοστό νηπιαγωγών και προϊσταμένων και δεν μπορούν να γενικευτούν στο σύνολο του πληθυσμού των νηπιαγωγείων της χώρας μας,

Επίσης ακόμα λόγος που εμποδίζει τη γενίκευση των αποτελεσμάτων της έρευνας είναι το γεγονός ότι η δειγματοληψία για τη διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε με μη τυχαίο τρόπο, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της ευκολίας.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί έως τώρα και έχουν ίδια θεματολογία με τη δική μας, έχουν διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών και στελεχών διοίκησης σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων. Η συγκεκριμένη όμως επιδιώκει να μελετήσει σε βάθος, αποκλειστικά και μόνο τις απόψεις των νηπιαγωγών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πάνω σ' αυτή την

επισήμανση η παρούσα έρευνα καθίσταται πρωτότυπη και αναγκαία στο να διερευνήσει το βαθμό αξιοποίησης και τον τρόπο υιοθέτησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

8.4 Προτάσεις

Όπως έχει προαναφερθεί, η παρούσα εργασία είχε στόχο τη διερεύνηση των απόψεων των νηπιαγωγών σχετικά με το βαθμό και τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διοίκηση του Νηπιαγωγείου. Μελετά την εξοικείωση των νηπιαγωγών στις ΤΠΕ. Επίσης η έρευνα πραγματεύεται την ανάδειξη των παραμέτρων που καθιστούν αποτελεσματική την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των νηπιαγωγείων. Συγκεκριμένα, διερευνά την αναγκαιότητα της συνεχούς επιμόρφωσης των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων και εξετάζει την υφιστάμενη τεχνική υποστήριξη στις σχολικές διοικήσεις των Νηπιαγωγείων.

Η παρούσα έρευνα αφορά ένα μικρό ποσοστό νηπιαγωγών στη χώρα μας, γι αυτό θα είχε ενδιαφέρον να διερευνηθούν στο μέλλον οι απόψεις των νηπιαγωγών και από άλλες γεωγραφικές περιοχές αναφορικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων. Έτσι θα μπορεί να πραγματοποιηθεί συγκερασμός των απόψεών τους. Με τη χρήση τυχαίου δείγματος, ο κάθε συμμετέχων θα είχε την ίδια πιθανότητα να επιλεγεί και ως εκ τούτου τα αποτελέσματα θα ήταν αντιπροσωπευτικά και γενικεύσιμα στον πληθυσμό των νηπιαγωγών. Επιπλέον η χρήση μεγαλύτερου δείγματος θα ενίσχυε την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων και θα παρείχε μια πιο σφαιρική εικόνα της αξιοποίησης των ΤΠΕ στο διοικητικό έργο του νηπιαγωγείου. Οι επόμενες έρευνες θα μπορούσαν ακόμη να ακολουθήσουν τη μέθοδο τυχαίας δειγματοληψίας κάνοντας χρήση ενός έγκυρου και αξιόπιστου εργαλείου συλλογής δεδομένων.

Επιπλέον οι μεταγενέστερες έρευνες θα μπορούσαν να εφαρμόσουν σε αρχικό στάδιο πιλοτική έρευνα και τα ευρήματα αυτής να χρησιμοποιηθούν ως καθοδηγητική βάση, για να προχωρήσει με μεγαλύτερη βεβαιότητα ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της κύριας έρευνας.

Ταυτόχρονα, προτείνεται να διενεργηθεί η ίδια έρευνα με χρήση μικτής μεθοδολογίας. Οι απόψεις των νηπιαγωγών θα μπορούσαν να διερευνηθούν

συμπληρωματικά και με ποιοτική μέθοδο. Η χρήση συνέντευξης θα μπορούσε να δώσει μια πιο λεπτομερή κατανόηση των απόψεων των νηπιαγωγών σε σχέση με τη χρήση των ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών στο Νηπιαγωγείο. Έτσι, ο ερευνητής θα έχει τη δυνατότητα να εμβαθύνει περισσότερο στις απαντήσεις των νηπιαγωγών για το θέμα, επιβεβαιώνοντας ή όχι τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα που κατέληξε η συγκεκριμένη έρευνα, θα πρέπει να δοθεί σημασία στους παράγοντες που προέκυψαν ότι καθορίζουν το βαθμό και τον τρόπο αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων. Έτσι προχωρούμε σε προτάσεις που θα έχουν εφαρμογή σε θεωρητικό και σε πρακτικό επίπεδο.

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας αποκαλύπτεται ότι η τεχνική υποστήριξη καθορίζει τον βαθμό αξιοποίησης των διαθέσιμων τεχνολογικών εργαλείων στα Νηπιαγωγεία. Γι αυτό προτείνεται να υπάρχει συνεχής και ποιοτική τεχνική υποστήριξη, είτε δια ζώσης, είτε εξ αποστάσεως, με σκοπό την επίλυση ενδεχόμενων διαδικτυακών και μη προβλημάτων. Επίσης θα είχε έντονο ενδιαφέρον να διερευνηθούν με αντίστοιχες έρευνες οι απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με το είδος των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και τη μορφή της τεχνικής υποστήριξης που επιθυμούν.

Αναφορικά με τις δεξιότητες των προϊσταμένων στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση των Νηπιαγωγείων και σε σχέση με τον στατιστικό έλεγχο συσχέτισης που πραγματοποιήθηκε, προτείνεται να υπάρχει συνεχής και ουσιαστική επιμόρφωση των προϊσταμένων σε σχέση με τις ΤΠΕ. Επιπλέον θα μπορούσε να διενεργηθεί μια αντίστοιχη έρευνα στα Νηπιαγωγεία της χώρας, για το είδος και τρόπο υλοποίησης επιμορφωτικών σεμιναρίων σχετικά με τη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διοίκηση.

Η υλοποίηση των παραπάνω προτάσεων τόσο σε θεωρητικό όσο και πρακτικό επίπεδο, θα μπορούσε να οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ΤΠΕ στο διοικητικό έργο των Νηπιαγωγείων της χώρας.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Αργυροπούλου, Ε. (2007). *Οργάνωση και διοίκηση της προσχολικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Κριτική.
- Αργυροπούλου, Ε. (2012). Η Οικονομική Διαχείριση της Σχολικής Μονάδας και ο Ρόλος του Διευθυντή. Στο Μ. Νικολαΐδου (Επιμ.), *Εκπαιδευτική ηγεσία. Χαρτογραφώντας το πεδίο της ηγεσίας στην εκπαίδευση: Από τη θεωρία στην έρευνα και στην πρακτική* (σσ. 229-244). Αθήνα: Ίων.
- Βλαχάβας, Ι., Δαγδιλέλης, Β., Ευαγγελίδης, Γ., Παπαδόπουλος, Γ., Σατρατζέμη, Μ. & Ψύλλος, Δ. (2004). *Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Ελληνική Εκπαίδευση: Απολογισμός και προοπτικές*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Δαδαμόγια Θ., Οικονόμου Τ., Κρύσιλας Α. (2010). *Ο ρόλος του διευθυντή και η συμβολή των Τ.Π.Ε. σε σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. Εισήγηση στο 2ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Ημαθίας, (Βέροια-Νάουσα), 23,24,25 Απριλίου 2010.
- Δαδαμόγια, Οικονόμου & Σαχινίδη, (2009). *Η χρήση των ΤΠΕ από το διευθυντή της σχολικής μονάδας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη διοίκηση της σχολικής μονάδας*. 5ο Συνέδριο – ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Σύρος. Ανακτήθηκε 16 Μαρτίου, 2019 από <http://syneducation.wordpress.com/category>

- Δαγδιλέλης, Β. (2005). Η Πληροφορική στην Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης- Πληροφορική και στελέχη της Εκπαίδευσης. Στο Α. Καψάλης (Επιμ.), *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων* (σσ. 213 – 230). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Δημακόπουλος, Δ. & Παναγιωτόπουλος, Χ. (2011). *ΤΠΕ & Οργάνωση - Διοίκηση Σχολικών Μονάδων: Αποτελέσματα μιας εμπειρικής έρευνας εστιασμένης στις απόψεις των Διευθυντών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αχαΐας*, i-teacher 3, 29 - 42.
- Δημητρακοπούλου, Α. (2004). Τρέχουσες και νέες τάσεις στις εφαρμογές των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών για τη διδασκαλία των φυσικών επιστημών. Στο Ι. Κεκές (επιμ.), *Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Ζητήματα Σχεδιασμού και Εφαρμογών, Φιλοσοφικές-Κοινωνικές Προεκτάσεις, Ειδική Έκδοση, Ένωσης Ελλήνων Φυσικών* (σσ. 201-248). Αθήνα: Ατραπός.
- Δημοσθενίδης, Δ & Χατζής, Β (2014). Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη Διοίκηση Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Στο Αναστασιάδης Π., Ζαράνης Ν., Οικονομίδης Β. & Καλογιαννάκης Μ., (Επιμ), *9ο Συνέδριο ΤΠΕ στην εκπαίδευση*, 3-5 Οκτωβρίου 2014 (σσ.821-829). Ρέθυμνο.
- Δούκας, Δ. (2015). *Η Σχολική Διεύθυνση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση & οι διαστάσεις της ηλεκτρονικής γραφειοκρατίας και επικοινωνίας: Η περίπτωση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας*. (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Φλώρινα.

- Δρούλια, Θ. & Πολίτης, Φ. (2008). *Δημόσια Διοίκηση και Στελέχη Εκπαίδευσης*.
Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΥΠΕΠΘ.
- Θεοφανίδης, Στ. (1985). *Θεωρία και Τεχνική της Κοινωνικής Λογιστικής*. Αθήνα: Εκδ.
Παπαζήση.
- Θεοχαρίδη, Α. & Χριστόπουλος, Κ., (2012). *Ο διοικητικός ρόλος των προϊσταμένων
νηπιαγωγείου: τα κενά στη νομοθεσία και στις επιμορφωτικές δράσεις*. Τα
εκπαιδευτικά, τ.101-102, 61-68
- Ιορδανίδης, Γ. (2002). *Ο ρόλος του Προϊσταμένου Διεύθυνσης και Γραφείου
Εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδερφών Κυριακίδη.
- Καπαχτσή, Β., & Τσιμπλίδου, Ε. (2009). *Δημογραφικά χαρακτηριστικά των
διευθυντών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Μαγνησίας, η επάρκεια
τους στις Νέες Τεχνολογίες και η στάση τους απέναντι στους υπολογιστές*.
Διεθνής Παιδαγωγική Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη. Ανακτήθηκε 15 Μαρτίου,
2019 από από από
<http://www.inpatras.com/praktika/arta2008/eisigiseis/kapaxtsitsimpilidou.php>
- Κατσαρός, Ι. (2008). *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών
Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Κουτουζής, Μ. (1999). *Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ. Τουριστική Νομοθεσία και
Οργάνωση Εργοδοτικών και Συλλογικών Φορέων*. Πάτρα: ΕΑΠ.

- Κουτούζης, Ε. (2008). Η Εκπαιδευτική μονάδα ως οργανισμός. Στο Αθανασούλα – Ρέππα, Α., Δακοπούλου, Α., Κουτούζης, Μ., Μαυρογιώργος, Γ., Χαλκιώτης, Δ. (2008). *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική*. Τομ.:Α', Πάτρα: ΕΑΠ.
- Κουτρομάνος, Γ. (2008). *Οι πεποιθήσεις των διευθυντών σχετικά με την υποστήριξη των ΤΠΕ στα σχολεία τους για διοικητικούς και διδακτικούς σκοπούς*. Διεθνής Παιδαγωγική Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη. Ανακτήθηκε 13 Μαρτίου, 2019, από <http://www.inpatras.com/praktika/arta2008/eisigiseis/koutromanos2.php>.
- Μακρή, Α., & Βλαχόπουλος, Δ. (2015). *Οι Τ.Π.Ε στην Εκπαιδευτική Οργάνωση και Διοίκηση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Μια διερευνητική μελέτη στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης. Ογδοο Διεθνές Συνέδριο στην Ανοικτή και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση*. Αθήνα, Ελλάδα. Ανακτήθηκε 10 Φεβρουαρίου, 2019, από <http://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/96/85>
- Μάρδας, Γ. & Βαλκάνος, Ε. (2002). *Οργάνωση, διοίκηση και Οικονομία του συστήματος της Δια βίου εκπαίδευσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Μιχαηλίδης, Π. Γ. (2002) Αυτοσχεδιασμός: μια εναλλακτική και αιρετική προσέγγιση για την πληροφορική στα σχολεία. Στο: Δημητρακοπούλου, Α. (επιμ.) *Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση: πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου ΕΤΠΕ*, Ρόδος, Τόμος Α', σ.501-510. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης.

Μιχαλόπουλος, Γ. (1987). *Ο γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και η παιδαγωγική-εκπαιδευτική διαδικασία*. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, τ.7, 149-194.

Μπάκας, Θ. (2009). Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Εκπαίδευσης (Τ.Π.Ε.), στη διοικητική υποστήριξη των σχολείων. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ.), *6ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Επιστημονικής Ένωσης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας για τη διάδοση των Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση (Ε.Ε.Ε.Π. - ΔΤΠΕ)*, 4 Φεβρουαρίου 2009 (σσ. 171 – 183). Αθήνα.

Μπουραντάς, Δ. (2005). *Ηγεσία. Ο δρόμος της διαρκούς επιτυχίας*. Αθήνα: Κριτική.

Νάκος, Κ. (2009). Ο ρόλος του Διευθυντή και η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στην άσκηση της Διοίκησης των Σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εισήγηση στην ΑΣΠΑΙΤΕ Ιωαννίνων: «*Ο Διευθυντής Σχολικής Μονάδος και οι Νέες Τεχνολογίες*», 8 - 9 Μαΐου 2009. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2019, από <http://ipeir.pde.sch.gr/educonf/2/17Afises/nakos/nakos.pdf>

Νόμος 1566/1985(ΦΕΚ 167,τ. Α) «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Άλλες Διατάξεις».

Νόμος 2672/1998 άρθρο 14 (ΦΕΚ 290, τ. Α΄/28-12-1998) «Οικονομικοί πόροι της τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις».

Νόμος 2817/2000, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 2986/2002 (ΦΕΚ 24 Α΄/13-02-2002): «Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις».

Νόμος 3848/2010(ΦΕΚ 71,τ. Α) «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού-καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις»

Παναγούλη Ε.(2010). *Οι νέες τεχνολογίες στη δημόσια Α/θμια Εκπ/ση και η χρήση τους στη διοίκηση σχολικών μονάδων.* (Μεταπτυχιακή εργασία). Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Παναγούλη, Ε. (2014). *Οι Νέες Τεχνολογίες στη Δημόσια Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, η χρήση τους στη Διοίκηση των Σχολικών Μονάδων. 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο, 3-5 Οκτωβρίου 2014* (σσ.839-846).Ρέθυμνο. Ανακτήθηκε στις 17 Φεβρουαρίου, 2019, από <https://docplayer.gr/6726143-Oi-nees-tehnologies-sti-dimosia-protovathmia-ekpaideysi-i-hrisi-toys-sti-dioikisi-ton-sholikon-monadon.html>

Παπαδανήλ, Ι. (2005). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση των νέων τεχνολογιών, το παράδειγμα των Κέντρων Στήριξης Επιμόρφωσης. Θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση.* Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Παπαδόπουλος, Γ. (2001). Το Σχολείο στην Κοινωνία στις Πληροφορίες. Στο Κ. Τσολακίδης (Επιμ.), Πρακτικά συνεδρίου *Ή Πληροφορική στην Εκπαίδευση. Τεχνικές, Εφαρμογές, Κατάρτιση Εκπαιδευτικών*, 14-15 Δεκεμβρίου 2001 (σσ. 83-88). Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Τμήμα Ελληνικών και Μεσογειακών Σπουδών, ΠΤΔΕ: Νέων Τεχνολογιών.

Παπασταματίου, Ν., (2008).*Η χρήση των τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση.* Ημερίδα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Δ/βαθμιας Εκπαίδευσης Ν. Αρκαδίας, Λαγκάδια, 21 Μαΐου 2008.

Ανακτήθηκε στις 28 Ιανουαρίου, 2019, από
<https://www.slideshare.net/npapastam/ss-428835>

Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας (2009). *Μελέτη για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών από τα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης (Δελτίο Τύπου)*. Αθήνα: Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας

Πετρίδου, Ε. (1998). *Διοίκηση-Μάνατζμεντ: Μία Εισαγωγική Προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός

Πετρίδου, Ε. (2000). Πρόταση μιας πρότυπης διαδικασίας προγραμματισμού του έργου της σχολικής μονάδας. Στο Παπαναούμ, Ζ. (2000) (Επιμ.), *Ο προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα*. Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ.

Πιτσιάβας, Δ., & Βλαχόπουλος, Δ. (2015). *Ο ρόλος των ΤΠΕ και του νέου Πληροφοριακού Συστήματος" Myschool" στη διοικητική διαδικασία των Δημοτικών Σχολείων: Η περίπτωση των Διευθυντών της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας*. Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, 8(2Α). Ανακτήθηκε στις 29 Ιανουαρίου, 2019, από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/34/www.openet.gr>

Προκοπιάδου, Γ. (2009). *Η βελτίωση της διοικητικής λειτουργίας του σχολείου μέσα από τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών*. (Διδακτορική Διατριβή). Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τομέας Επιστημών Αγωγής.

Ράπτης, Α. & Ράπτη Α. (2000). Εκπαιδευτική Πολιτική και Εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση. Στο Κόμης (Επιμ.), *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση*, Πανεπιστήμιο Πατρών, πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή (σσ. 15-27). Πάτρα.

Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2001). Είναι δυνατόν να αλλάξει η κουλτούρα της μάθησης με την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση; Η σημασία της παιδαγωγικής μόρφωσης των εκπαιδευτικών και η υστέρηση της εκπαιδευτικής πολιτικής στη χώρα μας. Στο Τσολακίδης (Επιμ.) *Η Πληροφορική στην Εκπαίδευση Τεχνικές, Εφαρμογές, Κατάρτιση Εκπαιδευτικών*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, πρακτικά Συνεδρίου (σσ. 47-70), Ρόδος.

Ράπτης, Α., & Ράπτη, Α. (2007). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορικής: Ολική Προσέγγιση*. Αθήνα: Αριστοτέλης Ράπτης.

Ρεντίφης, Γ. (2014). *Η αξιοποίηση των ΤΠΕ, ως το κλειδί της αποτελεσματικής σχολικής διοίκησης*. i - teacher, 7, 125 - 131.

Σαΐτης, Χ. (2005). *Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Σαΐτης, Χ. (2005). *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης-Θεωρία και Πράξη* (4η έκδοση). Αθήνα: Αυτοέκδοση

Σαΐτης, Χ.(2008). *Ο διευθυντής στο δημόσιο σχολείο*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

- Σταχτέας, Χ., & Γείτονα, Μ. (2007). *Βασικά χαρακτηριστικά του προφίλ των διευθυντών των σχολικών μονάδων της Μαγνησίας. Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 150. 79-90.
- Σταχτέας, Χ., & Γείτονα, Μ. (2008). *Διερεύνηση του γνωστικού υποβάθρου επιστημονικής διοίκησης των διευθυντών των σχολικών μονάδων της Μαγνησίας. Επιστήμες Αγωγής*, 4, (σσ.185-246).
- Στραβάκου, Π. (2003). *Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.*
- Τζαβάρα, Α., & Κόμης, Β. (2004). *Μελλοντικές νηπιαγωγοί και ΤΠΕ: στάσεις και αναπαραστάσεις για το ρόλο του εκπαιδευτικού κατά τη χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού. Στο Μ. Γρηγοριάδου, Α. Ράπτης, Σ. Βοσνιάδου, Χ. Κυνηγός, (Επιμ. Έκδ.), Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση. Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση, (σσ.187-196). Αθήνα.*
- Τζιμογιάννης, Α. (2002). *Προετοιμασία του σχολείου της κοινωνίας της πληροφορίας. Προς ένα ολοκληρωμένο μοντέλο ένταξης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ.122, (σσ.55-65).
- Τζιμογιάννης, Α. & Κόμης, Β., (2004). *Στάσεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την εφαρμογή των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία τους. Στο: Μ. Γρηγοριάδου (επιμ.), Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση, Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή, Τόμος Α', (σ. 165-176). Αθήνα*

Τσακνρίδου, Δ. (2016). *Η αποτελεσματικότητα εκπαιδευτικών και στελεχών εκπαίδευσης σε σχέση με την αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας στο έργο τους: θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*, (Διδακτορική εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.

Τσιμπλίδου, Ε. & Βαλαγιάννης, Δ. (2007). Η αυτοπεποίθηση των διευθυντών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης απέναντι στους υπολογιστές. Στο. Καψάλης Γ. Δ. & Κατσίκης Α. Ν. (Επιμ. Έκδ.), *Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας. Συνέδριο, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 17-20 Μαΐου 2007* (σσ. 1528-1532). Ιωάννινα. Ανακτήθηκε στις 31 Ιανουαρίου, 2019, από <http://conf2007.edu.uoi.gr/Praktika/1388-1532.pdf>

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (2001). *Ηλεκτρονική διοίκηση ηλεκτρονική διαχείριση και αρχειοθέτηση εγγράφων*. Αριθμός πρωτοκόλλου ΔΙΑΔΠ/Α1/22123/18-10/-2001.

Υπουργική απόφαση Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002, (ΦΕΚ 1340/16-10-2002, τ.Β'), «Καθορισμός ειδικότερων καθηκόντων, αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Διευθυντών και Υποδιευθυντών των Σχολικών Μονάδων και ΣΕΚ και των Συλλόγων Διδασκόντων».

Χαραλάμπους, Κ. (2008). *Η Χρήση των ΤΠΕ στην Οργάνωση και Διοίκηση των Σχολικών Μονάδων: Μια συνοπτική ματιά*. Δελτίο Εκπαιδευτικού Ομίλου Κύπρου, Τεύχος 7, (σσ. 15 – 17).

Χλαπάνης, Γ. (2002). *Ένταξη των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη και προτεινόμενοι τρόποι άμεσης εφαρμογής τους στη διδασκαλία διαφόρων γνωστικών αντικειμένων του Ελληνικού Λυκείου*, Στο Μεταπτυχιακό Σεμινάριο του Κύκλου Σπουδών του Εργαστηρίου Μαθησιακής Τεχνολογίας και Διδακτικής Μηχανικής, Ρόδος.

Ξενογλώσση

Anderson, J. & Van Weert, T. (2002). *Τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Πρόγραμμα σπουδών για τα σχολεία και Πρόγραμμα για την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών*, UNESCO, Παρίσι. Ανακτήθηκε στις 20 Ιανουαρίου, 2019, από: <file:///C:/Users/dell/Downloads/129538eng.pdf>

Bolam, R. (1999). Educational administration, leadership and management :towards a research agenda. In T. Bush, L. Bell, R. Bolam, R. Glatter, and P. Ribbins (Ed.), *Educational Management: Redefining Theory, Policy and Practice*. London: Paul Chapman Publishing.

Carter, D. (1999). *Extending 'supervisory reach': using new information technology in the teacher education practicum*. *Technology, Pedagogy and Education*, 8 (3), pp. 321-333. Ανακτήθηκε στις 20 Ιανουαρίου, 2019, από <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14759399900200067?needAccess=true>

Creswell, J.W. (2011). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Έλλην.

European Schoolnet, (2006). *The ICT Impact Report: A review of studies of ICT impact on schools in Europe*. Brussels: European Commission. Ανακτήθηκε

στις 20 Ιανουαρίου, 2019, από <http://www.comminit.com/ict-4-development/content/ict-impact-report-review-studies-ict-impact-schools-europe>

Fluck, A.E. (2001). *Some national and regional frameworks for integrating information and communication technology into school education*. Educational Technology & Society, 4(3). Ανακτήθηκε στις 20 Ιανουαρίου, 2019, από https://www.j-ets.net/ets/journals/4_3/fluck.html

Fullan, M., & Stiegelbauer, S. (1991). *The new meaning of educational change*. New York: Teachers College Press.

Haddad, W., Jurich, S. (2002). ICT for education: potential and potency. Στο: Haddad, W., Drexler, A. (Ed.), *Technologies for education: potentials, parameters, and prospects*. Washington DC: Academy for Educational Development and Paris, UNESCO. Ανακτήθηκε στις 20 Ιανουαρίου, 2019, από <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000119129>

Handy, G., & Aiken, R. (1996). *Understanding Schools and Organisations*. Penguin, 9- 11.

Harris, S., Kington, A., Lee, B. (2001). *ICT and innovative pedagogy examples from case studies in two schools collected as part of the Second Information Technology in Education Study (SITES) in England*. Paper presented at the British Educational Research Association Annual Conference, University of Leeds. Ανακτήθηκε στις 22 Ιανουαρίου, 2019, από http://www.leeds.ac.uk/bei/Education-line/browse/all_items/119617.html

Hepp, P. K., Hinostroza, E. S., Laval, E. M. & Rehbein, L. F. (2004). *Technology in Schools: Education, ICT and the Knowledge Society*. Universidad de La

Frontera, Instituto de Informática Educativa. Ανακτήθηκε την 18
Φεβρουαρίου, 2019, από

[http://documents.worldbank.org/curated/en/546761468765300173/pdf/311940PA
PER0Ed110ICT0oct0401public1.pdf](http://documents.worldbank.org/curated/en/546761468765300173/pdf/311940PA
PER0Ed110ICT0oct0401public1.pdf)

Makewa, L., Meremo, J., Role, E. & Role, J. (2013). *ICT in Secondary school administration in rural southern Kenya: An educator's eye on its importance and use. International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 9 (2), 48 - 63. Ανακτήθηκε την 18 Φεβρουαρίου, 2019, από <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1071353.pdf>

McGarr, O., & Kearney, G. (2009). *The role of the teaching principal in promoting ICT use in small primary schools in Ireland. Technology, Pedagogy and Education*, 18(1), 87-102.

Nolan, P. & Tatnall, A. (1995). *ITEM as a Catalyst for School Reform. Information Technology in Educational Management*. London

Oboegbulem, A. & Ugwu, R. N. (2013). *The Place of ICT (Information and Communication Technology) in the Administration of Secondary Schools in South Eastern States of Nigeria. US - China Education Review A*, 3, (4), 231 - 238.

Prokopiadou, G. (2012). *Using information and communication technologies in school administration: Researching Greek kindergarten schools. Educational management administration & leadership*, 40(3), 305-327.

Robson, C. (2007). *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.

- Selwood, I. (2004). *Primary school teachers' use of ICT for administration and management. In IFIP Conference on Information Technology in Educational Management* (pp. 11-22). Springer US.
- Shah, M. (2014). *Impact of management information systems (MIS) on school administration: What the literature says. Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 2799-2804. Ανακτήθηκε την 18 Φεβρουαρίου, 2019, από <file:///C:/Users/dell/Desktop/Shah,%20M.%20Impact%20of%20management%20information.pdf>
- Tearle, P. (2004). *A theoretical and instrumental framework for implementing change in ICT in education. Cambridge Journal of Education*, 34 (3), 331-351.
- Teodoro, V.D. (2002). *Embedded technologies in the curriculum: A framework and some examples in science and mathematics education. 3rd Hellenic ICT Conference with International Participation, Proceedings Volume A* (pp. 39-48). Rhodes.

Παράρτημα Α

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην οργάνωση και διοίκηση των Νηπιαγωγείων.

Αγαπητοί συνάδελφοι,
στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας διεξάγω μια έρευνα σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην οργάνωση και διοίκηση των Νηπιαγωγείων. Για την πραγματοποίηση της έρευνας είναι απαραίτητη η δική σας συμβολή, η οποία έγκειται στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που ακολουθεί και είναι διάρκειας 6-7 λεπτών. Επίσης, θα ήθελα να γνωρίζετε ότι το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για ερευνητικό σκοπό.

Ευχαριστώ εκ των προτέρων για την ανταπόκρισή σας.

Με εκτίμηση,
Πασσαλίδου Παρθένα

* Απαιτείται

Στοιχεία εκπαιδευτικού

1. 1. Φύλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Άνδρας
 Γυναίκα

2. 2. Ηλικία: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- <30 ετών
 30-40 ετών
 41-50 ετών
 >50 ετών

3. 3. Σχέση εργασίας: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Μόνιμος/ή
 Αναπληρωτής/τρια

4. 4. Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- <10 έτη
 10-15 έτη
 16-20 έτη
 21-25 έτη

5. 5. Κατέχετε θέση προϊσταμένου/νης: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

6. 6. Χρόνια υπηρεσίας ως προϊστάμενος/η Νηπιαγωγείου. **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- 0 έτη
- 1-5 έτη
- 6-10 έτη
- 11-15 έτη
- 16 και άνω

Στοιχεία Σχολείου**7. 7. Περιοχή Νηπιαγωγείου : ****Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Αγροτική (έως 1999 κατοίκους)
- Ημιαστική (2.000-10.000)
- Αστική (10.000 και άνω)

8. 8. Οργανικότητα Νηπιαγωγείου: **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Μονοθέσιο
- Διθέσιο
- Πολυθέσιο

Στοιχεία τεχνολογικού εξοπλισμού**9. 9. Στη σχολική σας μονάδα διαθέτετε επαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό, για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών; ****Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

10. 10. Έχετε σύνδεση στο διαδίκτυο; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Ναι
- Όχι

11. 11. Αντιμετωπίζετε προβλήματα σύνδεσης στο διαδίκτυο; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

12. Υπάρχει Η/Υ στο γραφείο του προϊσταμένου/νης; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Ναι
 Όχι

13. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες κατά τη διάρκεια χρήσης των ΤΠΕ στη διοίκηση της σχολικής σας μονάδας; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

14. Διαθέτετε τεχνική υποστήριξη στη σχολική σας μονάδα; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Ναι
 Όχι

Γνώσεις-Χειρισμός τεχνολογικού εξοπλισμού

Περιγραφή

15. Πόσο εξοικειωμένοι/ές είστε με τη χρήση Η/Υ; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

	1	2	3	4	5	
καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

16. Θεωρείτε χρήσιμες τις ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών της σχολικής σας μονάδας; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

17. Επίπεδο γνώσεων στη χρήση των ΤΠΕ: **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

- Α επίπεδο
 Β επίπεδο
 Β1 επίπεδο
 Άλλου είδους επιμόρφωση
 Καθόλου επιμόρφωση

18. Πόσο σημαντική θεωρείτε την επιμόρφωση στις ΤΠΕ σε σχέση με τη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων; **Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

19. 19. Θεωρείτε ότι η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μιας σχολικής μονάδας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις γνώσεις του προϊστάμενού/νης στις ΤΠΕ; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

20. 20. Θεωρείτε αναγκαία τη συνεχή επιμόρφωση των στελεχών εκπαίδευσης στις ΤΠΕ σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης σχολικών μονάδων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

Χρήση ΤΠΕ στη Διοίκηση του Νηπιαγωγείου

21. 21. Το σχολείο σας διαθέτει ιστοσελίδα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι
 Όχι

22. 22. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τον τεχνολογικό εξοπλισμό του σχολείου σας, για τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών στη σχολική σας μονάδα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

23. 23. Αισθάνεστε αποτελεσματικοί/ές όταν δεν αξιοποιείτε τις ΤΠΕ στο διοικητικό σας έργο; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

24. 24. Θεωρείτε απαραίτητη τη χρήση διαδικτύου στο διοικητικό έργο της σχολικής σας μονάδας(άντληση πληροφοριών-νομοθεσίας, επικοινωνία με προϊστάμενες αρχές, χρήση e-mail κτλ); *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

25. **25. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο κατά τη διάρκεια άσκησης του διοικητικού σας έργου; ***

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

26. **26. Θεωρείτε ότι η χρήση του διαδικτύου συμβάλλει στην επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σχολείων για τη διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών στο Νηπιαγωγείο; ***

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

27. **27. Πόσο συχνά επισκέπτεστε κοινωνικά δίκτυα, blogs ή forums για να συμμετέχετε σε συζητήσεις και να αντλείτε πληροφορίες που αφορούν το διοικητικό έργο της σχολικής σας μονάδας; ***

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

28. **28. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο για να ενημερωθείτε σχετικά με τη σχολική νομοθεσία (νόμοι, υπουργικές αποφάσεις, προεδρικά διατάγματα, εγκύκλιοι κλπ); ***

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

29. **29. Πόσο σημαντική θεωρείτε τη χρήση των ΤΠΕ στην αρχειοθέτηση και αξιοποίηση δεδομένων (στοιχεία μαθητών, στοιχεία προσωπικού, προγραμματισμός-αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου); ***

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

30. 30. Πως αξιοποιείτε τις ΤΠΕ στη διεκπεραίωση των διοικητικών σας εργασιών; (δηλώστε τη συχνότητα χρήσης) *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Μέτρια	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ
Δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου για τη σχολική νομοθεσία	☐	☐	☐	☐	☐
Ενίσχυση κάθε είδους επικοινωνίας (γονείς/κηδεμόνες, διδακτικό προσωπικό, εμπλεκόμενους φορείς)	☐	☐	☐	☐	☐
Διακίνηση ενημερωτικού υλικού	☐	☐	☐	☐	☐
Ψηφιακή αρχειοθέτηση και αξιοποίηση δεδομένων της σχολικής μονάδας	☐	☐	☐	☐	☐
Δημιουργία ιστοσελίδας για επικοινωνία και διάχυση πληροφοριών στην ευρύτερη κοινωνία	☐	☐	☐	☐	☐
Έκδοση μαθητικών ενημερωτικών εντύπων (έλεγχος φοίτησης, απουσίες κλπ)	☐	☐	☐	☐	☐
Δακτυλογράφηση και εκτύπωση εγγράφων, πρακτικών, βεβαιώσεων κλπ	☐	☐	☐	☐	☐
Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο αλληλογραφίας	☐	☐	☐	☐	☐

31. 31. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τα παρακάτω τεχνολογικά εργαλεία στη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών του σχολείου: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πόλυ	Πάρα πολύ
Κειμενογράφο (word) για τη σύνταξη εγγράφων	☐	☐	☐	☐	☐
Λογιστικά φύλα (excel κτλ) για την τήρηση οικονομικών- στατιστικών στοιχείων	☐	☐	☐	☐	☐
Διαδίκτυο (internet)	☐	☐	☐	☐	☐
Ψηφιακή αρχειοθέτηση εγγράφων	☐	☐	☐	☐	☐
Ιστοσελίδα	☐	☐	☐	☐	☐
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	☐	☐	☐	☐	☐

32. 32. Σημειώστε για ποιους από τους παρακάτω λόγους, θεωρείτε ότι η χρήση των ΤΠΕ βελτιώνει την άσκηση του διοικητικού σας έργου: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πόλυ	Πάρα πολύ
Εξοικονόμηση πόρων	☐	☐	☐	☐	☐
Απλοποίηση διοικητικών εργασιών	☐	☐	☐	☐	☐
Δυνατότητα καλύτερης οργάνωσης	☐	☐	☐	☐	☐
Εξοικονόμηση χρόνου	☐	☐	☐	☐	☐
Βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος	☐	☐	☐	☐	☐
Μείωση γραφειοκρατίας	☐	☐	☐	☐	☐
Αύξηση κύρους της σχολικής μονάδας στην κοινωνία	☐	☐	☐	☐	☐

Παράρτημα Β

Frequencies

Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άνδρας:	6	5,0	5,0	5,0
Γυναίκα	115	95,0	95,0	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid <30 ετών	16	13,2	13,2	13,2
>50 ετών	18	14,9	14,9	28,1
30-40 ετών	51	42,1	42,1	70,2
41-50 ετών	36	29,8	29,8	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Σχέση εργασίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αναπληρωτής/τρια	32	26,4	26,4	26,4
	Μόνιμος/ή	89	73,6	73,6	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

προϋπηρεσία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	<10 έτη	34	28,1	28,1	28,1
	10-15 έτη	53	43,8	43,8	71,9
	16-20 έτη	19	15,7	15,7	87,6
	21-25 έτη	15	12,4	12,4	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Θέση προϊσταμένου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	45	37,2	37,2	37,2
	Όχι	76	62,8	62,8	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Προϋπηρεσία προϊσταμένου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0 έτη	48	39,7	39,7	39,7
1-5 έτη	37	30,6	30,6	70,2
11-15 έτη	6	5,0	5,0	75,2
16 και άνω	16	13,2	13,2	88,4
6-10 έτη	14	11,6	11,6	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Περιοχή νηπιαγωγείου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αγροτική (έως 1999 κατοίκους)	46	38,0	38,0	38,0
Αστική (10.000 και άνω)	37	30,6	30,6	68,6
Ημιαστική (2.000-10.000)	38	31,4	31,4	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Τύπος νηπιαγωγείου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διθέσιο	64	52,9	52,9	52,9
	Μονοθέσιο	35	28,9	28,9	81,8
	Πολυθέσιο	22	18,2	18,2	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Τεχνολογικός εξοπλισμός

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	καθόλου	1	,8	,8	,8
	λίγο	17	14,0	14,0	14,9
	μέτρια	34	28,1	28,1	43,0
	πολύ	47	38,8	38,8	81,8
	πάρα πολύ	22	18,2	18,2	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

διαδίκτυο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	120	99,2	99,2	99,2
	Όχι	1	,8	,8	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Διαδικτυακά προβλήματα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	καθόλου	32	26,4	26,4	26,4
	λίγο	29	24,0	24,0	50,4
	μέτρια	35	28,9	28,9	79,3
	πολύ	21	17,4	17,4	96,7
	πάρα πολύ	4	3,3	3,3	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

ΗΥ προϊσταμένου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	116	95,9	95,9	95,9
	Όχι	5	4,1	4,1	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Δυσκολίες ΤΠΕ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθόλου	25	20,7	20,7	20,7
λίγο	40	33,1	33,1	53,7
μέτρια	35	28,9	28,9	82,6
πολύ	18	14,9	14,9	97,5
πάρα πολύ	3	2,5	2,5	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Τεχνική υποστήριξη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	50	41,3	41,3	41,3
Όχι	71	58,7	58,7	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Εξοικείωση ΗΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid λίγο	3	2,5	2,5	2,5
μέτρια	33	27,3	27,3	29,8
πολύ	55	45,5	45,5	75,2
πάρα πολύ	30	24,8	24,8	100,0
Total	121	100,0	100,0	

ΤΠΕ χρησιμότητα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid λίγο	2	1,7	1,7	1,7
μέτρια	6	5,0	5,0	6,6
πολύ	34	28,1	28,1	34,7
πάρα πολύ	79	65,3	65,3	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Επίπεδο ΤΠΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	A επίπεδο	37	30,6	30,6	30,6
	Άλλου είδους επιμόρφωση	21	17,4	17,4	47,9
	B επίπεδο	28	23,1	23,1	71,1
	B1 επίπεδο	30	24,8	24,8	95,9
	Καθόλου επιμόρφωση	5	4,1	4,1	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Σημασία ΤΠΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	καθόλου	1	,8	,8	,8
	λίγο	2	1,7	1,7	2,5
	μέτρια	15	12,4	12,4	14,9
	πολύ	34	28,1	28,1	43,0
	πάρα πολύ	69	57,0	57,0	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Αποτελεσματικότητα και ΤΠΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	2	1,7	1,7	1,7
	2	7	5,8	5,8	7,4
	3	21	17,4	17,4	24,8
	4	46	38,0	38,0	62,8
	5	45	37,2	37,2	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

επιμόρφωση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2	2	1,7	1,7	1,7
	3	11	9,1	9,1	10,7
	4	46	38,0	38,0	48,8
	5	62	51,2	51,2	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Ιστοσελίδα σχολείου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	40	33,1	33,1	33,1
	Όχι	81	66,9	66,9	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Χρήση ΤΠΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2	5	4,1	4,1	4,1
	3	23	19,0	19,0	23,1
	4	47	38,8	38,8	62,0
	5	46	38,0	38,0	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Αποτελεσματικότητα χωρίς ΤΠΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	καθόλου	18	14,9	14,9	14,9
	λίγο	38	31,4	31,4	46,3
	μέτρια	46	38,0	38,0	84,3
	πολύ	14	11,6	11,6	95,9
	πάρα πολύ	5	4,1	4,1	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Απαραίτητο διαδίκτυο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2	2	1,7	1,7	1,7
	3	9	7,4	7,4	9,1
	4	29	24,0	24,0	33,1
	5	81	66,9	66,9	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Συχνότητα χρήσης διαδικτύου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθόλου	1	,8	,8	,8
λίγο	1	,8	,8	1,7
μέτρια	17	14,0	14,0	15,7
πολύ	47	38,8	38,8	54,5
πάρα πολύ	55	45,5	45,5	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Διακίτιο διασύνδεση με σχολεία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid λίγο	2	1,7	1,7	1,7
μέτρια	15	12,4	12,4	14,0
πολύ	48	39,7	39,7	53,7
πάρα πολύ	56	46,3	46,3	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Επίσκεψη forums

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθόλου	11	9,1	9,1	9,1
λίγο	17	14,0	14,0	23,1
μέτρια	38	31,4	31,4	54,5
πολύ	38	31,4	31,4	86,0
πάρα πολύ	17	14,0	14,0	100,0
Total	121	100,0	100,0	

Διαδίκτυο ενημέρωση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθόλου	1	,8	,8	,8
λίγο	2	1,7	1,7	2,5
μέτρια	26	21,5	21,5	24,0
πολύ	38	31,4	31,4	55,4
πάρα πολύ	54	44,6	44,6	100,0
Total	121	100,0	100,0	

ΤΠΕ αρχειοθέτηση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid λίγο	1	,8	,8	,8
μέτρια	12	9,9	9,9	10,7
πολύ	46	38,0	38,0	48,8
πάρα πολύ	62	51,2	51,2	100,0
Total	121	100,0	100,0	

ΤΠΕ διοικητικός ρόλος

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	10	8,3	8,3	8,3
2. Λίγο	19	15,7	15,7	24,0
3. Μέτρια	30	24,8	24,8	48,8
4. Πολύ	38	31,4	31,4	80,2
5. Πάρα πολύ	24	19,8	19,8	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ1

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	5	4,1	4,1	4,1
2. Λίγο	16	13,2	13,2	17,4
3. Μέτρια	40	33,1	33,1	50,4
4. Πολύ	44	36,4	36,4	86,8
5. Πάρα πολύ	16	13,2	13,2	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ2

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	3	2,5	2,5	2,5
2. Λίγο	17	14,0	14,0	16,5
3. Μέτρια	31	25,6	25,6	42,1
4. Πολύ	40	33,1	33,1	75,2
5. Πάρα πολύ	30	24,8	24,8	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ3

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	5	4,1	4,1	4,1
2. Λίγο	15	12,4	12,4	16,5
3. Μέτρια	20	16,5	16,5	33,1
4. Πολύ	46	38,0	38,0	71,1
5. Πάρα πολύ	35	28,9	28,9	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ4

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	35	28,9	28,9	28,9
2. Λίγο	24	19,8	19,8	48,8
3. Μέτρια	19	15,7	15,7	64,5
4. Πολύ	28	23,1	23,1	87,6
5. Πάρα πολύ	15	12,4	12,4	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ5

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	121	100,0	100,0	100,0

αξιοποίηση_ΤΠΕ6

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1. Καθόλου	6	5,0	5,0	5,0
	2. Λίγο	10	8,3	8,3	13,2
	3. Μέτρια	23	19,0	19,0	32,2
	4. Πολύ	32	26,4	26,4	58,7
	5. Πάρα πολύ	50	41,3	41,3	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ7

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2. Λίγο	4	3,3	3,3	3,3
	3. Μέτρια	11	9,1	9,1	12,4
	4. Πολύ	33	27,3	27,3	39,7
	5. Πάρα πολύ	73	60,3	60,3	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ8

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	24	19,8	19,8	19,8
2. Λίγο	11	9,1	9,1	28,9
3. Μέτρια	16	13,2	13,2	42,1
4. Πολύ	25	20,7	20,7	62,8
5. Πάρα πολύ	45	37,2	37,2	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ9

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	2	1,7	1,7	1,7
Λίγο	5	4,1	4,1	5,8
Μέτρια	5	4,1	4,1	9,9
Πάρα πολύ	83	68,6	68,6	78,5
Πόλυ	26	21,5	21,5	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ10

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	14	11,6	11,6	11,6
	Λίγο	22	18,2	18,2	29,8
	Μέτρια	26	21,5	21,5	51,2
	Πάρα πολύ	27	22,3	22,3	73,6
	Πόλυ	32	26,4	26,4	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ11

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	1,7	1,7	1,7
	Λίγο	4	3,3	3,3	5,0
	Μέτρια	8	6,6	6,6	11,6
	Πάρα πολύ	88	72,7	72,7	84,3
	Πόλυ	19	15,7	15,7	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ12

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	14	11,6	11,6	11,6
	Λίγο	10	8,3	8,3	19,8
	Μέτρια	27	22,3	22,3	42,1
	Πάρα πολύ	36	29,8	29,8	71,9
	Πόλυ	34	28,1	28,1	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ13

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	43	35,5	35,5	35,5
	Λίγο	12	9,9	9,9	45,5
	Μέτρια	26	21,5	21,5	66,9
	Πάρα πολύ	19	15,7	15,7	82,6
	Πόλυ	21	17,4	17,4	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ14

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	1,7	1,7	1,7
	Λίγο	6	5,0	5,0	6,6
	Μέτρια	5	4,1	4,1	10,7
	Πάρα πολύ	91	75,2	75,2	86,0
	Πόλυ	17	14,0	14,0	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ15

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	4,1	4,1	4,1
	Λίγο	5	4,1	4,1	8,3
	Μέτρια	24	19,8	19,8	28,1
	Πάρα πολύ	49	40,5	40,5	68,6
	Πολύ	38	31,4	31,4	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ16

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	1	,8	,8	,8
Λίγο	6	5,0	5,0	5,8
Μέτρια	16	13,2	13,2	19,0
Πάρα πολύ	61	50,4	50,4	69,4
Πολύ	37	30,6	30,6	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ17

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Λίγο	6	5,0	5,0	5,0
Μέτρια	12	9,9	9,9	14,9
Πάρα πολύ	62	51,2	51,2	66,1
Πολύ	41	33,9	33,9	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ18

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	1	,8	,8	,8
Λίγο	6	5,0	5,0	5,8
Μέτρια	14	11,6	11,6	17,4
Πάρα πολύ	54	44,6	44,6	62,0
Πολύ	46	38,0	38,0	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ19

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	1	,8	,8	,8
Λίγο	7	5,8	5,8	6,6
Μέτρια	20	16,5	16,5	23,1
Πάρα πολύ	42	34,7	34,7	57,9
Πολύ	51	42,1	42,1	100,0
Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ20

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	1,7	1,7	1,7
	Λίγο	6	5,0	5,0	6,6
	Μέτρια	15	12,4	12,4	19,0
	Πάρα πολύ	59	48,8	48,8	67,8
	Πολύ	39	32,2	32,2	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

αξιοποίηση_ΤΠΕ21

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,8	,8	,8
	Λίγο	13	10,7	10,7	11,6
	Μέτρια	27	22,3	22,3	33,9
	Πάρα πολύ	40	33,1	33,1	66,9
	Πολύ	40	33,1	33,1	100,0
	Total	121	100,0	100,0	

Παράρτημα Γ

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ1	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ1 Crosstabulation

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ1			
		1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Μέτρια	4. Πολύ
προϋπηρεσία	<10 έτη	1	6	12	13
	10-15 έτη	3	3	21	17
	16-20 έτη	0	1	4	11
	21-25 έτη	1	6	3	3
	Total	5	16	40	44

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ1 Crosstabulation

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ	
		1	
		5. Πάρα πολύ	Total
προϋπηρεσία	<10 έτη	2	34
	10-15 έτη	9	53
	16-20 έτη	3	19
	21-25 έτη	2	15
	Total	16	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,492 ^a	12	,044
Likelihood Ratio	20,574	12	,057
N of Valid Cases	121		

a. 11 cells (55,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,62.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,055	,114	,486	,627
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ9

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ9			
		1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Μέτρια	4. Πόλυ
προϋπηρεσία	<10 έτη	0	1	1	13
	10-15 έτη	1	0	1	9
	16-20 έτη	0	1	1	4
	21-25 έτη	1	3	2	0
	Total	2	5	5	26

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ	
		9	
		5. Πάρα πολύ	Total
προϋπηρεσία	<10 έτη	19	34
	10-15 έτη	42	53
	16-20 έτη	13	19
	21-25 έτη	9	15
	Total	83	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	28,579 ^a	12	,005
Likelihood Ratio	27,683	12	,006
N of Valid Cases	121		

a. 14 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	,016	,155	,101	,920
N of Valid Cases		121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ9	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ9 Crosstabulation

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ9			
	1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Μέτρια	4. Πόλυ
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	0	1	2	15
1-5 έτη	0	2	1	8
11-15 έτη	2	0	0	0
16 και άνω	0	2	2	0
6-10 έτη	0	0	0	3
Total	2	5	5	26

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ9 Crosstabulation

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ 9	
	5. Πάρα πολύ	Total
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	30	48
1-5 έτη	26	37
11-15 έτη	4	6
16 και άνω	12	16
6-10 έτη	11	14
Total	83	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	53,658 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	31,652	16	,011
N of Valid Cases	121		

a. 19 cells (76,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,124	,135	,936	,349
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ10	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
θέση_προϊσταμένου * αξιοποίηση_ΤΠΕ10	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ10	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ10

Crosstab

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ10			
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	4	6	7	9
1-5 έτη	5	10	10	5
11-15 έτη	3	0	2	1
16 και άνω	1	5	3	6
6-10 έτη	1	1	4	6
Total	14	22	26	27

Crosstab

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ	Total
	10 Πόλυ	
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	22	48
1-5 έτη	7	37
11-15 έτη	0	6
16 και άνω	1	16
6-10 έτη	2	14
Total	32	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	35,583 ^a	16	,003
Likelihood Ratio	34,358	16	,005
N of Valid Cases	121		

a. 16 cells (64,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,69.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,233	,092	-2,540	,011
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

θέση_προϊσταμένου * αξιοποίηση_ΤΠΕ10

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ10					Total
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	
θέση_προϊσταμένου	Ναι	8	8	11	13	5	45
	Όχι	6	14	15	14	27	76
	Total	14	22	26	27	32	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,443 ^a	4	,034
Likelihood Ratio	11,191	4	,024
N of Valid Cases	121		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,21.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,303	,120	2,452	,014
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ10

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ10					Total
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	
προϋπηρεσία	<10 έτη	2	3	6	5	18	34
	10-15 έτη	7	13	13	12	8	53
	16-20 έτη	2	3	3	6	5	19
	21-25 έτη	3	3	4	4	1	15
	Total	14	22	26	27	32	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,417 ^a	12	,045
Likelihood Ratio	21,162	12	,048
N of Valid Cases	121		

a. 10 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,74.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,281	,098	-2,816	,005
N of Valid Cases		121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
θέση_προϊσταμένου * αξιοποίηση_ΤΠΕ11	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ11	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ11

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ11					Total
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	
προϋπηρεσία	<10 έτη	0	1	0	23	10	34
	10-15 έτη	1	0	2	45	5	53
	16-20 έτη	0	1	2	13	3	19
	21-25 έτη	1	2	4	7	1	15
	Total	2	4	8	88	19	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31,009 ^a	12	,002
Likelihood Ratio	28,683	12	,004
N of Valid Cases	121		

a. 14 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,512	,132	-3,363	,001
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ14	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ14	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ14

Crosstab

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ14			
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	1	2	1	32
1-5 έτη	0	2	2	30
11-15 έτη	1	0	0	5
16 και άνω	0	2	2	10
6-10 έτη	0	0	0	14
Total	2	6	5	91

Crosstab

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ 14	
	Πόλυ	Total
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	12	48
1-5 έτη	3	37
11-15 έτη	0	6
16 και άνω	2	16
6-10 έτη	0	14
Total	17	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	26,456 ^a	16	,048
Likelihood Ratio	24,730	16	,075
N of Valid Cases	121		

a. 19 cells (76,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,329	,134	-2,338	,019
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ14

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ14					Total
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πόλυ	
προϋπηρεσία	<10 έτη	0	2	0	22	10	34
	10-15 έτη	2	0	1	45	5	53
	16-20 έτη	0	1	2	15	1	19
	21-25 έτη	0	3	2	9	1	15
	Total	2	6	5	91	17	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	28,903 ^a	12	,004
Likelihood Ratio	28,359	12	,005
N of Valid Cases	121		

a. 15 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,505	,136	-3,211	,001
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ15

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ15					Total
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πολύ	
προϋπηρεσία	<10 έτη	0	1	6	14	13	34
	10-15 έτη	0	2	11	26	14	53
	16-20 έτη	2	0	5	5	7	19
	21-25 έτη	3	2	2	4	4	15
	Total	5	5	24	49	38	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,259 ^a	12	,026
Likelihood Ratio	21,663	12	,041
N of Valid Cases	121		

a. 11 cells (55,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,62.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,201	,118	-1,658	,097
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Dimensions Requested	2
Cells Available	47660

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ19	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ19	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία * αξιοποίηση_ΤΠΕ19

Crosstab

Count

		αξιοποίηση_ΤΠΕ19					Total
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ	Πολύ	
προϋπηρεσία	<10 έτη	0	1	5	9	19	34
	10-15 έτη	0	1	8	23	21	53
	16-20 έτη	0	1	1	8	9	19
	21-25 έτη	1	4	6	2	2	15
	Total	1	7	20	42	51	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	35,612 ^a	12	,000
Likelihood Ratio	28,590	12	,005
N of Valid Cases	121		

a. 10 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,329	,116	-2,689	,007
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * αξιοποίηση_ΤΠΕ19

Crosstab

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ19			
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πάρα πολύ
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	0	1	7	17
1-5 έτη	0	3	5	12
11-15 έτη	1	0	1	3
16 και άνω	0	3	5	1
6-10 έτη	0	0	2	9
Total	1	7	20	42

Crosstab

Count

	αξιοποίηση_ΤΠΕ 19	
	Πολύ	Total
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	23	48
1-5 έτη	17	37
11-15 έτη	1	6
16 και άνω	7	16
6-10 έτη	3	14
Total	51	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	39,502 ^a	16	,001
Likelihood Ratio	27,431	16	,037
N of Valid Cases	121		

a. 16 cells (64,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,05.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,196	,099	-1,942	,052
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
προϋπηρεσία_προϊσταμενου * Σημασία_ΤΠΕ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * Σημασία_ΤΠΕ Crosstabulation

Count

	Σημασία_ΤΠΕ			
	καθόλου	λίγο	μέτρια	πολύ
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	0	0	6	15
1-5 έτη	1	0	4	10
11-15 έτη	0	2	0	1
16 και άνω	0	0	3	5
6-10 έτη	0	0	2	3
Total	1	2	15	34

λ

προϋπηρεσία_προϊσταμενου * Σημασία_ΤΠΕ Crosstabulation

Count

	Σημασία_ΤΠΕ	
	πάρα πολύ	Total
προϋπηρεσία_προϊσταμενου 0 έτη	27	48
1-5 έτη	22	37
11-15 έτη	3	6
16 και άνω	8	16
6-10 έτη	9	14
Total	69	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	43,090 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	17,609	16	,347
N of Valid Cases	121		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	43,090 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	17,609	16	,347
N of Valid Cases	121		

a. 18 cells (72,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,05.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,017	,121	-,143	,886
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
επιμόρφωση * αποτελεσματικότητα_χωρίς_ΤΠΕ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

επιμόρφωση * αποτελεσματικότητα_χωρίς_ΤΠΕ Crosstabulation

Count

		αποτελεσματικότητα_χωρίς_ΤΠΕ					Total
		καθόλου	λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
επιμόρφωση	λίγο	0	0	2	0	0	2
	μέτρια	0	3	6	1	1	11
	πολύ	1	16	21	7	1	46
	πάρα πολύ	17	19	17	6	3	62
	Total	18	38	46	14	5	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,945 ^a	12	,038
Likelihood Ratio	25,663	12	,012
N of Valid Cases	121		

a. 12 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,371	,109	-3,266	,001
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
αποτελεσματικότητα_χωρίς_ΤΠΕ * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
ΤΠΕ_διοικητικός_ρόλος * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
αξιοποίηση_ΤΠΕ2 * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
αξιοποίηση_ΤΠΕ3 * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
αξιοποίηση_ΤΠΕ10 * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
αξιοποίηση_ΤΠΕ12 * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%
αξιοποίηση_ΤΠΕ17 * Εξοικείωση_ΗΥ	121	100,0%	0	,0%	121	100,0%

αποτελεσματικότητα_χωρίς_ΤΠΕ * Εξοικείωση_ΗΥ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
αποτελεσματικότητα_χωρίς_ΤΠΕ	καθόλου	0	6	5	7	18
	λίγο	2	9	20	7	38
	μέτρια	0	16	20	10	46
	πολύ	0	2	6	6	14
	πάρα πολύ	1	0	4	0	5
	Total	3	33	55	30	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,276 ^a	12	,046
Likelihood Ratio	21,311	12	,046
N of Valid Cases	121		

a. 12 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,027	,117	,231	,817
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

ΤΠΕ_διοικητικός_ρόλος * Εξοικείωση_ΗΥ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
ΤΠΕ_διοικητικός_ρόλος	1. Καθόλου	0	5	3	2	10
	2. Λίγο	1	4	11	3	19
	3. Μέτρια	2	11	15	2	30
	4. Πολύ	0	6	22	10	38
	5. Πάρα πολύ	0	7	4	13	24
	Total	3	33	55	30	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29,559 ^a	12	,003
Likelihood Ratio	31,341	12	,002
N of Valid Cases	121		

a. 9 cells (45,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	,315	,110	2,793	,005
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

αξιοποίηση_ΤΠΕ2 * Εξοικείωση_ΗΥ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
αξιοποίηση_ΤΠΕ2	1. Καθόλου	1	1	1	0	3
	2. Λίγο	1	5	9	2	17
	3. Μέτρια	1	12	10	8	31
	4. Πολύ	0	11	20	9	40
	5. Πάρα πολύ	0	4	15	11	30
	Total		3	33	55	30

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,336 ^a	12	,025
Likelihood Ratio	17,927	12	,118
N of Valid Cases	121		

a. 10 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,315	,100	3,036	,002
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

αξιοποίηση_ΤΠΕ3 * Εξοικείωση_ΗΥ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
αξιοποίηση_ΤΠΕ3	1. Καθόλου	0	2	3	0	5
	2. Λίγο	2	5	8	0	15
	3. Μέτρια	1	4	9	6	20
	4. Πολύ	0	14	23	9	46
	5. Πάρα πολύ	0	8	12	15	35
	Total	3	33	55	30	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22,977 ^a	12	,028
Likelihood Ratio	25,538	12	,012
N of Valid Cases	121		

a. 11 cells (55,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,306	,104	2,821	,005
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

αξιοποίηση_ΤΠΕ10 * Εξοικείωση_Η/Υ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
αξιοποίηση_ΤΠΕ10	Καθόλου	1	6	7	0	14
	Λίγο	1	8	10	3	22
	Μέτρια	0	10	12	4	26
	Πάρα πολύ	0	4	10	13	27
	Πόλυ	1	5	16	10	32
	Total	3	33	55	30	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,825 ^a	12	,040
Likelihood Ratio	25,377	12	,013
N of Valid Cases	121		

a. 7 cells (35,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,35.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	,365	,090	3,900	,000
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

αξιοποίηση_ΤΠΕ12 * Εξοικείωση_ΗΥ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
αξιοποίηση_ΤΠΕ12	Καθόλου	0	8	6	0	14
	Λίγο	1	3	5	1	10
	Μέτρια	0	10	14	3	27
	Πάρα πολύ	1	6	13	16	36
	Πόλυ	1	6	17	10	34
	Total		3	33	55	30

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	24,978 ^a	12	,015
Likelihood Ratio	27,405	12	,007
N of Valid Cases	121		

a. 10 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,349	,092	3,662	,000
N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

αξιοποίηση_ΤΠΕ17 * Εξοικείωση_ΗΥ

Crosstab

Count

		Εξοικείωση_ΗΥ				Total
		λίγο	μέτρια	πολύ	πάρα πολύ	
αξιοποίηση_ΤΠΕ17	Λίγο	1	1	2	2	6
	Μέτρια	0	7	4	1	12
	Πάρα πολύ	1	14	26	21	62
	Πολύ	1	11	23	6	41
	Total	3	33	55	30	121

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,380 ^a	9	,043
Likelihood Ratio	14,476	9	,106
N of Valid Cases	121		

a. 9 cells (56,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	-,004	,128	-,029	,977
	N of Valid Cases	121			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

